

Katastrofalno razdejanje

SLOVENSKA KARITAS je začela dobrodelno akcijo za pomoč ljudem ob potresu v Nepal, ki je že terjal več tisoč žrtev in še več ranjenih. Preživeli nujno potrebujejo vodo, hrano, odeje in začasna bivališča. Svoj prispevek lahko posredujete na:

Slovenska karitas, Kristanova ulica 1, 1000 Ljubljana
SI56 0214 0001 5556 761
Namen: Potres Nepal
Sklic: SI00 880
Koda namena: CHAR
BIC banke: LJBASI2X

Predsednik Mattarella na obisku v Ljubljani Slovenska manjšina v kratkem na Kvirinalu

Gre za spoznavni obisk. Predsednik Mattarella se šele uvaja v svojo novo institucionalno vlogo in je njegov začetek mandata temu tudi namenjen. In to velja tudi za mednarodne obiske. Tako je bilo neuradno slišati po hodnikih predsedniške palače na Erjavčevi v Ljubljani prejšnjo sredo, 22. aprila, ko se je novopečeni italijanski predsednik sešel s slovenskim predsednikom Borutom Pahorjem. Ljubljana je bila za Mattarello četrti obisk v tujini po imenovanju: pred tem je bil italijanski predsednik v Berlinu, Parizu in Bruslju. Slo-

venska prestolnica je bila torej postavljena dokaj visoko na seznam prednostnih obiskov. Tudi je potrebno poudariti dva dejavnika: v zadnjih letih je zaznati precejšnjo pospešitev stikov na najvišji ravni med Rimom in Ljubljano, vse od obiska treh predsednikov v Trstu (julij 2011) dalje. Na slovenski strani nosi za to precejšnje zasluge odhajajoči veleposlanik Iztok Mirošič, ki avgusta zapušča Rim in ki je znal skozi ves svoj mandat dobro plesti diplomatsko mrežo v večnem mestu.

/ str. 13
AČ

Po razsodbi Ustavnega sodišča v zadevi Patria Neskončna zgodba

Novo poglavje v aferi Patria, ki jo je zapisalo Ustavno sodišče, je ponovno pretreslo slovensko politično krajino. Z razsodbo ustavnih sodnikov je odločitev drugostopenjskega sodišča v aferi Patria razveljavljena in vrnjena v ponovno sojenje. Velika verjetnost je, da bo zadeva zastarala že avgusta (o tem bo sicer odločala novoimenovana sodnica). **Vrnitev v leto 2008**
Ustavno sodišče je v svoji razsodbi jasno zapisalo, da je bil kršen 28. člen ustave, ki pravi, da "nihče ne sme biti kaznovan za dejanje, za katero ni zakon določil, da je kaznivo, in ni zanj predpisal kazni, še preden je bilo dejanje storjeno". Skratka, Ustavno sodišče trdi, da zbrano dokazno gradivo ni dovolj za obsodbo in da sodniki domnevnega Janševega kaznivnega dejanja v razsodbah prvostopenjskega in drugostopenjskega sodišča niso dovolj stvarno konkretizirali. Pomemben detalj je pri tem tudi dejstvo, da je Ustavno sodišče svojo odločitev sprejelo soglasno, kar razsodbi daje še neko drugo specifično težo. Ni šlo namreč za tesno odločitev, pri kateri se pokaže razdrobljenost mnenj. Soglasna odločitev kaže na jasno odločenost ustavnih sodnikov pri zavrnitvi obsodbe. Na to temo se je oglašil tudi Matevž Krivic, nekdanji ustavni sodnik, ki je vse prej kot blizu Janševi politični liniji (med drugim je Krivic odvetnik izbrisanih): že v primeru razsodb na prvi in drugi stopnji je govoril, da gre za hude napake sodnikov. Tokrat je dejal, da je Ustavno sodišče te napake preprosto le ugotovilo in da je bila razveljavitev sodb nujna posledica tega. Teorija indične (ob)

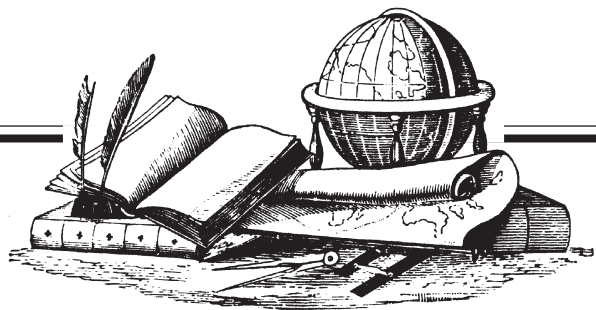
sodbe, ki jo je zagovarjal tožilec Ferlinc in ki sta ji pritrdili sodišče na prvi in drugi stopnji, je pred Ustavnim sodiščem tako padla. In s tem se, sodno gledamo, vračamo v leto 2008, ko je afera izbruhnila.

/ str. 13
Andrej Černič

Dan osvoboditve

Italijanski predsednik Sergio Mattarella je ob 70. obletnici osvoboditve med nagovorom v Milanu o pomenu odporništvu za osvoboditev in današnjo demokracijo izrecno omenil sestre Lilio, Liliano in Tereso Martini ter svetniškega kandidata patra Placida Corteseja, ki so med vojno skrivaj pomagali reševati življenja nedolžnim. P. Placido je to plačal z mučniško smrtjo v Trstu v tajnem zaporu-mučilnici na Trgu Oberdan. Vsem tem gre zasluga, "da je Italija ponovno dosegla dostojanstvo, ki ga je izgubila". Naš kolega in prijatelj Ivo Jevnikar, danes vodja informativnega sedeža RAI za slovenske oddaje, je pred leti med svojim zgodovinskim raziskovanjem v Londonu odkril dokumente, ki so bili odločilnega pomena, da je bil lahko p. Placido Cortese sprejet med svetniške kandidate. Prijatelju Ivo smo in mu moramo biti hvaležni za to, ker je p. Placido Cortese svetel zgled in vzor časnikarskega poklica in krščanskega načina življenja; vse to je Cortese sam plačal z mučeništvom.

Pokrajinsko tajništvo SSK za Goriško

O izgubljeni priložnosti za skupno unijo občin

Slovenska skupnost z obžalovanjem sprejema v vednost, da sta svetniški skupini Občinske enotnosti, ki imata večino v občinskih svetih v Sovodnjah in Doberdolu, zavrnili predlog sklepa za skupno slovensko unijo sedmih občin od Doline do Števerjana. Kljub skupnim ugotovitvam, da je deželni zakon 26/2014 za reformo krajevnih uprav slab in nedorečen, tako kar zadeva upravljanje območja in zagotavljanje javnih storitev kot tudi glede izvajanja oziroma zagotavljanja dosedanje ravni zaščite slovenske narodne manjšine, svetnice in svetniki Občinske enotnosti v Doberdolu (30/3) in Sovodnjah (23/3) niso zbrali dovolj poguma, da bi deželni upravi poslali jasno stališče z Goriškega. To je res škoda, saj bi skupna zahteva sedmih večinskih slovenskih občin na Goriškem in Tržaškem predstavljala zelo pomemben in utemeljen argument za vnos sprememb v načrt razmejitve unij, ki ga je zasnoval deželni odbor.

Slovenska skupnost tudi izraža začudenje nad izjavami, ki so bile podane v občinskem svetu v Sovodnjah, da s kraškimi občinami nimamo nič skupnega, da s skupno slovensko unijo bodo Slovenci v občini Gorica zapuščeni in da je sodelovanje z ostalimi občinami goriške pokrajine boljše in bolj uveljavljeno. Take trditve pri Slovenski skupnosti odločno zavračamo. Ne trdimo sicer, da bi se v slovenski uniji stvari razvijale kar same od sebe. Seveda bi bil potreben napor in delo, vendar bi ohranili avtonomijo pri izvajanju pristojnosti, ki so ključne za upravljanje ozemlja, na katerem živi slovenska narodna skupnost. Vsega tega pa ne bo, če bomo razdeljeni v tri unije, kjer bomo tako na podlagi prebivalstva in tudi glede na volilno težo šibek dejavnik. **Ob tako skrb vzbujajočem dejstvu, se sprašujemo, ali bomo lahko še mirno prirejali praznovanja obnove občinske upravne avtonomije, ki smo jo pridobili zaradi narodnoosvobodilnega**

boja in demokratične ureditve, potem ko nismo poskusili vseh možnosti, da bi jo obdržali. Žal so očitno mnenja glede še tako poglavitnega vprašanja, kot je deželna reforma krajevnih uprav, spet deljena in marsikdo je spregledal, da je to odločen korak na poti asimilacije manjšine, ki ga ni bilo pričakovati s strani levosredinske politične garniture. Slovenska skupnost se zahvaljuje občinskim svetnikom in svetnicam SSK v Sovodnjah ter Liste za Doberdolu, da so predlagali sprejem sklepa o skupni slovenski uniji. To bo pričalo v prihodnjih mesecih in letih, da je alternativna in skupna rešitev obstajala, vendar je kot Slovenci nismo bili voljni sprejeti. SSK z zadovoljstvom pozdravlja odločitev števerjanske občinske uprave, ki je sprožila postopek za priziv zaradi protustavnosti deželnega zakona 26/2014. Priziv bo tudi v kratkem predstavljen javnosti in tisku.

Spoštovanje do države

Umikanje v zasebnost

Belokranjci se vsa leta borijo, da bi dobili predor pod Gorjanci, da bi jih približal centralni Sloveniji. To jim obljublja že desetletja. Na eni od zadnjih sej slovenske vlade pa je ta projekt pogorel. Tedaj so si Belokranjci zamislili delovno akcijo. Sedli so skupaj, iz nartala povlekli uskoške uniforme, ker revolucija ni več moderna, namesto titovk so na glave poveznili klobuke, vzeli

ri, da živijo v državi, ki ni vredna nič, to pa zato, ker celih kup obljub ne izpolni. Politiki pa vedo, da če želijo priti do takšnega ali drugačnega stolčka, morajo najprej ponuditi kako kost za glodanje, to so obljube. To je delala in bo delala vsaka oblast, ne glede, kje je in kdo jo vodi. Belokranjci pa so tokrat javno pokazali, da se na to državo in njene obljube ne da zanašati in se na vse skupaj poživljajo.

vanje. Belokranjci se za svoj tunel ne morejo več boriti v Ljubljani, zato na tihem, nekje v globini, se odrekajo državnim poslušnosti. Belokranjci so spoznali, da se z državo ne morejo boriti, ji pa lahko obrnejo hrbet. Ena od najhujših posledic, ko se človek ne more več boriti proti čemu, je, da tisti stvari obrne hrbet! Pri državi je to zelo boleče. Če se z državo ne moreš boriti, ji obrneš hrbet s tem, da je ne spoštuješ več! Država pa, ki pri svojih državljanih ni spoštovana, je v odmiranju.

Nekaj podobnega se dogaja tudi z našim slovenskim verskim tiskom. Ljudje pogosto dobijo odpor do njega, ker so s takšnim tiskom imeli kakšno negativno izkušnjo v preteklosti, ko je bilo tudi v verskem tisku povedano kaj na nepravilni način. Ljudi je to odbilo in so pri tem mnenju ostali in takšnemu časopisu ne dajo več možnosti, da bi ga sprejeli medse. Velikokrat se ne zavedamo, da je za koga huje, če nima spoštovanja, kot pa če nekaj izgubi. Spoštovanje je in ostane vrednota, ki kljub perečem problemu, v katerem si se znašel, ti ostane spoštovanje do nečesa, lahko tudi do storilca, ki ti je storil krivico. Če pa mu odrečeš še spoštovanje, potem med vama nastane zid. Pravijo, da prostozidarji svojega člana lahko izključijo. To zanj ni nekaj strašnega. Če pa mu odrečejo spoštovanje, potem takšen človek med temi ljudmi ne da ni več nezahvaljen, enostavno ga zanje ni, ker zanje ne pomeni nič. Isto je pri državi. Če pri državljanu država izgubi spoštovanje, potem je takšna država samo neka forma, ki postaja nevredna in ostaja pri ljudeh samo kot administrativna prisila, ki je zato, da je...

Ambrož Kodelja

lopat in odšli tja, kjer naj bi tunel z dolenske strani prišel k njim na svetlo. V zemljo so zasadili lopate, razpeli velik transparent: "Živel tunel" - nekako tako kot svojčas "Živel Tito", prikorakala je metliška pleh muzika, zakurili ognje, pekli odojke in točili metliško črni. Le kdo ne bi prišel na takšno "delovno akcijo"? Ljudstvo se je zabavalo in udrihalo po vladi, lopate in krampi pa so samevali ... Seveda tunela pa ni in še zlepa ga še ne bo!

Ta primer je zanimiv. S takšno manifestacijo, ki je bila bolj druženje, so Belokranjci opozo-

Ob belokranjskem žuru za tunel smo lahko spoznali, da se v Sloveniji nekaj prebujala. Kot zahrbtne ošpice se med ljudmi širi neka nova "samoupravna misel", ki nima nič s polpreteklim socializmom, to je umikanje v zasebnost, vaški, tudi kmečki kolektivizem. Širi pa se tudi politična nepokorščina, ki z neverjetno naglico osvoji ljudi. To prebujenje je v slovenski psihi globoko ukoreninjeno. Temu pravimo, da ima Slovenec takšno spoznanje globoko v sebi, in to nosi iz roda v rod. Če se proti nečemu ne more boriti, se temu vsaj odreče spošto-

Delovanje naših rojakov "čez lužo"

"50 odtenkov slovenstva v Clevelandu"

V Clevelandu bodo v tej stavbi začeli kmalu variti in prodajati Laško pivo, ki je med tukajšnjimi Slovenci zelo priljubljeno

Spoštovani bralci, z velikim veseljem sem sprejel vabilo urednikov Novega glasa, naj se med svojim raziskovalnim gostovanjem na Clevelandski državni univerzi v ZDA oglašam za naš časnik in poskušam s kratkimi zapisi predstaviti drobce iz življenja naših rojakov v "ameriški Ljubljani".

Vsi, ki Cleveland poznajo, so mi že pred odhodom zagotavljali, da bo tukaj toliko slovenskega dogajanja, da bom vse težko že sploh spremljal. In res, že takoj po prihodu je bil pred vrati vikend in dve veliki prireditvi - v soboto Primorski banket v Slovenskem narodnem domu (enem izmed osmih!), v nedeljo pa koncert Ota Pestnerja na Slovenski pristavi (izjemnem kompleksu naših rojakov, ki ga bom zagotovo predstavil tudi v ločenem zapisu). Oba dogodka sta bila prava izbira za spoznavanje tukajšnjega slovenstva - na obeh dobro obiskanih prireditvah je bilo obilo slovenske hrane in glasbe, veliko plesa, veselih ljudi in veliko pretakanja slovenske in angleške govornice. Pri obeh dogodkih je bilo tudi lepo število mladih, ki ne skrivajo ponosa, da so slovenskega rodu, za njihovo identiteto pa so jim glasba, ples in hrana še veliko pomembnejši kot jezik, za katerega vsi priznajo, da ga je najtežje ohraniti.

Seveda pa to nikakor ni bilo edino, kar se je slovenskega dogajalo v mestu na prvi vikend mojega zdomstva - tukaj delujeta dve slovenski župniji, Sv. Vid in Marija Vnebovzeta, v katerih sta vsako soboto organizirani tudi slovenski šoli za otroke, pri Sv. Vidu pa vsak drugi konec tedna tudi šola za odrasle. Poleg tega tukaj najdemo še številne regionalne klube oz. društva, bratske podporne jednote (zavarovalnice in hranilnice), poučevanje slovensčine celo na univerzah, tri slovenske radijske oddaje ter tudi prvi muzej polke na svetu.

Najuglednejši clevelandski Slovenec je bil Frank Lausche, ki je bil v svoji karieri sodnik, župan Clevelanda, guverner Ohia in zvezni senator. Menda je imel resne možnosti tudi za predsedniško palačo, a naj bi bil preveč svobodomisel in premalo podrejen stranki.

V Clevelandu se pretakajo slovenski priseljenci še iz časa izpred prve svetovne vojne, časa med obema vojnoma, povojni politični begunci in priseljenci iz 70. in začetka 80. let prejšnjega stoletja, kjer se ekonomski in politični razlogi nekako mešajo. Tudi za tukajšnje rojake velja sintagma o precejšnji sprtosti, tudi sami pravijo to zase. Moram priznati, da sam tega za zdaj nikakor nisem opazil - na prireditvah, na katerih sem bil, so bili Slovenci iz različnih valov migracije, številni rojaki so me, ker so vedeli, da želim čim bolj spoznati tukajšnjo skupnost, za nove informacije napotili na ljudi, za katere so mi drugi trdili, da naj bi bili ti z njimi na smrt sprti, povojni priseljenci so skrbeli, da dobim družbo za obisk koncerta zbora Zarja, nekdanjega Socialističnega zbora...

V Clevelandu zagotovo srečamo "50 odtenkov slovenstva", kot mi je nekdo od tukajšnjih rojakov slikovito opisal situacijo. Dodal je tudi drugo zelo zanimivo misel: "Poleg Slovencev je Cleveland največje mesto tudi za Madžare, Slovake, Makedonce, a nihče ni pustil take sledi v mestu kot Slovenci. Oni za nas pravijo, da znamo mi bolj držati skupaj in smo bolj povezani. Le sami tega ne opazimo".

Dejan Valentinčič

Povejmo na glas

Osupljiva notranja evropska nesolidarnost

Ne bomo se mogli več kot toliko časa slepiti, hočeš nočeš, bomo morali priznati, da je stopnja solidarnosti evropskega človeka dosti nižja, kot bi si to želeli. Vse bolj dramatična zgodba s pribežniki je slej ko prej razkrila, da velja prav na ravni solidarnosti obstoječe stanje resneje premisliti, ker se bomo sicer znašli v vodah vse bolj neprijaznih in nemara celo krutih razmer, v katerih bomo živeli. Ne gre namreč le za pribežnike, gre za našo tukajšnjo evropsko družbo. Pribežnikov, roko na srce, v glavnem ne maramo. Izjema so le določene nevladne organizacije, pa specializirane službe pri Organizaciji združenih narodov in npr. pristojni pri Italijanski škofovski konferenci, ki vsi pozivajo, da bi bilo treba vzpostaviti humanitarni in varen koridor ter begunce sprejeti. Preostala in vsekakor mnogo bolj odločilna uradna večina pa se nagiba v obračun s kupčevalskimi morskimi prevozniki, o sprejemu pribežnikov pa so mnenja zelo zadržana in utišana. Toda to je samo en del naše solidarnosti oziroma nesolidarnosti do prišlekov, čemur bi lahko rekli zunanja nesolidarnost. Osupljivo je sedaj prišla na dan še druga nesolidarnost, ki pa zadeva Evropsko unijo, nje države in urejanje njihovih medsebojnih odnosov. V veljavi je namreč t. i. Dublinski sporazum, ki določa, kar se tiče pribežnikov, zavezujoča pravila, ki so šokantna. Njihov smisel je v tem, da je dolžna za pribežnike skrbeti tista država Evropske unije, v katero

je pribežnik najprej vstopil. Če je npr. stopil v Italijo, mora zanj poskrbeti Italija, če v Španijo, mora zanj poskrbeti Španija, in po tem ključu od Grčije pa vse tja do Slovenije ter držav srednjega in severnega dela Evrope. Če pribežniki zbežijo gobje v Evropo, jih imajo tamkajšnje države pravico vrniti tja, kjer so v Evropsko unijo vstopili. Sporazuma popolnoma nič ne zanima, kje in v katere države begunci v največji meri prihajajo, čeprav vsi dobro vedo, da so to tiste v Sredozemlju in med njimi daleč na prvem mestu Italija. V tem primeru mirne duše lahko govorimo o notranji evropski nesolidarnosti, ki gotovo ni obeta-ven temelj naše prihodnosti, če sploh še lahko govorimo o temelju. Pravzaprav sta takšna uzakonjena brezbriznost in sebičnost prav najbogatejših evropskih držav dobesedno neverjetni. Očitno jim je uspelo izsiliti etično katastrofalen sporazum, saj ni mogoče verjeti, da bi šibkejšje države zlahka pristale na tako usodno podrejenost. Problem pribežništva je seveda izjemno velik, o tem ni dvoma, toda njegovo "reševanje" na način, kot se dogaja sedaj, ruši družbene in človeške vrednote v orjaških kosih, in to v Evropi, ki naj bi bila s svojimi bridkimi zgodovinskimi izkušnjami vendar vzor in svetel primer vsemu svetu. Namesto tega pa dopušča poglobljanje prepada med civilizacijami in verami, kar je smer, ki je v svoje dobro nikakor ne bi smela vzdrževati. In zakaj jo kljub temu vzdržuje?

Janez Povše

Dvomljlive izjave poslanke Tamare Blažina glede olajšanega zastopstva za Slovence

V parlamentu izredno zaostreni toni pri sprejemanju novega volilnega zakona

V ponedeljek se je v poslanski zbornici v Rimu ob prisotnosti le 20 poslancev (na 630) začela druga, sklepna obravnava za nov državni volilni zakon. Za vročo razpravo, ki je delno spravila v ozadje praznovanje 70. obletnice osvoboditve izpod nacifašizma, so največ pripomogla notranja razhajanja v Demokratiški stranki. Trenje je doseglo višek prejšnji teden, ko je stranka najprej zamenjala 10 svojih predstavnikov v pristojni komisiji, predsednik Renzi pa je v televizijski oddaji "Otto e mezzo" (La7) izjavil, da bo na volilni zakon postavil zaupnico in odstopil, če ne bo izglasovana. Odgovor je dobil med oddajo "In mezz'ora" na tretji državni mreži, ko je načelnik svetniške skupine Demokratiške stranke (sicer v odstopu) Roberto Speranza ocenil, da zaupnica na volilni zakon je nasilje nad parlamentom. Poslanci Forza Italia pa so napovedali kar osem glasovanj za ustavno preverjanje.

Italicum je svoj zakonodajni postopek začel pred enim letom prav v poslanski zbornici. Na podlagi političnega dogovora "Patto del Nazareno", ki sta ga sklenila Matteo Renzi in Silvio Berlusconi, je zakonski osnutek užival široko podporo. Zaradi popravkov v senatu pa se je moral zakon vrniti v poslansko zbornico v drugo branje. Zataknilo pa se je pred izvolitvijo novega predsednika republike, ko je predsednik Renzi uveljavil svojega kandidata Sergia Mattarella proti mnenju Berlusconi, čeprav dogovor iz ul. del Nazareno ni vseboval točke o nasledniku Giorgia Napolitana. Očitno so bili slabi odnosi med Berlusconi in Mattarello prevelika ovira. Brez glasov Berlusconijevih poslancev pa ministrski predsednik Renzi nima več tiste trdne večine, ki je podpirala Italicum.

Drugačna so nasprotovanja volilnemu zakonu,

ki prihajajo s strani drugih političnih sil in manjšinskega dela Demokratiške stranke. Nasprotovanja zadevajo vsebino zakonskega besedila in še posebej razmerje med glavnimi tajništvi strank in volilnim telesom pri izvolitvi kandidatov na listah. Italicum, ki naj bi zagotavljal vladno stabilnost, odpravlja koalicije in povezovanja. V 100 volilnih okrožjih določi stranka nosilca oziroma prvega kandidata na listi, ki lahko kandidira tudi v več okrožjih in je prvi izvoljen, za ostale odločajo preference. Volivci bodo lahko oddali preferenco dvema kandidatom različnega spola. Lista, ki prejme več kot 40% glasov, pridobi 340 poslanskih mest. Če nobena lista ne doseže 40%, se izvede balotaža med prvima dvema. Zakon predvideva splošni 3% vstopni prag. Za senat pa naj ne bi bilo več volitev, ker ga bodo po novem zastopali predstavniki dežel. Po odobritvi bo nov volilni zakon stopil v veljavo 1. julija 2016.

Prva kritika, naperjena proti zakonu, je ta, da bo na tak način večina poslancev izvoljena na podlagi izbire strankarskih tajništva in ne s strani volivcev. Druga pa ta, da bo zmogovita lista imela v odstotkih veliko večjo večino v poslanski zbornici od tiste, s katero so jo podprli volivci, še posebno, če upoštevamo vedno večji upad volilne udeležbe.

Nov volilni zakon je bil tudi priložnost, da bi se uresničil 26. člen iz zaščitnega zakona 38/01 za olajšano izvolitev slovenskega predstavnika v obe veji parlamenta. Vsi poizkusi so bili še enkrat neuspešni in vrnili smo se na t. i. Bratinovo volilno okrožje, kar je poslanka Tamara Blažina v intervjuju v Primorskem dnevniku označila za edino možno v danih okoliščinah. O predlogu, ki ga je zagovarjala stranka Slovenska skupnost, pa je bilo njeno mnenje, da je bil mišljen le za

predstavnika SSK in ne celotne manjšine. A je res tako? Posebno okrožje, kjer bi bile za Slovence olajšane okoliščine za izvolitev, ne daje nobenih zagotovil. Glavno besedo bodo še vedno imele vsedržavne stranke oziroma Demokratiška stranka. K temu je treba dodati še vprašanje, ali bo Demokratiška stranka določila Slovence ali Slovenko za nosilca liste. Tukaj pa sta že dve negativni posledici: Slovenci v FJK si ne bomo avtonomno izbrali svojega predstavnika, ne pri izbiri kandidatov ne pri samih volitvah in rakom žvižgat gre tudi toliko opevana pluralnost v manjšini. Dodati gre še veliko razliko v primerjavi s pogoji na Južnem Tirolskem in v Dolini Aosta, ki ostajajo nespremenjeni, ter z zagotovljenim predstavnštvom dveh priznanih manjšin v Državnem zboru Republike Slovenije.

Stranka Slovenska skupnost si je od vsega začetka prizadevala, da bi se tudi v vsedržavnem volilnem zakonu uveljavil model, ki velja za deželne volitve, kjer je omogočen nastop liste, ki je izraz slovenske manjšine. In to zaradi tega, ker je na tak način manjšina avtonomna pri izboru svojih predstavnikov. Ob primernem dogovoru znotraj slovenske narodne skupnosti bi to bila enkratna priložnost za volitve znotraj volilnega telesa Slovencev v FJK. To pa je propadlo, ko so črtali volilne povezave. Vseeno pa bi se lahko še vztrajalo, če bi bilo v manjšini soglasje na načelu, da si moramo Slovenci sami izbrati lastnega predstavnika brez zunanjih vplivov. Žal so obveljale drugačne logike in verjetno je "Bratinovo okrožje" rešitev za tisti del Slovencev, ki ne sprejema samostojnega političnega nastopanja in zagovarja vključevanje v italijanske stranke.

[@JulijanCavdek](#)

Začenja se svetovna razstava EXPO Milano 2015

V Milanu se bo v petek, 1. maja, ob 10. uri slovesno začela svetovna razstava EXPO Milano 2015. Gre za svetovni dogodek, ki se vrsti vsakih pet let, traja pa lahko do šest mesecev in za katerega skrbi Mednarodni urad za razstave v Parizu. Prva taka razstava je bila leta 1851 v Londonu, med zgodovinske simbole svetovne razstave pa spadata Eifflov stolp v Parizu (1889) in Atomium v Bruslju (1958). V letih je zanimanje za ta svetovni dogodek stalno naraščalo in število, ki jih pariški urad navaja, so zares zgovorne. Leta 2000 je v Hannover prišlo 19 milijonov obiskovalcev, pet let kasneje so jih v japonskem mestu Aichi zabeležili 22 milijonov, pred petimi leti pa si je razstavo v kitajskem Shanghaju ogledalo 73 milijonov ljudi. Ali bo Milanu uspelo doseči nov rekord, bomo izvedeli proti koncu letošnjega leta.

Kot je že znano in kot je Novi glas že poročal, je osrednja tema svetovne razstave EXPO Milano 2015 "Hrana za planet, energija za življenje", kar zgodovinsko predstavlja največji svetovni dogodek na to temo. 140 držav in mednarodnih organizacij se bo v šestih mesecih soočalo s to temo in bo predstavilo predloge za proizvodnjo zdrave prehrane v spoštovanju planeta Zemlje. V to tematiko veliko vlaga tudi Italija kot organizator svetovne razstave in kot država, ki ima dolgo zgodovinsko in kulturno tradicijo ravno na tem področju.

V Milanu je prisotna tudi Slovenija s paviljonom in z geslom "Čutim Slovenijo. Zelena. Aktivna. Zdrava". Slovenski nacionalni dan v sklopu Expo-ja bo 19. junija 2015, še prej pa se bo zvrstilo več predstavitev po regijah. Slovenci v Italiji se bodo na področju turizma in kulture predstavili v petek, 15. maja 2015, v povezavi z obalno-kraško regijo. V ta namen slovenske organizacije SSO, Slovenska prosveta, ZCPZ TS, ZCPZ GO, ZSKP in Združenje E. Blankin organizirajo celodnevni izlet z avtobusom; vpisi že potekajo. Več informacij na razpolago na spletnih naslovih www.exposlovenia.si ali www.expo2015.org.

[@JulijanCavdek](#)

Kratke

Novi obrazci za gradbeništvo bodo kmalu tudi v slovenščini

V deželnem uradnem listu so bili 1. aprila objavljeni novi poenoteni obrazci v zvezi z gradbeniškim sektorjem, ki jih odslej morajo uporabljati vse občinske uprave oz. posamezniki, ki vlagajo prošnje za različna gradbeniška dovoljenja. V naslednjih dneh je na pobudo goriških upraviteljev iz vrst Slovenske skupnosti in pokrajinskega tajnika SSK Julijana Čavdka deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec posegel pri pristojni odbornici Santorovi in njenih funkcionarjih s priporočilom, naj deželna uprava poskrbi tudi za slovensko različico obrazcev. Mimo tega, da je pravica do uporabe slovenščine na zaščitenem območju uzakonjena, in ob tem, da bi bila taka poteza pozitiven znak pozornosti do slovenske narodne skupnosti - piše Gabrovec v svojem dopisu -, gre med drugim za zelo uporabno dokumentacijo in torej ne zgolj za načelno zahtevo. Občinski uradi za urbanistične in gradbeniške zadeve so ena od tistih služb, ki ima največ neposrednega stika z občani, zato je zahteva dvojezičnih občin, da dobijo prevedeno dokumentacijo, legitimna in povsem utemeljena. Če pa bi deželna uprava prepustila prevajanje posameznim občinskim upravam, bi to pomenilo v prvi vrsti neopravičljivo potratno javnega denarja, saj bi bilo isto delo naročeno vsakič na novo. Poleg tega bi na ta način gotovo dobili ničkoliko različnih slovenskih tekstov, ki se neizbežno pojavijo pri prevajanju. To pa bi bilo v nasprotju najprej z glavnim ciljem objave novih obrazcev, ki je ravno uniformiranje in standardizacija dokumentov.

Na osnovi Gabrovčevega priporočila je pristojna deželna odbornica Mariagrazia Santoro zagotovila, da je deželna uprava sprožila postopek za prevod dokumentov, ki bi morali biti po predvidevanjih na razpolago občinam in slovenskim občanom že konec maja.

Na slovenskih šolah so izbirali predstavnika v višji šolski svet

V torko so na vseh ravnateljstvih slovenskih šol volili slovenskega predstavnika v višji šolski svet. Sindikat slovenske šole je predstavil svojo listo Skupaj za slovensko šolo in kandidiral podravnatelja na goriškem licejskem polu Trubar-Gregorčič prof. Petra Černica ter učiteljico tržaške večstopenjske šole pri Sv. Jakobu Alenu Dobrila.

Dosedanji slovenski predstavnik v tem pomembnem posvetovalnem organu italijanskega šolskega ministrstva je bil prof. Enzo Pavletič, ki poučuje na Državnem tehničnem zavodu Cankar-Vega-Zois v Gorici. Od leta 1974, ko je stopil v veljavo predsedniški odlok št. 416, pa so se kot predstavniki slovenskega šolstva zvrstili prof. Samo Pahor, prof. Pino Pečenko, prof. Tomaž Simičič in prof. Silvana Hvalič. Vsi so bili izraz Sindikata slovenske šole. Zakonski odlok 233/1999, ki je znižal število članov višjega šolskega sveta in bo tokrat prvič stopil v veljavo, pa izrecno predvideva po enega predstavnika za šole francoske, nemške in slovenske manjšine v Italiji.

Višji šolski svet izdaja obvezna mnenja na temo šolstva in je zagotovilo za enotnost šolskega sistema v državi in nudi tehnično ter znanstveno podporo šolskemu ministrstvu. Prvič je bil imenovan leta 1847 v času Sardinskega kraljestva, v povojnem obdobju se je prvič sestel leta 1948.

EU slovarček: Evropska komisija

Evropska komisija je med sedmimi glavnimi institucijami Evropske unije na podlagi Lizbonske pogodbe iz leta 2009. Sestavlja jo 28 komisarjev, eden za vsako državo članico EU; izbere in vodi jih predsednik. Evropska komisija, ki je v bistvu vlada EU, zastopa interese skupnosti, oblikuje predloge novih evropskih predpisov ter skrbi za izvajanje politik in porabo denarja EU. Sedanji predsednik Evropske komisije je Luksemburčan Jean-Claude Juncker. Imenoval ga je Evropski svet, ki je imenoval tudi vse evropske komisarje na predlog predsednika Junckerja. Predsednika Komisije in komisarje mora nato odobriti tudi Evropski parlament. Parlament je edina institucija, ki ima pristojnost, da Komisijo razpusti. V sedanji Komisiji zastopa Italijo Federica Mogherini, ki zaseda mesti podpredsednice ter Visoke predstavnice EU za zunanje zadeve in varnost. Slovenska komisarka pa je Violeta Bulc, ki ji je bil zaupan resor za prevoze.

Delo Evropske komisije lahko strnemo v štiri skupine: Evropskemu parlamentu in Svetu predlaga nove zakone in predpise; upravlja proračun EU; izvršuje zakonodajo EU; zastopa EU na mednarodni ravni, tako da sklepa sporazume.

Sedež Evropske komisije je v Bruslju. Uradi pa so tudi v Luksemburgu, predstavnštva pa v vseh državah članicah EU. Komisija ima tudi svoje delegacije v glavnih mestih po vsem svetu. (vir: www.europa.eu)

MILANO 2015
1 MAGGIO • 31 OTTOBRE
NUTRIRE IL PIANETA
ENERGIA PER LA VITA
NOURRIR LA PLANETE
ENERGIE POUR LA VIE
FEEDING THE PLANET
ENERGY FOR LIFE

Svet slovenskih organizacij
Slovenska prosveta
Zveza cerkvenih pevskih zborov-Trst
Združenje cerkvenih pevskih zborov-Gorica
Zveza slovenske katoliške prosvete
Združenje don E. Blanchin

organizirajo v
petek, 15. maja 2015
udeležbo na predstavitvi slovenske manjšine v Italiji,
ki bo potekala v okviru Svetovne razstave EXPO 2015 v Milanu.
Prevoz z avtobusom iz Gorice in Trsta

Podrobne informacije na goriškem (0481-536455),
tržaškem (040-3481586) in videmskem (0432-701455)
uradu Sveta slovenskih organizacij

Toplo vabljeni, da se nam pridružite!

MARIBORSKA NADŠKOFIJA Nov nadškof msgr. Alojzij Cvikl

“Skupaj prosimo Gospoda, naj odpusti in očisti”

Novoimenovani mariborski nadškof metropolit msgr. Alojzij Cvikl je bil v nedeljo na doživetju slovesnosti v mariborski stolnici posvečen v

da si, ljubljeni sin, obogaten s potrebnimi lastnostmi in izkušen v krajevnih cerkvenih rečeh, primeren za vodenje omenjene Cerkve”, je v pismu

Foto T. Petelinšek za STA

nadškofa, zatem pa je tudi uradno prevzel vodenje mariborske nadškofije. Ob tem je prisotne in vernike pozval, naj skupaj začnejo pisati novo poglavje v zgodovini nadškofije. V škofa je jezuitskega duhovnika in dosedanega začasnega ekonoma nadškofije posvetil apostolski nuncij Juliusz Janusz v spremstvu dosedanega apostolskega administratorja mariborske nadškofije Stanislava Lipovška in upokojenega mariborskega pomožnega škofa Jožefa Smeja. Ob tem je pozval k ponižnosti in solidarnosti, saj je pred nadškofijo še vedno težko obdobje. “Novi nadškof bo, kolikor je mogoče, moral popraviti napake iz preteklosti”, je dejal. “Potem ko smo slišali mnenje kongregacije za škofe, menimo,

Cviklu, ki ga je prebral nadškofijski kancler kanonik Janez Lesnika, zapisal papež Frančišek. Po homiliji je nadškof posvečevalec zastavil Cviklu devet vprašanj, ob katerih je ta izpovedal svojo vero in pripravljenost služiti Cerkvi. Med litanijami je ležal pred oltarnimi stopnicami, zatem pa so škofje Janusz, Lipovšek, Smej in ostali navzoči molče položili roke nanj. Med posvetilno molitvijo sta diakona držala nad glavo novega nadškofa odprto evangeljsko knjigo, kar je znamenje, da je škofovska služba breme in odgovornost. Po maziljenju glave je novoposvečeni nadškof prejel še prstan, škofovsko pokrivalo - mitro in pastirsko palico. Msgr. Cvikl je sedel na svoj škofovski sedež in

bil tako tudi uradno umeščen. Zatem je prvič kot nadškof vodil mašo in blagoslovil vernike. V nagovoru se je zahvalil družini, nekdanjim sodelavcem, vernikom, papežu, prisotnim na slovesnosti ter svojima predhodnikoma Francu Krambergerju in Marjanu Turnšku. “Žal zgodovine ne moremo spremeniti. Dejstva in bolečina ostajajo. Prizadete prosim odpuščanja”, je dejal in dodal: “Skupaj prosimo Gospoda, da odpusti in očisti, kar je bilo narobe, in nam da milost, da odpustimo drug drugemu, gremo naprej in začnemo pisati novo poglavje zgodovine”. Celotni Sloveniji je v izjavi za medije po koncu uradne slovesnosti sporočil, da si bo prizadeval za vse, kar je dobro: “Mislim, da je v našem narodu toliko dobrega, plemenitega, lepega. Dajmo to razvijati in na tem graditi, pa bomo res živeli v slogi, prijateljstvu in razumevanju”. Slovesnosti v mariborski stolnici so se udeležili številni cerkveni predstavniki, med drugim kardinal Franc Rode, ljubljanski nadškof msgr. Stanislav Zore in predsednik Slovenske škofovske konference msgr. Andrej Glavan. Med prisotnimi na slovesnosti so bili tudi predstavniki katoliške Cerkve na Hrvaškem, v BiH, Avstriji in na Slovaškem, slovenske evangeličanske Cerkve, pravoslavne Cerkve in islamske skupnosti, medtem ko sta bila med redkimi predstavniki države in politike predsednika SDS Janez Janša in NSi Ljudmila Novak.

Soočanje z genocidi in ignoranco

“Sem mar jaz varuh svojega brata?” (Prim. 1Mz 4, 9)

Kako se soočiti z genocidi 20. in 21. stoletja? Kaj pri odgovoru na to vprašanje lahko prispeva krščanstvo? Bog nas kliče v skupnost, ki je globlja od nacionalne pripadnosti. Cerkev je znamenje in orodje odrešenja. Se pravi, da smo kristjani poklicani, da smo v službi preseganja ovir, predsodkov, sovražstva in nasilja med pripadniki različnih narodov, ver, kultur in političnih prepričanj, kateremu smo žal priče tudi danes. Kristjani smo poklicani ne le k temu, da “gradimo Cerkev”, temveč da smo v službi človeške skupnosti, ki presega verske in narodne okvire, kar pa seveda ne pomeni preziranje ver, narodnosti, jezikov in kultur. Drugi ni naš sovražnik. Poklicani smo k ljubezni. Brez ljubezni do Boga in bližnjega ne moremo osmisлити našega življenja, ne moremo živeti dostojanstveno, naše življenje ne more biti nekaj velikega in lepega. Brez služenja “polisu” in “demosu”, kristjani v resnici ne pripadamo niti Cerkvi.

Za nami je 24. april 2015 in praznovanja stoletnice genocida nad Armenci; spomin na to, da je Turčija po ocenah zgodovinarjev, med leti 1915 in 1923, okrutno umorila 1 milijon in 400 tisoč Armencev. Zakaj so papeževe besede o “prvem genocidu 20. st.” naletele na tako močno nasprotovanje, in to ne le v Turčiji, temveč tudi med politiki na Zahodu?

Pomislimo na tretji rajh, na stalinizem, na genocid, ki je bil med 1929 in 1933 izveden nad Ukrajinci, na fašizem, na poveljne poboje v Jugoslaviji. Po 70 letih od konca vojne nam še ni uspelo pokopati mrtvih. Zato so te rane še vedno odprte! Če je sprava zadeva dobre volje in svobodne odločitve vpletenih v državljansko vojno, pokop mrtvih to ne bi smel biti. Nesramna zloraba je zavlačevanje pokopa mrtvih z izgovorom, da sprava še ni bila dosežena. Ravno obratno je res: brez pokopa mrtvih sprave ne bo!

Globalizirano nasilje islamistov v Iraku, Siriji, Jemnu, Nigeriji, pravzaprav po vsem svetu, torej ni nekaj novega. Nasilje islamistov nas lahko spomni na nasilje, ki se je dogajalo v preteklosti v Evropi, in na nasilje, ki ga je

Evropa izvajala po svetu, ter je le dokaz, da ideje o etničnem čiščenju ter čiščenju po ključu verske pripadnosti niso mrtve. Navadili smo se in nas niti ne strese več, ko nam mediji vsakodnevno poročajo o umorih in atentatih.

Bo papež Frančišek, ko bo 6. junija 2015 obiskal Sarajevo, spregovoril o norosti, ki se je na ob-

smo krivi, če molčimo in na to zavajanje ne opozarjamo. Še pomnite, kako so največji strokovnjaki in pripadniki igralniškega lobija nam Slovencem utemeljevali megaigranico na Goriškem z utemeljitvijo, da bodo negativne posledice nosili predvsem Italijani?

Kristjani verujemo, da Bog kliče vse ljudi; tudi nasilneže, tirane,

močju Jugoslavije dogajala pred 20 leti? Konflikt med Srbi, Hrvati in Muslimani na Balkanu traja že stoletja. Kot da vse čaka na nove genocide! Ne gre le za zločine, ki se zgodijo v navalu strasti, temveč za zavestne in podrobne načrte o sistematičnem uničenju določenih skupin ljudi v družbi.

Pri vseh teh dogajanjih se srečujemo s krutimi zgodovinskimi dejstvi, z resnico, o kateri pričajo tisoče in tisoče strani dokumentov. Kdor se želi poučiti, lahko o preteklosti izve veliko. Zgodovina je učiteljica in bi ji morali zato dati pomembnejše mesto, kot ga ima. Toda, ali je poznavanje zgodovinskih dejstev dovolj? Kako stopiti iz začaranega vrtinca sovražstva in nasilja? Kje je zaščita preganjanih? Zakaj mednarodna pomoč ne deluje dovolj hitro in učinkovito? Zakaj toliko molka v medijih, zakaj nas je strah povedati resnico? Mar politični oportunisti na dolgi rok res prinaša blagoslov in blagostanje? Manipulacija in brisanje zgodovinskega spomina ne more zagotoviti resničnega miru in blaginje. Za dopuščanje instrumentalizacije vere in narodne pripadnosti v namene političnih in gospodarskih ideologij je odgovoren prav vsakdo izmed nas, predvsem

diktatorje, fanatike, tajkune, izkoriščevalce, mafijce. Bog jih želi osvoboditi njihovega suženjstva, ki je utemeljeno na pohlepu, predsodkih, sovraštvu, častihlepnosti, malikovanju denarja in politične moči.

Vsi ti zasvojevci potrebujejo spodbudo! Potrebujejo zdravljenje! Vsi skupaj potrebujemo preventive in vzgoje za resnico. Žal se soočamo z ignoranco (“nevednostjo”) v medijih in tudi v šoli. Kdor nasprotuje nasilju islamskih teroristov, je hitro razglašen za islamofoba. Kdor je proti redefiniciji družine, je razglašen za homofoba. Preganjani so tisti, ki opozarjajo na krajo, in ne tatovi. Ne razlikovati tega pomeni biti ignorant in nasilnež, živeti v megli in temi. “Ignorantia non est argumentum!” To je mračnjaštvo tako opevane demokracije, ki to ni. To pomeni poraz države. Za laicističnim relativizmom in cinizmom je t. i. Zahod postal največji sovražnik samega sebe. Kdo stoji za vsem tem? Kdo meša štrne in ima v rokah niti (ne vseh!)? Kdorkoli že, ne pozabimo, da je resnica nad diplomacijo, politiko in gospodarskimi interesi! Bodimo realni in preudarni: določeni dobrin nam ne more dati politična, gospodarska in vojaška moč.

Bogdan Vidmar

Slovenska karitas je lani pomagala 100.000 ljudem

Neprecenljivo humanitarno delo

V slovenski mreži Karitas so lani ob približno enakih donacijah kot leto poprej pomagali nekaj več kot 106.000 ljudem; od njih nekaj več kot 90.000 družinskim članom in posameznikom, nekaj več kot 10.000 starejšim, dobrim 2700 migrantom in nekaj več kot 1300 brezdomcem. Za pomoč v državi so skupaj namenili nekaj

delujejo v 459 župnijskih Karitas, je razdelilo nekaj več kot 2400 ton hrane. S plačilom položnic so pomagali dobrim 16.000 prosilcem. Ker so Slovenijo lani prizadeli žled in poplave, pa je Karitas na prizadetih območjih skoraj tristo socialno ogroženim gospodinjstvom razdelila dobrim 250.000 evrov pomoči.

Po podatkih, ki jih je predstavil sodelavec Karitas Peter Tomažič, so največ oz. 56 odstotkov njihovih prihodkov prispevali različni donatorji - 42 odstotkov je bilo donacij in sponzorstev, 14 odstotkov pa so dobili v hrani in drugačnih oblikah. Največ posamične oz. 12 odstotkov pomoči so dobili od Fundacije za finan-

manj kot osem milijonov evrov. Generalni tajnik slovenske Karitas Imre Jerebic je na predstavitvi letnega poročila te dobrodnele organizacije v Črnomlju navedel, da so skupaj s pomočjo v tujini, predvsem pri lanskim poplavah v Srbiji in BiH, za pomoč namenili nekaj več kot deset milijonov evrov.

Glavnino njihove pomoči v obliki hrane, higienskih pripomočkov in plačila položnic pa so prejele družine, ki so v hudih stiskah. Več kot 10.000 prostovoljcev, ki

ciranje invalidskih in humanitarnih organizacij ter od države, ki je prispevala 11 odstotkov. Osem odstotni delež pomoči so dobili iz evropskih blagovnih rezerv, razliko so prispevali manjši donatorji.

Karitas je za svoje lanske dobrodnele programe skupaj namenila dobrim 91 odstotkov sredstev, nekaj manj kot sedem odstotkov je porabila za svoje delovanje in dva odstotka za stroške dobrodelnih akcij.

V škofijskih Karitas, zavodih in državni Karitas je bilo na po-

dročju splošne dobrotelosti lani redno zaposlenih 32 ljudi in enajst preko javnih del.

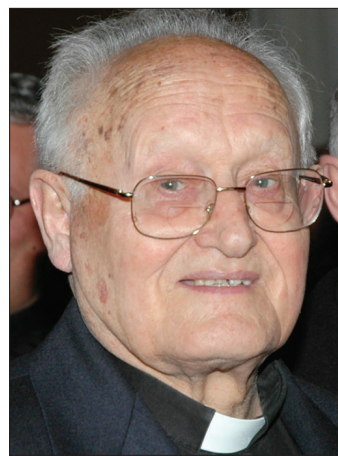
Na področju socialno-varstvenih programov pomoči odvisnikom, ženskam v stiski, brezdomcem, posameznikom brez zdravstvenega zavarovanja in žrtvam trgovine z ljudmi, za kar stroške dela večinsko financira ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, je delovalo 43 redno zaposlenih in 18 preko javnih del.

Dva zaposlena sta delovala na področju preventive in izobraževanja ter še eden na področju mednarodne humanitarne in razvojne pomoči ter pri projektih globalnega učenja, je med drugim navedel Tomažič.

Dolgoleten rektor Slovenika v Rimu Umrl je msgr. Maksimilijan Jezernik

V Celju je 21. aprila v 94. letu starosti umrl apostolski protonotar msgr. Maksimilijan Jezernik, dolgoletni rektor in duša Papeškega slovenskega zavoda in neutrudni voditelj slovenske skupnosti v Rimu. Pogreb je bil 23. aprila na Ponikvi pri Celju. Jezernik se je rodil 22. februarja 1922 v Gornji Ponikvi pri Žalcu. Med drugo svetovno vojno je kot študent zapustil domovino in prišel v Rim, kjer je dokončal teološke študije in bil leta 1949 posvečen v duhovnika. Kot so napisali na spletnem portalu Ra-

dia Ognjišče, je v Rimu nadaljeval podiplomski študij in doktoriral iz filozofije, misijologije in civilnega prava. Opravljal je odgovorne službe v Zavodu za širjenje vere, na papeški univerzi Urbaniana in drugih vaticanških ustanovah. Celih 50 let je vodil dušnopastirsko oskrbo Slovencev v Rimu in bil duhovni vodja versko-kulturnega društva rimskih Slovencev, ki se je leta 1987 preimenovalo v Slovensko skupnost Anton Martina Slomška v Rimu. Pokojnik ima največje zasluge za ustanovitev, razvoj in delovanje zavoda Slovenik, ki ga

zelo dobro poznajo tudi številni zamejski Slovenci. Ob ustanovitvi leta 1960 je bil za prvega rektorja imenovan p. Anton Prešeren, leta 1965 pa je msgr. Jezernik najprej postal prorektor, januarja 1972 pa rektor Slovenika. Povezal se je z dobrotni-

ki iz slovenskega izseljenstva in zamejstva, da so s svojimi prispevki podprli nakup hiše na Apjiški cesti, za njeno obnovo in umetniško oplešanje prostorov pa je pridobil številne slovenske umetnike. Leta 1978 je bil med ustanovitelji Slovenske bogoslovne akademije v Rimu in potem vrsto let idejni snovalec in duša odmevnih znanstvenih simpozijev. Petnajst let je kot generalni postulator uspešno vodil tudi postopek za beatifikacijo škofa Antona Martina Slomška. Ob zlati maši leta 1999 mu je mariborski nadškof dr. Franc Kramberger izročil papeško odklikovanje najvišjega reda, naslov apostolski protonotar. Službo rektorja je opravljal do septembra leta 2001.

Gospod življenja naj mu bo bogat plačnik za vse dobro, kar ga je storil!

ZAKAJ JE VREDNO SODELOVATI

Papež Frančišek je ob več priložnostih spomnil, da evangeljsko oznanilo mora imeti nujno tudi družbene posledice. Za katoličane to ni zgolj vabilo, temveč prava zaveza proti novim oblikam človeške osamljenosti in moderni skušnjavi po individualizmu. Ne rešimo se sami. Skupaj, laiki in duhovniki, so klicani, da s svojim življenjem pričajo o vrednotah evangelija. Pa tudi, da s soodgovornostjo skrbijo za potrebne vire, da bi Cerkev lahko nadaljevala svoje poslanstvo oznanjevanja z Besedo in dejanji za tiste, ki so v potrebi: družine, na rob potisnjene, brezposelne, bolnike, potrte. Možnost več v tej smeri ponuja sklad osem tisočink (8xmille), namenjen katoliški Cerkvi, ki bo podprl tudi tvojo župnijo, saj se bo vrnil na teritorij na kapilaren način in se bo spremenil v tisoče načrtov v korist najšibkejših. Omogočiti, da lastna župnija sodeluje na državnem natečaju ifeelCUD, zato lahko postane dragocena priložnost s trojno vrednostjo. Po eni strani omogoča promocijo podpisa za osem tisočink, ki med drugim prispeva k delovanju Karitas, sprejemnih in svetovalnih središč. Po drugi strani omogoča davčnim zavezancem, ki imajo samo CU* (nekdanji obrazec CUD), da uveljavijo pravico participativne demokracije, za katero pogosto niti ne vedo, da jo imajo. Prek natečaja ifeelCUD lahko župnije nazadnje zmagajo prispevek za uresničitev dela v korist lastne krajevne skupnosti.

MARIA GRAZIA BAMBINO

ŽUPNIJAM VIRI ZA SKUPNO DOBRO

Osem tisočink za evangelij dejanj

Z dodelitvijo osmih tisočink katoliški Cerkvi boš pomagal svoji župniji: to je moto natečaja ifeelCUD, ki ga razpisuje Urad za promocijo Italijanske škofovske konference (C.E.I.). Namenjen je vsem župnijam, ki si lahko zamislijo projekt družbene koristi, ki bi izboljšal življenje lastne skupnosti. Potegovali se bodo za ekonomski prispevek, s katerim bodo lahko uresničili načrt. Dovolj je, da se župnija, v domeni z župnikom, vpiše na portalu www.ifeelcud.it med 1. marcem in 30. majem. V igri je 8 nagrad med 1.000 in 15.000 evrov, zraven pa še nagrada publike za najboljši videoposnetek (1.000 evrov).

NAGRAJENI PROJEKTI PREJŠNJE IZVEDBE

V mnogih župnijah naredijo, kar je mogoče, da bi ne bili zgolj "opazovalci" ekonomske krize, ki pesti našo državo. Kljub temu da so skupnosti vključene v kontekste z ogromnimi družbenimi problemi, oznanjajo evangelij z besedo in številnimi družbeno koristnimi deli, s katerimi skušajo preprečevati zgodnje opuščanje šolanja, hude oblike človeške osamljenosti, brezposelnost, revščino. Z ekonomskimi viri podpiramo Cerkev in tako smo v službi vseh.

ŽUPNIJE, KI SO ZMAGALE V LETU 2014 (več na www.ifeelcud.it)

Župnija S. Leone (Gragnano) s projektom *Uno spazio per tutti* (Prostor za vse) je ponudila ne le skupen prostor, kjer se lahko družijo odrasli, ostareli, odrasčajoči mladi, najstniki in otroci, temveč tudi vzgojno okolje, kjer malčki lahko - prek športa in ne samo - izkušajo spoštovanje pravil, socializacijo in skupno dobro.

Župnija Maria SS. del Soccorso (Palmi) s projektom *Diamo una mano alla scuola? E' pronto il soccorso* (Pomagamo šoli? Pomoč je pripravljena) se je odzvala na vprašanja tamkajšnjih družin s popoldanskim poukom za otroke, ki obiskujejo šolo prve in druge stopnje. Pouk poteka v prostorih župnišča, kjer pomagajo šolarčkom, ki imajo težave pri učenju, interakciji in socializaciji z drugimi mladimi.

Župnija S. Luca (Latina) se je s projektom *Il cerchio della vita* (Življenjski krog) obrnila do mladoletnikov, ki na njenem območju doživljajo vrsto družbenih in razvojnih težav, povezanih s čustveno-afektivno razsežnostjo in šolo. Brezplačen popoldanski pouk z razširjenim urnikom je namenjen visokošolcem, ki si zaradi družinskih težav ne morejo privoščiti privatnih lekcij.

Župnija Maria SS. ma delle Grazie al Purgatorio in projekt *M'arricreo* (Casoria) prek delavnice, v kateri predelujejo odpadne materiale, skušata preprečevati revščino z dejavnostmi, ki odvečne odpadke pretvarjajo v vire; pri tem se naslanjajo na ustvarjalne sposobnosti posameznikov in skupin.

Župnija San Giovanni Battista de la Salle (Rim) je ponudila *organizzato središče*, kjer zbirajo in odbirajo podatke o novih delovnih mestih in prošnjah za zaposlitev, ki jih izbirajo iz časopisov, z interneta, portalov občine in pokrajine. Vse to delajo tudi s pomočjo spletne strani, ki deluje kot pravo socialno omrežje.

KAKO DELUJE NATEČAJ IFEELCUD 2015

Župnije, ki se hočejo udeležiti natečaja, morajo:

- sestaviti skupino v domeni z župnikom
- se vpisati na portalu www.ifeelcud.it od 1. marca do 30. maja 2015
- si zamisliti načrt družbene koristi za lastno skupnost
- zbrati v zaprtih ovojnica shede 8xmille, priložene obrazcem CU* (nekdanji CUD)

oseb, ki niso primorane predložiti davčno prijavo, in jih oddati centru za davčno pomoč (CAF)

- eventualno posneti video, ki bi prikazal ideje, izražene v projektu

Prispevke bodo zmagali načrti 8 župnij, ki bodo ocenjeni kot najbolj zaslužni na podlagi meril za ocenjevanje, ki so objavljena na portalu

www.ifeelcud.it. Osem župnij bo nato razvrščenih po številu zbranih shed CU. Film ni obvezen, z njim pa je mogoče osvojiti nagrado za videoposnetek z največ glasovi. Imena zmagovalcev bodo razglašena na portalu 30. junija 2015. Projekt bo moral biti izveden najkasneje do 31. januarja 2016.

Vse informacije na www.ifeelcud.it

*IMETNIKI OBRAZCA CU ("CERTIFICAZIONE UNICA", NEKDANJI CUD), V ITALIJI JIH JE VEČ KOT 10 MILIJONOV, SO TISTI, KI IMAJO DOHODKE IZKLUČNO IZ POKOJNINE, ODVISNEGA DELOVNEGA RAZMERJA ALI PODOBNE POGODBE IN NISO PRIMORANI PREDLOŽITI DAVČNE PRIJAVE. VENDAR LAHKO NAMENIJO OSEM TISOČINK PREK POSEBNEGA OBRAZCA, PRILOŽENEGA OBRAZCU CU. NAMESTO TEGA JE MOGOČE UPORABITI SHEDO, PRILOŽENO NAVODILOM OBRAZCA "UNICO", T.I. "FASCICOLO 1" (NAJDETE GA NA WWW.IFEELCUD.IT).

Praznik frtalje v Rupi

Slovesno praznovanje farnega zavetnika

Na dan sv. Marka, 25. aprila, imajo po stari tradiciji v Rupi celodnevno praznovanje, ki se začne s slovesno mašo in procesijo in se nadaljuje v popoldanskih in večernih urah s Praznikom frtalje, ki ga že vrsto let prireja domače prosvetno društvo Rupa-Peč. Kulturni program so oblikovali otroški zbori. Začel je domači zborček, ki ga vo-

taki reformi krajevnih uprav se je števerjanska občina odločno uprla in se pritožila na deželno upravno sodišče.

V nadaljevanju programa sta nastopila še dva otroška zbora, in sicer iz Štmavra pod vodstvom Lare Feri in F. B. Sedej iz Števerjana z Martino Hlede. Sledilo je prijetno druženje ob kulinarčnih dobrotah.

Foto DP

Foto DP

di Zulejka Devetak, ki je "korajžno" odpel nekaj narodnih. Sledili so otroški zbori z Vrha Sv. Mihaela pod vodstvom Karen Uljan in Mali veseljak iz Doberdoba z zborovodkinjo Matejo Jarc.

Franca Padovan

Števerjansko županjo in predsednico Zveze slovenske katoliške prosvete Franco Padovan so organizatorji povabili, da je prisotnim spregovorila o sedanjem stanju naše skupnosti. Zaustavila se je predvsem pri reformi krajevnih uprav, ki ogrožajo samostojnost majhnih občin, kot so Števerjan, Sovodnje in druge. Danes imajo občine pomembno vlogo pri ohranjanju značilnosti svojih krajev in posegajo na območje v skladu s potrebami domačega prebivalstva. Z združitvijo z drugimi občinami, predvsem večjimi (Gorica), domačini ne bi bili več gospodarji na lastni zemlji. Reforma je tudi v nasprotju z zaščitnim zakonom, saj krči pravice slovenskega prebivalstva.

Praznik frtalje se je nadaljeval v nedeljo, 26. aprila, z nastopom plesnih skupin AKŠD Vipava s Peči. Najprej so se na ploščadi prikazale male miške v simpatičnih oblekah in se malo poigravale. Sledilo je več drugih skupin, ki so se predstavile z različnimi plesi. Vaditeljica plesnih skupin je Jelka Bogatec. Na prazniku seveda ni manjkalo niti tekmovalcev v črtju frtalje. Z razliko od prejšnjih let je bila letos večina tekmovalcev zelo mladih, in to moškega spola. Matjaž Pintar je spretno spodbujal mlade kuharje in gledalce seznanjal s potekom črtje frtalje. Zvečer se je ploščad spremenila v plesišče. Na predvečer prvega maja imajo v Rupi navado, da postavijo dva mlaja. Enega, manjšega, postavijo mladi, drugega, višjega, pa fantje in možje.

DP

Kratke

Jazbine / Razstava del Valentina Omana

V petek, 1. maja, bo ob 11. uri na kmetiji Aleša Komjanca na Jazbinah odprta razstava "Ara Pacis Valentina Omana in obrabi prve svetovne vojne". Koroški umetnik, ki se je rodil v Štebnu blizu Beljaka leta 1935, je vse življenje predan likovni umetnosti in prizadevanjem za enakopravnost slovenskega jezika na Koroškem. Njegov umetniški ciklus Ara Pacis se navdihuje pri spomeniku-oltarju miru v vasi Medea pri Krminu, ki je posvečen žrtvam vseh vojn. Umetnik, ki mu je domače razmišljanje o različnih istovetnostih in o nerazumnosti preteklih grozot, izraža s svojimi abstraktnimi likovnimi deli in s prepoznavno osebno govorico notranji spor, ki ga vzbujajo binomi stvarnost-vizija, nebo-zemlja, vojna-mir. Na Jazbinah ga bo predstavila dr. Gisela Hopfmüller.

Iz beležke goriškega nadškofa Redaellija

Goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli bo v četrtek, 30. aprila, ob 19. uri vodil molitev Via Lucis z mladimi iz nadškofije ob kostnici v Redipulji. V nedeljo, 3. maja, bo ob 10. uri podelil sv. birmo v stolnici v Krminu; ob 18.30 bo v cerkvi Srca Jezusovega v Gorici vodil mašo zadušnico za deportirance v Jugoslavijo.

Dorica Makuc na srečanju pod lipami

"Obisk taborišča je prava pot, da razmisliš o človeku"

Dorica Makuc, časnikarka, raziskovalka in tenkočutna pripovedovalka življenjskih zgodb naše polpretekle zgodovine, je sredi oktobra lani že bila gostja "srečanj pod lipami" v Kulturnem centru Lojze Bratuž, ko je predstavila dokumentarec o prvi svetovni vojni. Prejšnji četrtek, 23. aprila, pa je - ob skorajšnji 70. obletnici konca druge svetovne vojne - prikazala izredno zanimiv film z naslovom *Somrak človeka*, ki ga je posnela s prijateljico režiserko Mijo Janžekovič, pripoveduje pa o edinem ženskem - nacističnem taborišču v Ravensbrücku.

Na večeru v organizaciji Krožka Anton Gregorčič in Kulturnega centra Bratuž je prof. Adrijan Pahor o gostji dejal, da je velik del življenja posvetila odkrivanju, dokumentiranju, raziskovanju virov in gradiva, ki ga je nato oblikovala v televizijski dokumentarni film, radijsko nadaljevanje, reportažo ali knjigo, saj je kot zelo plodna publicistka obdelala najrazličnejše teme. O taborišču v Ravensbrücku je med drugim pisala v knjigi *Primorska dekleta v Nemčijo gredo*, svojem zadnjem delu, ki je izšlo leta 2005 pri Goriški Mohorjevi družbi. Dorica Makuc je izjemna in nadvse angažirana ustvarjalnica, ki je s svojim širšim zanimanjem za slovensko zgodovino postavila trdne temelje za kasnejše raziskovalce in navdušence za tovrstne tematike, je še dejal Pahor.

Ravensbrück je bilo eno najbolj zloglasnih taborišč v času od 15. maja 1939 do 30. aprila 1945, ko je bilo osvobojeno. Namenjeno je bilo ženskam, najprej Avstrijkam in Nemkam, v glavnem komunistkam, socialistkam, Jehovim pričam, cigankam, političnim nasprotnicam nacizma; nato so vanj pošiljali vsakršne deportirane predvsem iz Vzhodne in Južne Evrope, tudi Slovenke. Taborišče je bilo postavljeno v mrzlem predelu Nemčije, kakih 90 km severno od Berlina. Bilo je predvsem delovno, a zaradi težkega dela, izčrpanosti, lakote in mraza je tam umrlo veliko žensk in otrok. Prek nemih prizorov, srhljivih slik in pretresljivih pričevanj deportirank film *Somrak človeka*, ki je izšel pred 35 leti, izrisuje eno najbolj bridkih in najtemnejših strani človeške zgodovine.

Dorica Makuc se je z ljubeznivi besedami želela spomniti nekaterih oseb, ki bi jih ta večer rada imela ob sebi, pa jih žal ni bilo. Tako se je poklonila goriški deportiranki Vilmi iz Štandreža, ki leži v bolnišnici, nato Bojani Pavšič iz Kromberka, "enkratni osebni", ki je v zadnji vojni ogromno pretrpela, saj je v Ravensbrücku izgubila deset dni starega otroka; ko je ob koncu

Dorica Makuc, Elizabeta Kumar in Adrijan Pahor

prihitela domov, ji je sosed povedal, da tam ne bo našla ne brata ne očeta ne moža... Septembra 1941 so v Ravensbrück pripeljali prve štiri Slovenke iz Gorenjske, nato Štajerke in Korošice, po kapitulaciji Italije pa v vse večjem številu Slovenke iz tedanje Ljubljanske pokrajine in Primorske. V Ravensbrücku je bilo skupno okrog 2.800 jugoslovanskih državljanek in Primork, ki so bile

pod Italijo. Ker je bilo med temi kar 2.300 Slovenk, so se na ljubljanski televiziji odločili, da posnamejo film o tem edinem ženskem koncentracijskem taborišču. V Vzhodni Berlin je šla Dorica Makuc s "prijateljico, sodelavko in režiserko" Mijo. Tam sta ju čakala "dva policista iz znamenite Stasi", ki sta ju ves čas spremljala...

V filmu med drugimi nastopajo ravnateljica tamkajšnjega muzeja, taboriščnice, ki sta jih avtorica in režiserka poiskali po Sloveniji (Marija Vipotnik, Mara Čepič, Anica Preželj, Terezija Blažič, Katarina Miklova idr.). "Med vojno je bilo prizadetih tudi veliko slovenskih goriških družin". Sredi filma je posnetek Pavline in Hele, hčera skladateljca Emila Komela, ob koncu pa utrinek s srečanja članic mednarodnega komiteja nekdanjih taboriščnic iz Ravensbrücka. Leta 1979 so se namreč srečale v Ljubljani; tam so posneli Rusinjo, Madžarko, Italijanko, Francozinko, Nemko, kot slovensko pred-

Simon Wiesenthal, "znameniti mož in neizprosni lovec na nacistične", ki je ekipo prijazno sprejel na Dunaju. Opozoril je, da nacistem ne živi le v Nemčiji in Avstriji, temveč tudi drugod in čaka na krizo. "V času krize je demokracija v defenzivi in nezadovoljstvo koraka po ulicah. To je bil Hitlerjev recept in brez krize ne bi bilo Hitlerja". Danes ni neposredne nevarnosti neonacizma, vendar ostaja prikrita nevar-

nost; zato se moramo proti nje mu boriti, da ne bo prepozno, je poudaril Wiesenthal.

Nekaj manj kot uro trajajoči film *Somrak človeka* ima posebno vrednost, saj vsebuje dokumente, grozljive fotografije in pretresljiva pričevanja, ki jih je avtorica povezala v organsko celoto na resnicoljubljen in čuteč način. Pripoveduje o popolnem razčlovečenju, kakršnega je sposoben povzročiti samo totalitarni sistem, o fizičnem in psihičnem trpljenju na robu zmogljivosti. Razvrednoteno je vse, kar nas dela ljudi. Glavno in najmočnejše sporočilo je gotovo to, da se mora zgodovinski spomin nujno ohraniti, da se kaj takega ne bi več ponovilo. Storitni je treba vse, da bi skušali na vso moč preprečiti okoliščine, v katerih se lahko zgodi, da eni postanejo žrtve, drugi rablji, je bilo še povedano v dokumentarcu.

V pogovoru z Adrijanom Pahorjem je Dorica Makuc po ogledu filma dejala, da je v Ljubljani

imela prijateljice, na Goriškem pa sorodnice in znanke, ki so bile odpeljane v Nemčijo. "S seboj sem nosila vse te zgodbe. Če delaš na televiziji, pa je nujno, da se lotiš take tematike". Obisk taborišča in kraja smrti je po njenem mnenju "prava pot, da malo razmisliš o človeku, o tem, kar

je". Najbolj so ji ostali v spominu otroci, "nič krivi", in pa grozljivi "posegi, ki so si jih dovolili zdravniki". Marsikdo je o tem dolgo molčal: "O tem, kar si pretrpel, je najtežje govoriti z najbližjimi. Bolečina ne jenja, ostane". O skupinah oz. narodih, ki "skrivajo svoje

zločine", pa je avtorica prebrana, da "bodo tudi oni nekoč žrtve drugih".

Glavna gostja večera je nato povabila k mizi "Ravensbrückčanko" Elizabeta Kumar iz Solkana, da bi kaj povedala o sebi. Skupno z drugimi Goričankam so jo iz Gorice 13. junija 1944 najprej odpeljali v Auschwitz. V zaporu so jim rekli, da gredo v Nemčijo delat na kmetije, v tovarno, "zato smo šli kar dobre volje". V Auschwitzu pa so "tudi najpogumnejše izgubile upanje, da bi se še kdaj vrnile". Prav v tistem času so vsi štirje krematoriji delali s polno paro, saj se je bližala Rdeča armada... Vsak dan so tedaj pomorili od 8 do 12 tisoč ljudi, predvsem Židov. "Mi smo bili temu priča, kako so dimniki stalno bruhali smrdeč dim". Po hudi selekciji, ki jo je izvajal zloglasni dr. Mengele, so bili jetniki izbrani za drug transport. Tako je ga. Elizabeta Kumar v začetku septembra 1944 šla v Ravensbrück. Njej je bilo prizanešeno, da ni bila tam veliko časa, ker so

po raznih tovarnah potrebovali delovno silo; v mestu Eberswalde je delala granate v tovarni orožja. Delo je bilo težko, hrana slaba, paznice so se obnašale zelo grdo: veliko žensk je zbolelo in podleglo. "Pogum nam je dajala misel, da bo vojne kmalu konec". Zavezniki so namreč že bili v Rimu in Normandiji, bližal se je konec vojne. Toda Nemci so jih zadnje dni aprila spet gnali v Ravensbrück, 27. aprila so jih prisilili na pot - "marš smrti" -, tako da so štiri dni hodili, preden so

bili osvobojeni. "Kakšna je bila ta pot, ne moreš niti opisati". Prvega maja 1945 ni bilo več paznikov, vsak je šel svojo pot. "Popoldne so nas dosegli ruski tanki, bili smo osvobojeni"! Ga. Elizabeta Kumar se je 19. aprila letos udeležila velike komemoracije v Ravensbrücku: njo in drugih okrog 160 preživelih (med temi pet Slovenk) je povabila vlada brandenburške dežele. V govorih so poudarili, da je bil Ravensbrück za evropske ženske to, kar je bil Auschwitz za Žide. Komemoracije v Auschwitzu pa se je ga. Kumarjeva udeležila 27. januarja letos kot članica državne delegacije Republike Slovenije. Tam je nekdo povedal, da bi morali danes postaviti enajsto božjo zapoved: "Ko se kje godi kaj hudega, ne smeš nikoli stati križem rok"! Mir, ki ga imamo, je negotov. "Res bi morali vse narediti, da bi naša preteklost ne bila prihodnost mladih rodov, ki pridejo za nami". / DD

Pokrajina Gorica / Projekt Tradomo

Okrepitev čezmejnega javnega potniškega prometa

Že vrsto let obstaja čezmejna avtobusna linija, ki krajša razdalje med Gorico in Novo Gorico. Da bi ljudi še bolj spodbudili, naj uporabljajo avtobuse italijanskega prevoznega podjetja APT in slovenskega Avrigo, je goriška pokrajinska uprava sodelovala pri uresničitvi projekta *Tradomo*, s katerim namerava izboljšati trajnostno dostopnost in mobilnost na čezmejnem področju. Gre za podvig, ki je bil sofinanciran v okviru programa čezmejne sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013 s sredstvi Evropskega sklada za regionalni razvoj in državnimi sredstvi. Vodilni partner je mestna občina Koper, drugi partnerji pa so pokrajina Gorica, mestna občina Nova Gorica, občina Šempeter-Vrtojba, pokrajina Trst in ministrstvo za infrastrukturo in prostor Republike Slovenije. Goriška pokrajinska uprava na področju mobilnosti izdaja dovol-

Inž. Flavio Gabrielci, Mara Černic, Paolo Polli in Sara Cumar

jenja, izvaja nadzor in načrtuje posege, kar se tiče krajevnega in tudi čezmejnega javnega prevoza, ima pa tudi delež v kapitalu družbe APT, je na tiskovni konferenci povedala podpredsednica pokrajinske uprave Mara Černic. Cilj projekta je torej promocija javnega transportnega omrežja in z njo povezana senzibilizacija za vprašanja okolja. Da bi to omogočili in olajšali, sta pokrajina in podjetje APT nakupila tudi dva prodajna avtoma-

ta za vozovnice za čezmejno linijo: eden je nameščen na (južni) železniški postaji v Gorici, drugi pa v ulici Caprin, nedaleč od Trga Evrope in torej severne železniške postaje. "Tako bodo vozovnice vedno na razpolago, tudi ponoči". Inž. Flavio Gabrielci s pokrajinskega urada za teritorialni razvoj in okolje je dodal, da so - skupno z APT in Avrigom - izdelali in stiskali skupni zemljevid čezmejnne linije in povezanega om-

režja, zraven pa tudi informativne zloženke. Posebno učinkovito "reklamno sredstvo", ki spodbuja čezmejni javni potniški promet, predstavljata dva avtobusa, ki sta prevlečena z jasnimi dvojezičnimi sporočili v grafičnem slogu zemljevida in zloženek. Območje je dejansko enotno, javni prevozi so v isti mreži, na zemljevidu se skoraj zdi, da meje ni več, je ponosno dejala Mara Černic. Predsednik APT Paolo Polli je podčrtal, da je čezmejni javni prevoz eden tistih projektov, ki so bili zasnovani, še preden je Slovenija stopila v Evropsko unijo. Novi zemljevid daje jasno sliko možnosti povezovanja na območju širše Goriške. Žal se (v Italiji!) le nizek odstotek prebivalcev poslužuje javnih prevozov, stopnja onesnaženosti pa je visoka. Zato si pri APT še bolj prizadevajo za pro-

mocijo javnih prevozov in trajnostnih sistemov mobilnosti. Vzpostavitev trajnostno naravnanih prometnih povezav v čezmejnem prostoru je strateško pomembna za prijaznejše okolje in povečanje gospodarske konkurenčnosti prostora. Projekt s takim zemljevidom, ki izrisuje globalno sliko ozemlja, lahko tudi pomaga podirati zidove, ki so morda še prisotni v glavah, je dodala funkcionarka APT Sara Cumar.

Obvestila

Na trziški občini je spet odprto slovensko okence, ki deluje v torek in četrtek popoldne in ob sobotah zjutraj.

Kulturno društvo Mazzini Endas iz Tržiča, Zadruga banka iz Štaranca in Vileša ter občina Štaranca prirejajo razstavo del likovnih umetnic Mari Angele Davi, Flavie Delise in Mirjane Richter iz Tržiča ter Laure Miorin iz Štaranca. Odprtje bo v ponedeljek, 4. maja, ob 17.30 v občinski dvorani v Štaranca na Trgu Dante Alighieri. Razstavljena dela bodo na ogled do 16. maja 2015, od ponedeljka do petka ob uradnih urah in ob sobotah od 10.00 do 12.30.

Romanje v Medjugorje - Odhod avtobusa 8. maja ob 5. uri zjutraj iz Rožne Doline, s postankom na Kozini za tržaške romarje. Pozno popoldne bodo romarji že v Medjugorju. Naslednja dva dni sta posvečena krajem prikazovanja in bogoslužju ter obisku dobroteljskih ustanov. Odhod domov bo v ponedeljek, 11. maja; prihod je predviden v večernih urah. Vpisi do zasedbe avtobusa pri g. Darku (0039)3703201305, pri g. J. Markuži za tržaške romarje 040/229166, pri ge. Ani za slovenske romarje 05/3022503. Za romarje iz Slovenije in Italije veljavna osebna izkaznica.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško vabi na enodnevni pomladanski izlet v Prekijo in Varaždin v soboto, 30. maja. Vpisovanje do 17. maja do zasedbe razpoložljivih mest na enem samem avtobusu po tel. št.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.). Odhod iz Gorice okoli 6. ure. Udeleženci morajo imeti s seboj veljaven osebni dokument za tujino. Na račun 20 evrov.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja od 5. do 10. oktobra potovanje v Rim. Vpisovanje za en sam avtobus bo na društvenem sedežu na korzu Verdi 51/int. samo ob sredah od 10. do 11. ure od 29. aprila do 27. maja. Udeleženci morajo imeti s seboj veljaven osebni dokument. Na račun 200 evrov. **Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnateljico prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT CIVIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV**

Člani PD Podgora in pevci MePZ Mirko Špacapan izrekajo članici Albin Pintar iskreno sožalje ob izgubi drage sestre **NADJE**

DRUŠTVI JADRO in TRŽIČ s pokroviteljstvom trziške občine vabita na predstavitev knjige

LE ORIGINI DELL' OCCIDENTE NEL SEGNO DI BELINO

prevod knjige "BELINOV KODEKS" Iva Petkovića o delu bosta ob prisotnosti avtorja govorila

zgodovinar **Valentino Roiatti** (UD) ter lektorica **Anita Callea** (TS)

sobota, 2. maja 2015, ob 17. uri šotor na trgu pred občino

OŠ P. Butkovič Domen Sovodnje Vsi naj najdejo srečo!

V osnovni šoli P. Butkovič Domen v Sovodnjah ob Soči zvesto ohranjajo tradicionalno šolsko prireditev ob začetku pomladi. Tudi letos je bilo tako. K sodelovanju so povabili še malčke iz zadnjega letnika sovođenjskega vrtca Čira čara in nastala je živahna, razgibana, kar dolga prireditev, katere glavni junak je bil škrat Hopa Cupa, ki je izšel iz bujne domišljije Marka Gavrilovskega. Mali bralci *Galeba* pisatelj prav dobro poznajo. V letošnjem letniku namreč prispeva vanj zgodbo v nadaljevanjih o palčku Ušesniku, ki prebiva v ušesu in pripoveduje pravljice za lepe sanje. Učiteljica Egle Frandolič in Jana Drassich sta otroke lepo pripravili na nastop, ki je v sovođenjski Kulturni dom Jožef Češcut privabil množico staršev in drugih svojcev nastopajočih; ti so navdušeno in s fo-

tografskim aparatom v rokah spremljali ljubko zgodbo s petjem in plesom o palčku Hopa Cupi. Ta je živel pod srečnim grmom in bil zelo pameten, saj

je znal pomagati živalicam v stiski. Iz njega pa so se vseeno drugi škratje norčevali, ker je bil pač drugačen od njih. Prikupna pravljica, ki govori o gozdnih pre-

bivalcih, v katerih se seveda zrcalijo človeški značaji, napake in želje, je vsem otrokom ponudila priložnost, da so se lepo izkazali v petju, plesu, pa tudi igri. Sami so s pomočjo učiteljic pripravili maske in kostume - najbolj domiselni so bili tisti, ki so predstavljali drevesa (*na sliki*) - ter se spremenili v ptičke, medvedke,

medu, zajčke, ki so začutili srečo ob sočni detelji ... Sreča je to, kar nas osrečuje, so vzklicali otroci, ki so pristrčno zapeli znane otroške pesmice, med katerimi sta se zaslišali tudi *Lepo mi poje črni kos* in vedra *Kekčeva pesem*, polna optimizma. S prikazom dogodivščin škrata Hopa Cupe so pristno, kot znajo le otroci, spregovorili o drugačnosti, ki je vrednota, pa tudi o tem, kako naj kljubujemo jezici. Podrezali so še v gledalčevo zavest in jo povprašali, kakšen odnos ima do narave, ali jo spoštuje in ohranja zdravo in čisto?

Prireditve, ki je kot lahen pomladni vetriček prinesla vonj po prebujajoči se naravi, sta se udeležili tudi sovođenjska županja Alenka Florenin in ravnateljica večstopenjske šole Doberdob, ki je pozdravila občinstvo in pohvalila otroke, ker jim je poleg šolskih obveznosti uspelo uresničiti vsebinsko pomenljiv in vizualno barvit odrski nastop.

IK

Priznanje Kazimir Humar

Priznanje Kazimir Humar, ki ga zaslužnim posameznikom ali društvom podeljujejo Kulturni center Lojze Bratuž, Združenje cerkvenih pevskih zborov Gorica in Zveza slovenske katoliške prosvete v spomin na msgr. dr. Kazimirja Humarja, bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Priznanje prejmejo društva, organizacije ali posamezniki, ki s svojim delovanjem prispevajo k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju v korist naši skupnosti. Letošnje, 11. priznanje bodo prejeli: ob 80. življenjskem jubileju g. Ivo Kovic (*na sliki*) za doprinos in dolgoletno delovanje v domačem kulturnem društvu Rupa-Peč; Mešani pevski zbor Štandrež in Cerkevni pevski zbor iz Štandreža ob 140-letnici delovanja. Datum podelitve priznanja bomo objavili naslednji teden.

Kulturni center Lojze Bratuž

Krožek Anton Gregorčič

SREČANJA POD LIPAMI

50 let slovenskega skavtizma na Goriškem

O začetkih, uveljavitvi, sedanjem stanju in izzivih za prihodnost bodo spregovorili **Niko Klanjšček, Mauro Leban, Mirjam Černic, Ivo Cotič** in **Alenka Di Battista**. Večer bodo obogatili posegi, ki jih bodo podali **Ivo Jevnikar, duhovnika Karlo Bolčina** in **Marjan Markežič** ter **Peter Lovšin**.

Večer bo vodil časnikan **Andrej Černic**

Četrtek, 7. maja 2015, ob 20.30.
Kulturni center Lojze Bratuž - Gorica

KCLB ZSKP / Iskri smeh na ustih vseh Balet in odrska beseda sta si podala roke

Po radoživem uvodu je v ni-
zu ljubiteljskih predstav
Iskrivi smeh na ustih vseh,
ki ga prirejata Kulturni center
Lojze Bratuž in Zveza slovenske
katoliške prosvete že sedemnajsto
leto, smeh preplaval sicer nekoli-
ko manj zasedeno veliko dvorano
KCLB v četrtek, 16. aprila 2015.
Dramski odsek PD Štandrež, ki
letos praznuje častitljivo in zavil-
dljivo 60-letnico uspešnega ne-
prekinjenega ustvarjalnega toka,
polnega zadoščenj ob nastopih v
domačem okolju in na različnih
odrih v bližnjih in daljnih krajih
na Slovenskem, je občinstvu pri-
kazal svojo zadnjo predstavo, far-
so *Mrtvi ne plačujejo davkov*, ki
je izšla izpod peresa italijanskega
avtorja Nicole Manzarija. Za po-
trebe štandreških igralcev jo je
malce priredil in slovenski pre-
vod Ivana Šavlija posodobil ter jo
v dovršen, klasično zamišljen in
izpeljan komedijski splet s far-
sičnim nadihom, poln bodic na
račun tistih, ki se na političnih
stolčkih znajo tako spretno okri-
šati, režijsko stkal Jože Hrovat,
član SNG Nova Gorica. Hrovat je
že deset let vesten spremljevalec
štandreških komedijantov.
Da se človeku najbolje godi, če je
mrtve oz. če ga imajo za mrtvega,
je v svoje veliko veselje spoznal
protagonist Marko Vecchietti, ker
so ga v njegovem rojstnem kraju
ob zadnjih zdihljajih druge sve-
tovne vojne proglasili za vojno
žrtev. Hoteli so pač imeti svojega
heroja, čeprav namišljenega – ta
naj bi bil umrl, ko je padel drobec
bombe na krajevno gostišče –, da
bi lahko od države iztržili v turi-
stične namene zelo dobrodošlo
železniško postajo. Vsi komedijski
zapleti izvirajo iz tega, prota-
gonistu pa pomagajo, da na novo
zaživi brez nadležne tašče, ki je
pogojevala njegov do tedaj bolj
nesrečni zakon. Avtor si je v delu
privoščil tudi togega birokratskega
kolesja, ki gre svojo pot kljub
očitni napaki. Grabežljivih poli-

ktivov, malih in velikih, tudi v da-
našnjem času kar mrgoli, zato je
komedija še vedno aktualna in jo
gledalci dobro sprejemajo, saj v
njej prepoznavajo kar nekaj
vzporednic s časom, v katerem
živimo. Publika je namenila štan-
dreškim komedijantom, ki vztra-
jajo na odrskih deskah že šest de-
setletij – nekateri prav resnično!!
- dolgotrajno, toplo ploskanje. To
je poleg igralcev Mateja

Foto DP

Klanjščka, Daniele Puja, Mojce
Dolinšek, Vanje Bastiani,
Božidarja Tabaja, Egona Cijana,
Marka Brajnika, Sandija Molarja,
Jožeta Bezjaka, Ivana Jedrličina
in Marjana Breščaka, ki so prepričli-
vo karakterizirali svoje like, zaob-
jelo tudi zakulisne delavce, ki
skrbno spremljajo igralce na vseh
gostovanjih.
V torek, 14. aprila 2015, pa je
Iskrivi smeh na ustih vseh prvič
ponudil v pogled baletni večer,
ki sicer ni nastal kot slovenska
produkcija. V goste so prišle go-
jenke baletne šole Giselle iz Go-
rice, v katero zahaja tudi nekaj
slovenskih deklet, ki se nav-
dušujejo nad tem umetniškim
izražanjem. V plesnih korakih se
je tako izrisala znana Anderseno-
va pravljica *Snežna kraljica*, ki
smo jo nekdanji otroci zelo radi
brali in sočustvovali z deklico
Gerdo, ki ji je hudobna Snežna
kraljica z "urokom", z drobcem
ogledala, ki se mu je zapičil v srce

in oko, zvabila njenega
dragega prijatelja Kayja v
svoje ledeno kraljestvo, dokler ni-
so Gerdine solze, po njenem dol-
gem iskanju poti do njega, kanile
na njegove oči in srce ter mu "od-
talile" dušo, da je deklico spet
prepoznal. Tako, ko sta se spet
našla, sta se oba zavedela, da sta
postala odrasla. Pot odraščanja je
pač od nekdanj polna pregrad in
težkih nalog, ki jih je treba pre-

mostiti. Za boljše razumevanje
posameznih baletnih prizorov je
Katja Terčič, članica Mladinske
gledališke skupine O'Klape, ki
deluje v Skupnosti družin
Sončnica in ima sedež v Močniko-
vem domu pri cerkvi sv. Ivana
v Gorici, sproti prebirala pravi-
ljčno zgodbo. Kot ena izmed
snežnih vil in kot odrasla Gerda
je skupaj z baletnikom Gabrielem
Cozom, v 'pas de deux', na-
stopila Sanja Vogrič, ki je zelo ak-
tivna pri gledališki, baletni in še
kakšni kulturni dejavnosti. Med
baletkami, oblečenimi v lepe, v
glavnem bele kostume, je bilo še
nekaj slovenskih deklet, npr. Kea
Vogrič med simpatičnimi
snežaki, Anja Terpin med balet-
kami, ki so predstavljale slano, in
Ivana Fajt, ki je s še posebno na-
tančnimi gibi, hkrati pa lahko no-
odigrala oz. odplesala eno izmed
čarobnih pomladnih vil. Ob gla-
sbi F. Herolda, A. Glazumova in
J. Straussa si je koreografijo zami-

lila Carlotta Tosoratti, ki vodi go-
riško šolo Giselle. Tokrat je bila
dvorana skoraj povsem zasedena.
Med gledalci pa je bilo razumlji-
vo tudi veliko italijanske publike,
zato je večer Stefania Beretta na-
povedala dvojezično.
Pred baletnim nastopom je gle-
dalce nagovorila Katerina Ferle-
tič, mentorica O'Klape, in

Foto DP

podčrtala pomen plesne izrazno-
sti. Ob razveseljivi ugotovitvi, da
se na Goriškem kar nekaj ljubi-
teljskih skupin navdušeno pre-
pušča gledališki umetnosti in
ustvarja take predstave, ki so po
kakovosti prepoznavne tudi na
širšem slovenskem gledališkem
prizorišču, je povedala med dru-
gim, da "ples spodbuja razvoj
splošne motorike, koordinacijo
gibov, orientacijo v prostoru in
času. Razvija ravnotežje in giblji-
vost, pa tudi hitrost, vzdržljivost
in natančnost. S plesnim ustvar-
janjem lahko povežemo raz-
lične oblike umetnosti, s plesom
lahko ustvarjamo in komunicir-
amo. Še posebej je treba poudariti,
da je ples pomemben pri razvoju
otroka, saj pozitivno vpliva na
njegovo samopodobo, na odnose
v skupini in razumevanje sveta.
Umetnica Maria Fux, ki smo jo
lahko spoznali s pomočjo doku-
mentarca *Ples z Marijo*, pravi, da
je ples srečanje s človekom,

soočanje posameznika z drugimi,
tudi z ljudmi, ki so različni od
nas, ki jih ne poznamo in večkrat
ne prepoznamo kot soljudi. Ples
je že od nekdanj del človekovega
življenja. Ljudje so že od nekdanj
plesali ob glasbi in tudi brez nje.
Pravijo, da nas h gibanju ne sili
melodija, ampak notranji ritmi,
kot sta dihanje in srčni utip. Po-
dobno kot glasba in gledališče se
je tudi ples razvil in nastala so
vrhunska umetniška dela, kot so
Labodje jezero, Hrestač, Giselle,
Romeo in Julija ... Pomembni
glasbeniki so se posvetili pisanju
skladb, namenjenih izključno ba-
letu. Tako je ta postal samostojna
umetniška zvrst, prej je bil vezan
na gledališke igre s plesom in pet-
jem. Zaradi svojih korenin je ba-
let soroden gledališki umetnosti.
To je razvidno iz skupnih ele-
mentov, kot so kostumi, sceno-
grafija, oder, mimika, ustvarjalni
gib, ritem, usklajenost, delo v
skupini in pri posamezniku,
predvsem pa zgodba v ozadju:
rdeča nit, ki povezuje posamezne
prizore oz. plesne. Čeprav se ple-
salsci ne izražajo z besedami, lah-
ko zgodbo, kontekst, predvsem
pa čustva izrazito prikažejo z gi-
bi".
Ob koncu sta predsednici KCLB

in ZSKP, Francka Žgavec
in Francka Padovan,
izročili priznanje,
umetniško plaketo,
vsem skupinam, ki so
se prijavile na natečaj
Mladi oder; razpisujeta
ga Slovenska prosveta
iz Trsta in Zveza sloven-
ske katoliške prosvete
iz Gorice. Resnici na
lubo moramo poveda-
ti, da se je tokrat prijavi-
lo manj skupin kot po navadi.
Priznanje so prejele: za dramske
(odrasle) skupine le dramski od-
sek PD Štandrež za celovečerno
predstavo Maxa Reala – Petra Mi-
litarova *Trije vaški svetniki* v režiji
Jožeta Hrovata in za enodejanko
Večerja za enega, ki jo je napisal
Lauri Wylie, režiral pa Janez Sta-
rina. Mojstrsko, kot le onadva
znata, sta jo izvedla priljubljena
Majda Zavadlav in Božidar Tabaj.
V kategoriji mladinske skupine
so nagrado prejele: Mladinska
gledališka skupina SKD Hrast Do-
berdob za uprizoritev igrice Vike
Grobovšek *Noč, ko je posijalo
sonce*, ki je zaživela v skupinski
režiji; Gledališka skupina O'Kla-
pa Gorica za prizor *Delajmo, de-
lajmo zlata kolesa* v skupinski
režiji.
V otroški skupini pa so bili nagra-
jeni: Otroška skupina KD Sabotin
za prizor *Marko in sveti Miklavž*,
ki ga je napisal Peter Devinar,
režirala pa Katja Volpi; Otroški
pevski zbor in mladi PD Vrh Sv.
Mihaela, ki so na oder postavili
prizor Karen Ulian in Tatjane De-
vetak *Rad bi poslušal tvojo zgod-
bo (ob stoletnici 1. svetovne voj-
ne)*, v režiji Karen Ulian.

Iva Koršič

Začenja se 10. novogoriški Festival vrtnic

Z vodenimi ogledi po vrtu franciškanskega samostana na
Kostanjevici nad Novo Gorico se je v ponedeljek, 20. aprila, začel
jubilejni, deseti Festival vrtnic. Vse do 10. maja bodo v Novo Gorico
in okolico vabili številni kulturni, izobraževalni, kulinarčni in
družabni dogodki.
Prireditve, ki želi na Goriško privabiti več kot 5000 obiskovalcev,
tudi letos pripravlja Goriško društvo ljubiteljev vrtnic v sodelovanju
z družbo Hit in Mestno občino Nova Gorica.
Za jubilejni festival so člani Goriškega društva ljubiteljev vrtnic,
teh je že več kot 120, še posebej uredili vrt starinskih burbonk na

Predsednik Fundacije Carigo Gianluigi Chiazza, novogoriški župan Matej Arčon in predsednica Goriškega društva ljubiteljev vrtnic Katja Kogej

vrtu kostanjeviškega franciškanskega samostana, je na novinarski
konferenci povedala predsednica društva Katja Kogej. Vrt je tudi
pomlajen, v polnem cvetenju pa bo čez kakšen teden dni.
Dva tedna pozneje kot burbonke po navadi zacvetijo tudi vrtne
na številnih rožnih nasadih v mestu. Zato pripravljajo društvo
vodenje med mestnimi nasadi 10. maja. Letos pa bodo člani
društva posadili nov vrtnični nasad pred novogoriško lekarno, na
njem pa bosta sorti, ki sta povezani s farmacijo, je še povedala
Kogejeva.
Letos ne bodo pripravili ocenjevanja najlepših vrtnic in nasada v
mestu, pač pa več razstav, kulinarčnih doživetij v različnih lokalih
na Goriškem, predvsem pa predavanje o vrtnicah in njihovi uporabi
v kulinariki.
Kogejeva je kot novost poudarila tudi sodelovanje s Fundacijo
Carigo iz Gorice, ki skrbi za park Viatori v Gorici. Ta je eden
najlepših botaničnih zbirk na Goriškem, ki je v spomladanskem
času odprt za javnost zaradi cvetenja številnih rožnih grmov, med
katerimi poleg vrtnic prevladujejo predvsem magnolije in azaleje.
Obiskovalci ga lahko obišejo ob koncih tedna, ko jim je ob
dogovoru na voljo tudi vodenje v slovenskem jeziku.
Predsednik fundacije Gianluigi Chiazza je povedal, da si
sodelovanja z novogoriškim društvom želi tudi v prihodnje, in to
ne le v času festivala.
Rozarij burbonk na Kostanjevici je bil letos vpisan tudi v evropski
katalog rozarijev, zato pričakujejo, da ga bo v času cvetenja vrtnic
obiskalo še več obiskovalcev kot doslej.
Sicer pa v goriškem društvu upajo, da bodo v prihodnjih letih lahko
uresničili veliko željo, to je ureditev mestnega rozarija ob stavbi
Goriškega muzeja v Solkanu.

Silvan Prodan: Prekinjena idila

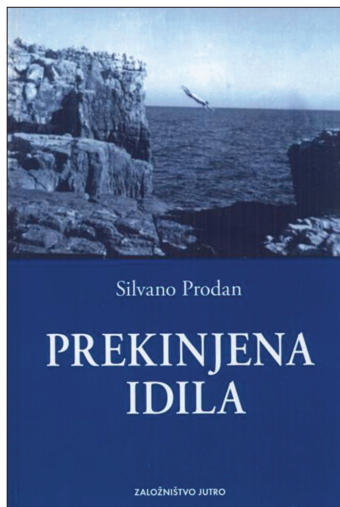
Zgodbe, zapisane s človeško toplino

Pred kratkim se je znašla na
knjižnih policah nova
knjiga Silvana Prodana
Prekinjena idila. Avtor se je rodil
na Račičkem bregu v občini Bu-
zet I. 1933 in se tik pred drugo
svetovno vojno z družino staršev
preselil v Lucijo. Po končani ita-
lijanski osnovni šoli je maturiral
na slovenski gimnaziji v Kopru
in diplomiral na Geografskem
oddelku takratne Naravoslovne
fakultete Univerze v Ljubljani.
Po strokovnem izpopolnjevanju
v Franciji je pretežni del svoje de-
lovne kariere opravljal odgovor-
na dela na področju družbenega
in prostorskega načrtovanja v
Ljubljani in na obali. Hkrati se je
zgodaj vključil v istrsko kulturno
prebujo prek krožka Beseda Slo-
venske Istre, ki ga je pred nekaj
desetletji organizirala sociolo-
ginja in kulturna animatorka Le-
da Dobrinja v okviru svojega
Centra Vita. Že dolgo časa deluje
tudi v Kulturnem klubu Istra iz
Kopra, ki ga vodi že drugi man-
dat.

Kot publicist se je Prodan preiz-
kušal v zborniku *Brazde s Trmu-
na*, predvsem z opisom življen-

jskih usod svojih istrskih roja-
kov, ki jih je nemirni čas
prejšnjega stoletja pognal in svet
s trebuhom za kruhom v iskanje
boljšega življenja. Pri tem pa mu
publicistična žilica ni dala miru,
saj se ni več zadovoljil z občasnimi
objavami v zborniku, ampak
je življenjske zgodbe svojih Istra-
nov, vključno z zgodbami lastne
razširjene in ženine (briške) rod-
bine ter z opisi svojih pomem-
nejših mladostnih doživetij,
razpotij in izbir v zrelih letih, po-
vezal v več knjižnih del, in sicer:
Istra vsepovsod (2007), *Igra na-
ključij* (2008), *Martinjak v Brdih*
(2009), *Vzporedne usode* (2011),
Kako majhen je svet (2012), *Nemirna mladost* (2013) in že na-
vedeno zadnje knjižno delo *Pre-
kinjena idila* (2014). Prekinjena
zato, ker so bile človeške zgodbe
v knjigi sredi poteka iznenada
prekinjene iz različnih vzrokov.
Nekatere z zgodnjo smrtjo. Dru-
ge npr. zaradi zasvojenosti z al-
koholom in razbitja zakonske
zveze. Eno idilo je prekinilo do-
motožje Istrana, živečega na obali,
po svojem rojstnem kraju
v notranjosti Istre. Prekinjena je

bila tudi idila domačina iz Luci-
je, pripadnika italijanske skup-
nosti, ki je ob eksodusu s težkim
srceem zastopil svoje domače
ognjišče ter vzorno negovan
vinograd in oljčni gaj. Prekinjeni
sta bili tudi dve avtorjevi mlado-

stni ljubezenski idili, ki ju je
doživel eno na Lokrumu in dru-
go v Mazuriah ter končal v
Varšavi.

Opisi dogodkov v knjigah so pre-

prosti, brez balasta od-
večnih besed. Zgolj nize
konkretnih dejstev, pod-
prtih s podatki, dokumenti
in fotografijami, vendar za-
pisanih s človeško toplino ter
ljubeznijo do ljudi in življenja.
Burne zgodovinske okoliščine
preteklega časa nastopajo zgolj
kot okvir dogajanja, nad kateri-
mi pa se Prodanovi junaki ne
pritožujejo, ampak jih jemljejo
kot naravno danost, s katero je
treba računati. Zato v knjigah,
vključno z njihovim avtobiog-
rafskim delom, tudi ni kakih
posebnih ideoloških ali poli-
tičnih vrednostnih sodb oz. ko-
mentarjev. Za avtorja, ki je zrasel
v istrskem narečju, ki je mešani-
ca italijanščine, hrvaščine, ro-
munščine in slovensčine, je jezik
njegovih tekstov lep, tekoč, ber-
ljiv in dovolj bogat. Avtor s svo-
jimi deli tako rešuje pozabe šte-
vilne usode in zgodbe istrskih
(in briških) ljudi ter hkrati pri-
speva dragocene kamenčke v
zgodovinski mozaik našega časa
in prostora. In v duhu reka, da
"mora moč zgraditi dom, nare-
diti sina, zasaditi drevo in napi-
sati knjigo", z njimi zaokrožuje
svoje življenjsko poslanstvo, saj
je vestno izpolnil, tudi čez mero,
vse naloge iz navedenega citata.

Milan Gregorič

SCGV Komel / Snovanja v Ločniku

Splet različnih glasbenih žanrov

“Bodite navdihnjeni!” bi se lahko glasilo geslo ravnateljice Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel Alesandre Schettino, ki na umetniških poteh *Snovanj* išče in najde vedno nenavadne kombinacije krajev, programov, idej, ustvarjalcev, s katerimi tudi v osnovi bolj navadne ponudbe lahko zvenijo nenavadno in sugestivno. Drugi koncert niza je bil v glavni dvorani vile Attems Cernozza de Postcastro v Ločniku, kmečkem naselju znane plemiške družine, ki je še v lasti potomcev. Virginia Attems in mož Paolo Giasone sta namreč temeljito obnovila stavbe in park iz 19. stoletja in po-

skrbela za njihovo novo življenje in namembnost, saj so notranji in zunanji prostori že nekaj mesecev na voljo za kulturne dogodke, predavanja, kongrese ali družinska praznovanja. S padcem avstro-ogrskega cesarstva se je večina članov plemiške družine zatekla na Dunaj, vila v Podgori je bila uničena zaradi bombardiranja, grof Sigismund pa je utrdil ukoreninjenost družine v tem kraju z ohranitvijo posesti v Ločniku in z razvojem podjetne vinogradniške dejavnosti. V tem okviru so se izrazile *Glasbene afinitete* drugega koncerta niza *Snovanja*, ki so ga v celoti oblikovali profesorji Centra Komel in društva Arsatelier.

Foto dpd

Velika steklena stena dvorane s pogledom na park je predstavljala živo ozadje koncertnih nastopov, s sončnim zatonom, ki je postopoma, med koncertom, zajel drevesa in cvetje. Glasbeniki so od svetlega, poznega popoldneva do večernega mraka pospremili občinstvo skozi različne glasbene žanre, ki zaznamujejo raznoliko po-

nudbo šole in usmeritve docentov. Primerno izbrani tempi so vrednotili baročno milino *Vivaldijevega koncerta v g-duru*, ki so ga v lepem soglasju izvajali flavtistka Daniela Brusolo, violinistka Daniela Bon, violončelist Federico Magris in pianistka Elisabetta Cavaleri. Veličasten prvi stavek *Brahmsove sonate v e-molu* je popeljal v romantično vzdušje z intenzivno doživeto izvedbo violončelista Aleksandra Sluge in pianistke Tatjane Jercove. Opus nizozemske skladateljice Marie Linnemann je s čustvenim značajem *Suite za zaljubljenca* navdihnil kitaristko Martino Gereon, ki je ustvarila most med klasičnim delom koncerta in drugimi

zvrstmi, kot je na primer Piazzollova glasba. Z argentinskim mojstrom in njegovimi najbolj znanimi skladbami v (tudi virtuozičnih) priredbah za klavir štiriročno sta se rigorozno in energično ukvarjala Riccardo Radivo in Neva Klanjšček. Legendarna Brelova *Chanson des vieux amants* in novejša skladba v ironičnem avantgardnem duhu *Identikit* Francesca de Luise sta bili originalni izbiri pevke Albe Nacinovich, s katero je pri klavirju sodeloval omenjeni avtor druge skladbe. Profesorji so se predstavili v dvojni vlogi ustvarjalcev in izvajalcev tudi v zadnjem nastopu, z jazzovskim duom, ki sta ga sestavljala Gianluca Jan Sturiale in Luca Emanuele Amatruda. *Snovanja* so se v torek nadaljevala s premiero glasbene igre *Poglej, moj dragi Figaro*, v kateri so bile izvedbe Mozartovih arij in duetov uokvirjene z režijo, scenami in kostumi v koprodukciji, ki je nastala s Kulturnim centrom Lojze Bratuž in v sodelovanju z Zvezo slovenske katoliške prosvete.

PAL

Špeter / Slovensko multimedialno okno

Večer pesmi in proze v Noči knjige

Pesnica Antonella Bukovaz, režiser in pisatelj Marko Sosič ter naš urednik Jurij Paljk so bili na edinem dogodku v okviru znamenitega kulturnega niza *Noč knjige*, ki se je zgodil pri nas, gostje pesnika Michela Obita v morda najbolj sodobnem kulturnem prostoru pri nas, kar gotovo je Slovensko multimedialno okno, SMO, v Špetru.

Foto Tjaša Gruden

Donatella Ruttar, ki vodi SMO, je pozdravila navzoče. Literarno-glasbeni večer so prireditelji krasno povezali z eno izmed inštalacij muzeja

SMO, z *Govorečo knjižnico*, v kateri so trije gostujoči avtorji tudi zastopani. Pogovor z besednimi ustvarjalci je vodil v

slovenskem in italijanskem jeziku pesnik Miha Obit. Večer je bilo lepo prepletanje poezije in proze, predvsem pa je bil to edini literarni večer v celotnem našem prostoru, ki

se je ujemal z nizom prireditvev po Sloveniji, kar je po svoji tudi zgovorno.

Antonella Bukovaz, Jurij Paljk in Marko Sosič so spregovorili o svojem pogledu na jezik, na književnost in na svet, veliko poslušalcev je tako iz prve roke lahko slišalo, kako različna so posamezna pisanja in ustvarjanja, predvsem pa, kako živo je usidran pisec v svojem jeziku.

Lik pesnika Dina Menichinija, ki se je rodil na Štupci in je nato živel v Špetru, je predstavila Cristina Burelli, ki vodi knjigarno Antiquaria Martincigh v Vidmu.

Noč knjige se je v Špetru v SMO končala s koncertom furlanskega kantavtorja Loris Vescova, ki ga je spremljal Leo Virgili, kulturno društvo Ivan Trinko pa je bilo na srečanju prisotno s pobudo *Izberi knjigo*, udeleženci so tako prejeli knjižno darilo.

Smrtna kosa

Za vedno se je poslovil Sergej Verč

Četrtek, 23. aprila 2015, zjutraj smo izvedeli, da je v 68. letu starosti v Trstu umrl režiser, dramatik, pisatelj in urednik Sergej Verč. Bil je vsestranski umetnik in kulturnik, največ pozornosti in časa pa je namenil gledališču in kabaretu, veliko je naredil tudi na Radiu Trst A, kjer je poleg dramskih in gledaliških oddaj pripravil tudi oddaje v živo. Vse njegovo delo so odlikovali izjemno lep jezik, poglobljena vsebina in duhovitost. Sergej Verč se je rodil leta 1948 pri Svetem Jakobu v Trstu, v zadnjih letih pa je živel v Gabrovici pri Komnu, kjer je bil z življenjsko sopotnico, igralno in prejemnico Borštnikovega prstana Minu Kjuder umetniški vodja in režiser ljubiteljske skupine KD "Brce", katere predstava *Češpe na figi* je bila v lanskem letu proučena za najboljšo predstavo

Linhartovega srečanja, vslovenskega srečanja ljubiteljskih gledaliških skupin. Verč je končal učiteljske v Trstu ter diplomiral iz gledališke in radijske režije na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani. Napisal je več dram, bil je tudi soavtor radijskih, gledaliških in televizijskih kabaretov. S prijatel-

jem Borisom Kobalom sta v slovenski prostor prinesla kabaret po vzoru italijanske komedije, Verč je bil sicer vedno v drugem planu, t. i. "spalla", vedno uglašen in vedno duhovito resen. Med njegova dramska dela sodijo *Kocke v kocki* (1967), *Ko luna škili* (1972), *Tanzschule* (1990), *Samomor kitov* (1993). Prejel je več nagrad, leta 1987 nagrado Slavka Gruma za najboljšo slovensko dramsko besedilo, *Evangelij po Judi*, leta 1994 pa za radijsko režijo Dantejeve *Božanske komedije* nagrado Prešernovega sklada. Leta 1999 je prejel bronasto plaketo Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS. Bil je tesno povezan z našim gledališčem, z amatersko skupino "Brce" je dosegel zavidljive uspehe, predvsem pa je bil odličen pisec kriminalk, njegov komisar Benko je v slovensko književnost prinesel žanr, ki ga do leta 1991 še ni bilo, takrat je namreč napisal svoj prvi roman - detektivko *Ronaldov steber*. Sergeja Verča bomo pri Novem glasu ohranili v lepem spominu, predvsem zaradi njegovega zlahtnega odnosa do nas.

Marko Sosič / Kratek roman o snegu in ljubezni

Mozaik človeških usod našega prostora in časa

Marko Sosič se bralcem predstavlja z novim romanom, ki je, čeprav nosi letnico 2014, v začetku aprila letos izšel pri mariborski založbi Litera. Njegov naslov se glasi *Kratki roman o snegu in ljubezni*, brati pa ga je mogoče predvsem kot idejno nadaljevanje njegovih prejšnjih del, ne samo zbirke kratkih zgodb *Iz zemlje in sanj*, ampak tudi romana *Ki od daleč prihajaš v mojo bližino*. Kot je najbrž bralcem dobro znano, segajo začetki Sosičevega pripovedništva v devetdeseta leta, ko je izšlo prvo njegovo vidnejše delo, in sicer roman *Balerina, balerina* (1997), osem let kasneje pa še *Tito, amor mijo*. Sosičovo delo *Kratki roman o snegu in ljubezni* je nastajalo med Dunajem in Kremsom v Spodnji Avstriji lansko leto, letos pa v Trstu. Knjiga v dolžino meri slabih dvesto strani in je razdeljena na nekaj manj kot štirideset kratkih nekajstranskih poglavij. Te vsebujejo dve večji podpoglavji, in sicer prvo pod naslovom *Jesen* in drugo, ki se glasi *Zima*. Naslovi samih poglavij so oštevilčeni, dodan pa jim je tudi kratek opis, v katerih so navedeni posamezni nastopajoči, večkrat pa tudi konkretne ali pa zgolj abstraktne dogajalne prvine. Kot smo pri Sosiču že navajeni, je avtor

tudi tokrat snov za svoje delo črpal iz polpretekle zgodovine, in sicer od časa prve svetovne vojne, preko fašizma in nacizma, drugega svetovnega spopada vse do sedemdesetih let, ko se je v Trstu zgodila sodna obravnava zopet krvnike Rižarne. Dogajalni čas in prostor sta sicer različna, roman je namreč postavljen v sedanost, odvijata se med Trstom in mestecem Asiago v pokrajini Vicenza. Njegova časovna dimenzija seveda ni enotna. Sosičevih idej in motivov pa je več in veliko jih je bralcem že znanih. Avtor namreč v svojih delih obravnava odnos družbe do preteklosti, tiste, s katero bi se bilo treba soočiti, a ostaja dejanski spopad z njo venomer boleč in nikoli brez posledic. Dejansko gre v *Kratkem romanu o snegu in ljubezni* za življenjsko zgodbo dveh tržaških Slovenk, in sicer Alme in Olge, od katerih je prva v dogajanju dejansko bolj v ospredju. Življenjska pot ju loči že v mladih letih, ko Alma odide stran od doma ter se v Turinu zaljubi v Edoarda, s katerim si nato ustvari družino v že omenjenem Asiagu. Olga pa se v svojem življenju spopada s posledicami skupinskega nasilja ali boljše rečeno posilstva, ki so jo zagrešili tisti, ki so bili uverjeni s svojim prepričanjem svet dejansko iz-

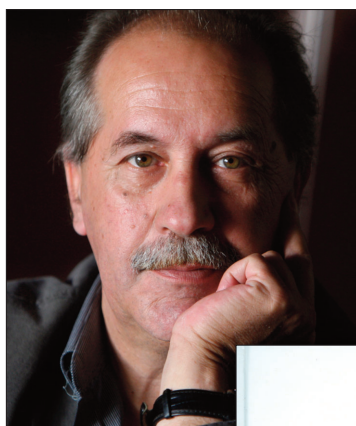
boljšati.

Kot smo zapisali, tudi tokrat v Sosičevem delu pomembno vlogo odigrava zgodovinska snov. V romanu se namreč prepletajo zgodbe iz prve svetovne vojne (čeprav bolj postransko), veliko pozornosti pa je namenjene predvsem totalitarizmu, in sicer stalinizmu, ki je leta 1936 v kraju Mologa na sotočju istoimenske reke in Volge zaradi gradnje jezua in nastanka novega akumulacijskega jezera utopil preko tristo ljudi, osrednji poudarek pa je na življenjski zgodbi dejanskega obstoječega nacističnega veljaka Hansa Starka iz nemškega mesta Darmstadt, ki je bil med drugo svetovno vojno del uničevalnega kolesja Auschwitza. Almi, tržaški Slovenki, ki se je poročila z delavcem Edoardom, se v zakonu rodi sin Angelo, ki svojega materinega jezika noče slišati. Še več, dejansko se navdušuje nad nacizmom in uničevalno ideologijo, in to kljub temu da njegova mati služi vsakdanji kruh z umivanjem oziroma oskrbovanjem ostarelih beguncev iz balkanskih držav, ki so

na lastni koži doživeli zadnjo balkansko morijo izpred dveh desetletij. Na svoj način ga skuša 'pokoriti' njegov oče Edoardo, ki si zmotno predstavlja, da bo spoštovanje pridobil z nasilnimi prijemi in tako sina odvrnil od nepravde družbe. Zanimive pa so tudi druge prvine, ki jih Sosič vpleta v samo romaneskno dogajanje, veliko pozornosti namreč namenja filmu oziroma filmski produkciji. Tako se *Dvojno Veronikino* življenje poljskega režiserja in producenta Krzysztofa Kieslowskega redno pojavlja v romanu. Avtorica spremne besede (in urednica založbe Litera) Petra Vidali namreč piše, da je film hkrati ločil in povezal življenji Alme in Olge. Filmski hommage pa je avtor posvetil tudi pred štiridesetimi leti preminulemu Pieru Paulu Pasoliniju in njegovemu zadnjemu filmu *Salò o le 120 giornate di Sodoma*, ki se dejansko navezuje na pričanja Alminega sina Angela. Pregled Sosičevega *Kratkega romana o*

snegu in ljubezni seveda ne bi bil popoln, če ne bi vsaj kratke omembe posvetili njegovemu jeziku. Sodobna literarna veda namreč obravnava posebno kategorijo medkulturne književnosti oziroma medkulturnih avtorjev. Manjšinski ustvarjalci so to že sami po sebi, Marko Sosič in njegovo zadnje delo pa še toliko bolj, in sicer tudi zaradi jezikovne mešanice, ki jo uporablja. Večina besedila je seveda v slovenskem jeziku, poseben učinek pa dosežejo vstavki v italijanščini (prevsem ko gre za skrajno zapleten dialog med Almo in sinom Angelom) ter srbohrvaščini (pogovori med Almo in njenima oskrbovancema Rozalijo in Francem). V delu *Kratki roman o snegu in ljubezni* je tudi veliko motivov iz narave, denimo drevo, kateremu so pripisane skoraj človeške lastnosti, veter in še bi lahko naštevali. Posebno simbolično pa delujejo sanje, v katerih preteklost (pre) velikokrat preganja marsikoga. Če povzamemo, je delo Marka Sosiča *Kratki roman o snegu in ljubezni* kolaž ali mozaik človeških usod našega prostora in časa. Ta pa nista zamejena, denimo na našo narodno skupnost ali na obdobje druge svetovne vojne oziroma na karkoli drugega. Šele preplet prostora in časa daje obravnavani snovi, pa tudi simbolom in motivom, pravo veljavo. V tem je namreč tudi Sosičeva mojstrskost, torej že velikokrat slišane in prebrane prvine znova ubesediti tako, da jih postavi tja, kjer je zanje danes pravo mesto.

Primož Šturman

MARKO SOSIČ
KRATKI ROMAN
O SNEGU
IN LJUBEZNI

“Pri svoji časti obljubljam, da bom z božjo pomočjo vestno služila Bogu in domovini, pomagala svojemu bližnjemu in izpolnjevala skavtske zakone”. Tako je na travniku pri Jezeru obljubilo dvanajst volčičev in volkuljic ter dvanajst izvidnikov in vodnic tržaške pokrajine Slovenske zamejske skavtske organizacije, ki so bili sprejeti v veliko skavtsko družino. Najmlajši volčiči in volkuljice so ob izreku obljube prejeli skavtsko ruto, ki jih bo spremljala na skavtski poti, medtem ko so izvidniki in vodnice po preverjanju znanja o skavtskih krepostih in

Novi člani skavtske družine

naštevaju desetih skavtskih zakonov potrdili svojo obljubo. Najpomembnejši trenutek

skavtskega leta, Jurjevanje, na katerem počastijo skavti svojega zavetnika sv. Jurija, se je letos

boljša organizacija na svetu in kako je Baden Powell pametno ugotovil, ko je bil vojak, kaj je treba ponuditi mladim in kako različne potrebe imajo volčiči, izvidniki in roverji. Opozoril je na skavtski pozdrav, s katerim pride do izraza, kako mora starejši ščititi mlajšega, ter vprašal prisotne, ali znajo biti zvesti svojemu skavtskemu poslanstvu, saj vsak obljubi, da bo zvest Bogu in domovini. Dejal je, da je vse zaman učiti otroke molitve, treba je moliti z njimi.

Po blagoslovu rut, ki označujejo pripadnost skavtizmu in jih skavt še posebej spoštuje, sta pokrajinska načelnika Športna lisica (Elena Bogavec) in Priručnibrundajoči volk (Edwin Bukavec) ob obredu obljub nagovorila navzoče člane s spodbudnimi besedami in obnova bistvo obeh vej: pri

volčičih je osnova Knjiga o džungli z igrami, izvidniki pa se spopadajo z izzivi in pustolovščinami. Tako so mladiči na ta pomembni dan, kot je bil Mowgli sprejet v krdelo za ceno bika in na Bagheerovo besedo pred skalo posveta, postali volčiči in to-rej člani velike skavtske družine. Zamenjavi rut je sledilo kosilo, nato so se skavti razdelili po vejah in nadaljevali ločeni program. Volčiči in volkuljice so z igro spoznavali svetega Jurija, izvidniki pa so se v dveh skupinah bojevali, da bi prišli do zaklada. Ker tako ni šlo, so morali združiti moči, skupaj so rešili sporočilo, našli zaklad in si ga bratsko razdelili. Roverji in popotnice so v pogovoru o zvestobi, s katerim so se ukvarjali že na sobotnem prenočevanju, odkrivali nove poti na robu doline Glinščice. Na skupnem popoldanskem delu so se vsi zbrali okrog tabornega ognja, kjer so s petjem, z bansi, s skeči in z veseljem pregnali veter in mrz ter priklicali sonce.

Metka Šinigoj

Foto Luca D'Errico

Foto Luca D'Errico

SKK IN MOSP Lepo uspel “Dan mladih ustvarjalcev”

Podeljene nagrade literarnega natečaja

Dan mladih ustvarjalcev je bil za vse, ki verujejo v mlade, pravo doživetje. Že dolgo ni bilo v Peterlinovi dvorani toliko mladih. Po eni strani so bili to udeleženci natečaja - namenjen je bil piscem od 14. do 25. leta -, po drugi pa oblikovalci kulturnega programa. Tako eni kot drugi so napeto pričakovali izid natečaja, saj do zadnjega niso vedeli, kdo so zmagovalci. Urška Petaros je v pozdravnem nagovoru predstavila Slovenski kulturni klub in Mosp, ki sta natečaj organizirala. Povedala je, da so bili natečaju tokrat postavljeni zelo široki časovni mejniki: razpisan je bil na dan Prešernovega rojstva, končal pa se je na dan Prešernove smrti, na slovenski kulturni praznik. Do takrat se je na mizi organizatorjev nabralo kar 63 prispevkov. Komisija, ki so jo sestavljali pisnica in pisateljica Majda Artač, novinar, pesnik in pisatelj Jurij Paljk ter dolgoletna mentorica mladih v Slovenskem kulturnem klubu in avtorica mladinskih del Lučka Susič, je imela na razpolago dovolj časa, da je vsa dela prebrala in ocenila, saj je bil za samo nagrajevanje izbran pomladanski čas, simbol mladosti in razcveta ustvarjalnosti, datum svetovnosti pa se je ujemal tudi s svetovnimi “Dnevi knjige”. Kulturni spored *Dneva mladih ustvarjalcev*, ki ga je napovedoval Niko Trento, je s klavirskim recitalom Debussyjevih preludijev uvedel in končal mladi, zelo obetavni pianist Simon Kravos. Šest

recitatorik gledališke skupine SKK je potem presenetilo gledalce s sproščenim in izvirno zasnovanim recitalom pesmi Kajetana Koviča (njemu je bil posvečen natečaj). Sledilo je nagrajevanje literarnih prispevkov. Utemeljitev sta prebrali članici komisije Majda Artač in Lučka Susič ter obenem poudarili pomen natečaja in izrazili zadovoljstvo ne samo s številom prispevkov, pač pa tudi z njihovo dobro kvaliteto. Ob vsakem imenu nagrajenca je Damjan Košuta, ki je ob pomoči Jordana Štekarja pripravil video-posnetke, predvajal intervjuje z vsakim od njih, odrasli člani igralske skupine Mosp-a pa so brali odlomke iz nagrajenih del. Nagrade (tri za prozo in tri za poezijo) so prispevali Zadrúžna kraška banka, Draguljarna Malalan in Založba Mladika. Nagrajenci so: dve prvi mesti: Belinda Trobec (proza) in Tina Sbarbaro (poezija); dve drugi mesti: Mojca Petaros (proza) in Veronika Škerlavaj (poezija); dve tretji: Monika Bukovec (proza) in Caterina Cossutta (poezija). Posebne pohvale so si zaslužili še Desiree Čelin, Enna Devetta, Annamaria Viginu in Matej Gruden za prozo ter Daniel Stefani in Ivana Pahor za poezijo. Prav posebna pohvala in zahvala za trud in dodatno delo pa naj gre ob koncu še profesoricom slovenščine, ki so spodbudile in vodile mlade ustvarjalce, ter mentorici SKK Anki Peterlin, ki je pripravila in vodila ta literarni projekt.

odvijal na Jezeru, kjer so se tržaški skavti in skavtinje zbrali prejšnjo nedeljo. Jutranjo sv. mašo je na travniku daroval g. Ivo Miklavc. Uvodoma je dejal, da je skavtska organizacija naj-

Tržaški malčki - prihodnji umetniki!

Srečanje v organizaciji društva Rojanski Marijin dom

Prekrasna nedavna sončna nedelja ni preprečila, da bi se prostori Rojanskega Marijinega doma v Trstu napolnili z otroškimi obrazi in ponosnimi starši ter vzgojitelji. Tamkajšnje društvo je namreč tudi v tej sezoni, pod pokroviteljstvom Slovenske prosvete, izvedlo likovni natečaj za tržaške malčke - že desetič zapored! Popoldansko podeljevanje nagrad in priznanj je ob razstavi likovnih izdelkov, solidarnostnem srečelovju in druženju ponudilo še prikupno gledališko doživetje. Tudi letos so organizatorji društva Rojanski Marijin dom oder zaupali članom Radijskega odra. Ponudili so nam igro *Čarobno ogledalo* v režiji in priredbi Lučke Susič. V njej sta se mešala čarobniški in bunkeljski svet v iskanju

rešitve posledic zlobne moči ogledala, ki hudo bijo prinaša tistem, ki se vanj preveč gleda. Po besedah povezovalk otroškega popoldne-

va, učiteljic Giorgine in Veronike, je bil letošnji bogati srečelov namenjen zbiranju sredstev za misijonarja Janeza Krmelja, ki deluje na Madagaskarju, in bo izkupiček namenil nakupu koncentriranega mleka. Posebej pričakovano je bilo veselo podelje-

vanje nagrad in priznanj likovnega natečaja za otroke osnovnih šol in vrtcev na Tržaškem. Letošnja tema *Na svetu smo vsi bratje* ni bila enostavna, pa vendar so otroci veliko lepega narisali o pomenu dobrosrčnosti, sprejemanja in spoštovanja. Imeti se radi, pravi učiteljica Pisanijeva, pomeni tudi znati odpustiti. Skoraj štiristo slik iz dvanajstih tržaških osnovnih šol in enega vrtca je prispelo na mizo komisije. Tokrat so jo sestavljale grafičarka Dunja Jogan ter učiteljici Narta Populin in Marija Trobec. Prav vsak izdelek je seveda našel svoj prostor na razstavnih panojih rojanske dvorane, nagrad pa se je veselilo veliko otrok. Skupinsko nagrado si je zaslužil vrtec Piki od Sv. Jakoba, med šolarji pa so nagrade dodelili dvema skupinama: 1. in 2. razredu skupaj ter 3., 4. in 5. razredu skupaj. V prvi skupini je tretja nagrada ex aequo šla Samuelu Cossutti in Pietru Skabarju, drugo je prejela Cecilia Altin, prvo pa Anna Pitassi. Med starejšimi osnovnošolci sta tretje mesto zavzeli Carolina Škerk in Jana Saltisa, drugo Carin Bosetti, na prvo mesto se je zavihtela Lara Korošic. Posebno nagrado za najbolj izvirno risbo je prejel Blaž Petejan, nihče od sodelujočih pa ni odšel domov brez darilca.

Jernej Šček

Ponedeljkov večer DSI: knjiga Igorja Omerze

Veliki in dolgi pohod Nove revije

Dne 8. aprila letos, ob 25-letnici prvih povojnih večstrankarskih volitev, so v Ljubljani predstavili novo knjigo Igorja Omerze *Veliki in dolgi pohod Nove revije*, ki je izšla pri Mohorjevi v Celovcu. To je najnovejša študija pronicljivega raziskovalca slovenske preteklosti, nekdanjega podjetnika in politika, ki na več kot tristo petdesetih straneh, s pomočjo bogatega gradiva, črpanega tudi iz nekdanjih tajnih arhivov Službe državne varnosti, osvetljuje dogajanje od predigre oz. nastajanja Nove revije leta 1979 do njenih začetkov med junijem 1980 in majem 1982 ter izhajanja do leta 1990. Nekateri tajni dokumenti so prvič javno predstavljeni. Knjiga je razdeljena na pet poglavij, in sicer *Nastajanje in nastanek Nove revije*, *Od rojstva proti sedeminpetdesetki*, *57. številka Nove re-*

Foto Damjan

vije, *Vrh armade kontra Novi reviji* in *Ustavna številka Nove revije*.

Novo raziskovalno delo so predstavili na ponedeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev v sodelovanju s knjižnico Dušana Černeteta. Sam avtor je podrobno poročal o nastanku Nove revije, ko je Tine Hribar maja 1980, po Titovi smrti, natipkal predlog za novo, mesečno slovensko revijo, pod katero se je podpisalo šestdeset vidnih slovenskih kulturnikov. 10. junija 1980 so Niko Grafenauer, Tine Hribar, Andrej Inkret, Svetlana Makarovič, Boris A. Novak in Dimitrij Rupel sestavili še spremno pismo in ju odposlali takratnemu predsedniku Slovenske Socialistične zveze delovnega ljudstva Mitji Ribičiču, v vednost pa še drugim naslovnikom. Prvega oktobra so podpisniki dobili močnega zaveznika, saj so o tem razpravljali na sestanku Društva slovenskih pisateljev in se odločili, da pobudo soglasno podprejo. Ker jim je bila stalno za petami

Udba, so se stvari začele zapletati z raznimi prisluškovanji in premetavanji stanovanj, o katerih so celotno dokumentacijo uničili in iz nje naredili papirnato kašo. Vsak je imel svoj psevdonim oz. šifro. Ker so se pomembni razgovori novorevijašev pogosto dogajali izven uradnih prostorov in v slučajno izbranih lokalih, so udbovci imeli težave s prisluškovanjem.

Režim je 21. maja 1982 sklical sestanek zaradi prve številke Nove revije, na katerem so se odločili, da bodo do nadaljnjega zadržali razpečevanje revije. Kljub temu je Cankarjeva založba vseeno predstavila prvo številko na tiskovni konferenci. Udba je leta 1984 označila Alenko Puhar kot meščansko desničarico in jo kritizirala zaradi prevoda Orwellove knjige, leto pozneje so NR v vrhu partije ocenili kot kačje gnezdo, ki zastrepnja pisateljsko društvo in celotno javnost.

57. številka Nove revije je izšla 16. februarja 1987 na skoraj 250 straneh in je bila zelo odmevna, Omerza ji je posvetil

zajetno poglavje. Šestnajst avtorjev je v njej razpravljalo o slovenskem narodnem programu, slovenski univerzi, zgodovinskih vidikih demokracije, civilni družbi, generacijskih nasprotjih, liberalizmu, nacionalizmu in narodni eroziji. Tu ne gre za neki celovit in enoten splošni program, “a vendarle v številki najdemo številne jasne strateške nacionalne programske usmeritve”. Ta zgodovinska številka je učinkovala kot politična bomba v slovenskem in jugoslovenskem prostoru. Nekdanji partizanski diverzant iz Maribora Ladislav Grad, z vzdevkom Kijev, je celo predlagal bombni napad ter zrušitev zgradbe v Ljubljani, v kateri je domovala Nova revija. Kot beremo v Epilogu, je “svoj veliki in dolgi pohod vpostavljanja slovenske nacije - kot naroda s popolno državno suverenostjo in parlamentarno demokracijo - Nova Revija zmagoslavno zaključila s 95. številko, marca 1990, tik pred prvimi demokratičnimi parlamentarnimi volitvami v Sloveniji”.

Šin

ŠKEDENJ Končno stekla obnova poslopja šole De Marchi - Grbec

V razrede spet prihodnje leto!

Pokojni škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin si je vedno prizadeval, da bi poslopje šole De Marchi - Grbec, ki se nahaja za cerkvijo sv. Lovrenca, popravili. Bil je pobudnik številnih srečanj s starši, da bi problemu našli ustrezno rešitev.

"Tudi zadnjič, ko sem ga srečal in ga je bolezen že močno prizadela, me je naprosil, da bi na škedenjsko šolo nikakor ne pozabili", nam je povedal občinski svetnik Igor Švab, ki je v petek, 17. aprila, ob prisotnosti župana Roberta Cosolinija ter odbornikov za javna dela Andree Dapretta in šolstvo Antonelle Grim, ravnatelja večstopenske šole pri Sv. Jakobu Marijana Kravosa, učencev in učenk, učnemu osebju ter staršem spregovoril pred škedenjskim šolskim poslopijem na slovesni svečanosti pred začetkom popravilnih del. Otroci slovenskih vrtcev iz Škednja in od Sv. Ane, slovenske osnovne šole Ivan Grbec in Marica Gregorič Stepančič ter italijanske osnovne šole De Marchi se bodo predvidoma vrnili v razrede ob začetku šolskega leta 2016/2017.

Zgodba je dolga in še kar mučna. Začenja se leta 2001, ko je bila zaradi požara poškodovana šola Gregorič Stepančič v ul. Fianona. Požar je bil podtaknjen, okoliščine dogodka niso bile nikoli povsem razčiščene. Poslopja ni

bilo mogoče uporabiti, predvsem pa ni bilo politične volje tedanje občinske uprave župana

da namembnosti prostora ni mogoče spremeniti. "Nezanimanje je bilo očitno v

Foto Damj@n

Igor Švab (foto Damj@n)

Illyja, ki je bil takrat na koncu svojega drugega mandata, da bi šolo z manjšo vsoto lahko popravili: tako namreč še danes razmišljata rajonski svetnik Sergij Petaros in občinski svet-

nik Igor Švab. Učenci so bili tako premeščeni v poslopje šole De Marchi - Grbec v Škednju. Ne gre pozabiti, da so v zgornjih prostorih požganega poslopja imela svoj sedež nekatera slovenska društva, na primer Kulturno društvo Rovte-Kolonkovec. Nastopila je nato uprava župana Dipiazze, kar je tudi pripomoglo, da je zadeva povsem zamrla. Šole sicer ni mogel nihče uradno zapreti, saj je 'zaščiten' na podlagi Londonskega memoranduma, poleg tega se poslopje nahaja na področju, ki je itak zaščiten, ker je v neposredni bližini pokopališča: to pomeni,

obeh mandatih Roberta Dipiazze", nam je povedal občinski svetnik Igor Švab. "Ko sem bil že prvič izvoljen v občinski svet, sem si začel v sodelovanju s kolegom Stefanom Umkarjem in Iztokom Furlaničem prizadevati, da bi prišlo do ugodne rešitve. Občina je predlagala, da bi se slovenska narodna skupnost odpovedala šoli Gregorič Stepančič v ul. Fianona in da se v zameno ustanovi šolski pol v Škednju v sklopu poslopja, kjer domuje šola De Marchi - Grbec". Ta poteza ni nikoli prodrla. "Mnenja staršev otrok slovenske škedenjske šole so se glede te možnosti kresala: eni so hoteli ohraniti status quo, tako da bi popravili šolo na ul. Fianona, drugi pa, da bi šole poenotili. V času Dipiazze zove uprave pa je bilo vsakršno pogajanje nemogoče. Finančna kriza je ob enem začela tudi kazati zobe, se pravi, da je bil načrt o popravilu obeh poslopij (bodisi na ul. Fianona bodisi v Škednju) dejansko nemogoč". Zadeva se je nato razpletla zaradi

trdnega prizadevanja svetnika Švaba in kolege Furlaniča ter tudi zaradi spleta 'srečnih' okoliščin, saj je bilo škedenjsko poslopje šole De Marchi - Grbec potrebno korenito obnoviti: hiša je namreč zastarela tudi spričo novih protipotresnih in protipožarnih norm. Hkrati se je takrat sočasno iztekel drugi mandat župana Dipiazze.

"Cosolinijeva uprava je že na samem začetku pokazala zanimanje, da bi stavbo šole končno obnovili, dokončala je načrt obnove in tudi tako italijanski kot slovenski šoli dodelila isto številno učilnico (prejšnja uprava je namreč načrt priredila tako, da bi morala slovenska šola dva razreda deliti z italijansko): vse skupaj pa je ustavil t. i. "pakt stabilnosti". Vse je bilo ustavljeno do leta 2014. Takrat je Renzijevega vlada, zavedajoč se stanja italijanskih šolskih poslopij, z dekretom Varne šole, dala možnost javnim upravam, ki so imele sicer razpoložljiva sredstva in že izdelane načrte, da lahko sprostijo obnovitvene postopke. "Zadeva je krenila v operativno fazo že lani poleti, ko je občina tudi zaradi večje transparentnosti secirala obnovitvena dela, ki skupno znašajo 1.800.000 evrov, na manjše posege: na tak način je mogoče zaradi manjših zneskov vse hitreje izvesti".

Kaj pa s poškodovanim poslopijem šole Gregorič Stepančič? "Svoječas je padel predlog, da bi na tistem področju, prav zato, ker namembnosti ni mogoče spremeniti zaradi področnih zaščitnih norm, uredili večstopenski šolski pol, od vrta do vključno nižje srednje šole. Dejansko je ta projekt s popravilom šole v Škednju propadel", je sklenil Švab.

Obvestila

Romanje v Medjugorje - Odhod avtobusa 8. maja ob 5. uri zjutraj iz Rožne Doline, s postankom na Kozini za tržaške romarje. Pozno popoldne bodo romarji že v Medjugorju. Naslednja dva dni sta posvečena krajem prikazovanja in bogoslužju ter obisku dobrodelnih ustanov. Odhod domov bo v ponedeljek, 11. maja; prihod je predviden v večernih urah. Vpisi do zasedbe avtobusa pri g. Darku (0039)3703201305, pri g. J. Markuži za tržaške romarje 040/229166, pri ge. Ani za slovenske romarje 05/3022503. Za romarje iz Slovenije in Italije veljavna osebna izkaznica.

Darovi

Skupina župljanov iz Sv. Križa je v spomin na rajnega župnika Maksa Suarda darovala 315 evrov za Slovensko dobrodelno

društvo v Trstu.

Za rojansko glasilo Med nami daruje Lizeta Janežič 20 evrov.

V hvaležen spomin na msgr. Maksimilijana Jezernika darujeta Nadja in Edi Košuta 30 evrov za Novi glas.

Ob rojstnem dnevu drage Lidije darujejo prijateljice 100 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco.

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Felicita Pavšič 10 evrov; za mleko dojenčkom patra Janeza Krmelja - Madagaskar: nabirka v Rojanu 330 evrov; za riž otrokom patra Pedra Opeke - Madagaskar: N. N. 50 evrov.

Darove lahko nakažete tudi na: ZADRUŽNE KRAŠKE BANKE IBAN: IT22 L089 2802 2010 2000 0086 948

Codice BIC: CCTSIT2TXXX

Misijonski krožek Rojan

ul. Cordaroli 29

34135 Trst

Naš dragi podpredsednik

ALDO STEFANČIČ

bo 2. maja slavil častitljivi življenjski jubilej.

Ob zahvali za dolgoletno delavno

in zauzeto predsedovanje

mu želimo veliko zdravja, dobre volje in vedrine

SLOVENSKA VINCENCIJEVA KONFERENCA

Kratke

Po občnem zboru SDD

Na sedežu Slovenskega dobrodelnega društva v ul. Mazzini 46 v Trstu je bil 23. aprila občni zbor, na katerem so člani po koncu triletnega mandata potrdili dosedanji upravni in nadzorni svet, odobrili finančne dokumente ter se razgovorili o prihodnjem delu.

Upravni svet sestavljajo predsednik Ivo Jevnikar, podpredsednica Vera Čok Vesel, tajnica Silva Gašperčič, blagajničarka Jole Zudetič Germani in člani Tatjana Corsi Gergol, Veronika Gerdol Polojaz ter Aljoža Vesel. V nadzornem svetu pa so predsednica Eva Vesel, Sara Superina in Mara Petaros.

O opravljenem delu so poročali predsednik, tajnica, blagajničarka in predsednica nadzornega sveta. V imenu društva Hospice Adria Onlus, ki ima sedež v prostorih SDD, pa je pozdravila Vanda Čok.

Med razpravo je občni zbor sklenil, da SDD okrepi zlasti stike s šolsko mladino, ki ji v glavnem namenja svojo pozornost, in to s kooptacijo dveh mlajših članov v odbor, ob tem pa skuša pridobiti dodatna finančna sredstva, da bi lahko učinkoviteje odgovarjalo na prošnje za pomoč.

Znova se je namreč pokazalo, da se prihodki, ki jih ima društvo (najemnine za nepremičnine, ki so jih društvu zapustili ustanovitelji in dobrotniki, obresti za naložbe, darovi in članarine), zaradi splošnega položaja nižajo, razhodki pa višajo (zlasti zaradi davkov, vzdrževalnih in upravnih stroškov). Če je bilo v letu 2014 skupno 50.315 evrov razhodkov (z izgubo skoraj 3.490 evrov, ki jo je društvo krilo iz rezerve), je od tega lahko SDD namenilo za mlade in potrebne le 15.600 evrov. Samo davkov je bilo namreč skoraj 16.500 evrov!

Slovensko dobrodelno društvo, ki nepretrgoma deluje od 16. aprila 1948, je vsekakor lani nudilo 8.300 evrov za podporo slovenskim šoloobveznim otrokom, 1.200 evrov za podporo višješolcem, 5.500 evrov za visokošolske podpore in nagrade iz skladov Flajban in Srebotnjak ter 600 evrov za nekaj podpor potrebnim družinam.

Prenova upravnega odbora Sklada Sergija Tončiča

V ponedeljek, 30.3.2015, je bil na sedežu Sklada Sergija Tončiča v prostorih Dijaškega doma občni zbor. Po devetih letih plodnega predsedovanja je Marko Kravos vodstveni položaj pri Skladu predal prof. Mariji Pirjevec, ugledni osebnosti iz sveta kulture. Izvoljeni oziroma potrjeni so bili: Marija Pirjevec (predsednica), Marko Kravos (podpredsednik in referent za nagrado Zlato zrno), Marko Verč (referent za spletno stran www.skladtoncic.org), Kristina Valenčič (blagajničarka), Barbara Zlobec (tajnica), Marko Korošič, Nerina Drasič, Iztok Pečar, Igor Civardi; nadzorniki: Boris Kurent, Barbara Rudolf, Silvana Valoppi. Sklad, ki je v minulemu letu obhajal 60-letnico svojega dela, podeljuje vsako leto štipendije in podpore študentom visokošolcem; na zadnji razpis je prišlo 30 prijav, podelili smo 3 štipendije in 15 podpor v različnih zneskih. Junija 2015 bo tudi šesta izvedba dvoletne nagrade Zlato zrno, ki podpira mlade umetnike s Tržaškega, Goriškega in iz Benečije (rok vlog do 30.4.2015).

RADIJSKI ODER Natečaj z naslovom V iskanju pravljic

Mladi likovniki so se res izkazali!

"Lani smo nagradili prihodnje pisatelje, letos pa nagrujemo prihodnje likovnike". Tako je povedala Maja Lapornik, koordinatorica projekta z naslovom *V iskanju pravljic*, v večnamenski dvorani ZKB na Opčinah v četrtek, 23. aprila. Pred njo so bili namreč otroci slovenskih osnovnih šol s Tržaškega, ki so se odzvali na drugo fazo projekta, in njihovi starši in zaslužni učitelji, ki so otrokom stali ob strani.

Tridelni projekt, ki ga prireja Radijski oder na podlagi deželnega projektnega sklada, se je začel lani, ko je ustanova razpisala natečaj za izvirno kratko pravljico. Komisija je takrat ocenila kar 91 pravljic osnovnošolcev iz tržaške, goriške in videmske pokrajine, sodelovalo pa je več kot 120 avtorjev. Drugi del projekta pa je temeljil na razpisu natečaja za ilustracije, ki bi se izhodiščno navezovale na izbor pravljicnih besedil. V tretjem delu pa bodo člani Radijskega odra besedila zvočno posneli in izdali v obliki CD-ja, nato bodo pravljice deležne tudi knjižne izdaje: v publikacijo bodo uvrstili tudi etnološko gradivo, ki bo temeljilo na zgodbah naših babic. Koordinatorica je uvodne besede

izrekla s hotenim pretiravanjem, so pa vsekakor temeljile na trdnem prepričanju, da sta bodisi lanski izbor pravljic bodisi letošnja kopica risb (teh je bilo kar 166!)

potrdila zlahtno fantazijo naših otrok, hkrati tudi požrtvovalno in dragoceno mentorsko vlogo učiteljskega kadra. "Naše šole dobro izpolnjujejo svoje poslanstvo", je poudarila Lapornikova. Poleg koordinatorice projekta in predsednika Radijskega odra Marjana Jevnikarja so spregovorili tudi nekateri člani ocenjevalne komisije, ki so jo sestavljali Monika Sulli, Franko Žerjal, Matej Susič in Andrej Pisani. Ta je poudaril, da je bilo delo komisije težavno, a hkrati prijetno. "Ko smo razvrstili ilustracije na mizo, se nam je razleglo pisano morje otroške fantazije. Presenetila nas je predvsem raznolikost tehnik, ki so jih mladi ustvarjalci uporabljali pri snovanju svojih izdelkov, od vodenk do svinčnikov in kolaža", je dejal Pisani. Dodal je, da je s sodelavci izdelke razvrstili po starostni stopnji, "drugi kriterij, ki smo se ga pri ocenjevanju poslužili, je pa temel-

jil na vprašanju, katere ilustracije izžarevajo največjo domišljijo in sporočilnost ter izvirnost".

Komisija je na to vprašanje tako odgovorila:

Tretjo nagrado v prvi skupini so prejeli Ema Stanissa (1. r. OŠ A. Sirk iz Križa), Vanessa Dagri (1. r. OŠ M. Samsa od Domja) in Matej Salvi (1. r. OŠ P. Voranc iz Doline); drugo nagrado so si prislužili Giacomo Cavalic in Tho-

Trinko Zamejski z Ricmanj); druga nagrada je šla Tinkari Vidoni (5. r. OŠ Virgil Šček iz Nabržine), Dana Mahnič, Maruška Zonta, Gaja Salvi in Tanja Olenik (5. r. OŠ P. Voranc iz Doline) ter Jakob Tul (4. r. OŠ P. Voranc iz Doline); prve nagrade sta bili deležni Teresa Filippini (3. r. OŠ Ivan Trinko Zamejski iz Ricmanj) in Asja Sawait (4. r. OŠ F. Milčinski s Katinare). Teresa je ilustrirala pravljico z naslovom *Matejeva*

Foto IG

mas Richter (oba obiskujeta 2. r. OŠ F. Milčinski s Katinare); prva nagrada je šla Mateji Savi (1. r. OŠ A. Sirk iz Križa) in Micholasu Catalanu (1. r. OŠ M. Samsa od Domja). Matej je ilustriral pravljico *Muca Mija se uči jadrati*, Micholas pa besedilo *Mucek Piki*. Tretjo nagrado v drugi skupini so prejeli Tilen Scatizis (4. r. OŠ Fran Venturini iz Boljunca), Aleš Šavron (3. r. OŠ P. Voranc iz Doline) in Elia Zudek (3. r. OŠ Ivan

zlata riba; Asja pa pravljico *Flaschie čarovnica*.

Posebno nagrado je izjemoma prejela Jasna Tul, ki še obiskuje vrtec. Poleg zmagovalcev je komisija izbrala še vrsto izdelkov, ki bodo zaradi prodornosti vključeni v publikacijo. Dejansko pa so vsi sodelujoči prejeli nagrado kot spodbudo za vloženi trud. Na koncu nagrajevanja je vse čakal tudi košček slastne tortice.

IG

Slovenski raziskovalni inštitut – Slori 2015

Nagradni natečaj

Slovenski raziskovalni inštitut - SLORI razpisuje nagradni natečaj za zaključna dela študentov druge in tretje bolonjske stopnje, diplome štiritletnih študijskih programov, magistrije in doktorate. Natečaj je namenjen študentom, ki so v času natečaja opravili diplomski oz. podiplomski študij na družboslovnih področjih, s katerimi se ukvarja SLORI.

Z nagradami namerava SLORI spodbuditi mlade in perspektivne diplomirane strokovnjake k študijskemu izpopolnjevanju in raziskovalnemu delu oziroma k sodelovanju s Slovenskim raziskovalnim inštitutom pri raziskovalnih projektih.

Pogoji za prijavo

Na Slorijev nagradni natečaj v letu 2015 se lahko prijavijo kandidati, ki so:

- diplomirali/magistrirali/doktorirali na univerzah v Italiji, Sloveniji in drugih državah v akademskem letu 2013/2014; - diplomirali/magistrirali/doktorirali na univerzah v Italiji, Sloveniji in drugih državah v akademskih letih 2011/2012 in 2012/2013, in sicer pod pogojem, da se niso prijavili na SLORI-jev nagradni natečaj v letih 2013 in 2014.

Kandidati lahko prijavijo naloge, ki predstavljajo pomemben

ali izviren prispevek k poznavanju slovenske skupnosti v Italiji, njene družbene strukture, funkcije v sklopu njenega naseljenega in družbenega prostora, njenih razvojnih procesov na družbenem, kulturnem, političnem, gospodarskem, pravnem in izobraževalnem področju, medetničnih odnosov, identitetnih in jezikovnih praks ter komunikacije. Naloge se lahko osredinjajo tudi na druge manjšinske stu-

Naloge (diplomske, magistrske, doktorske) bo SLORI nagradil s spodaj navedenimi denarnimi zneski

STOPNJA ŠTUDIJSKEGA PROGRAMA	VIŠINA NAGRADE	ŠTEVILO NAGRAD	SKUPNI ZNESEK
univerzitetna diploma II. stopnje ali diploma štiritletnega študijskega ali magistrska naloga	400 evrov	do 2	800 evrov
univerzitetna diploma II. stopnje oziroma doktorska naloga	800 evrov	do 2	1600 evrov

dije, ki vsebujejo primerjavo s slovensko skupnostjo v Italiji. Ob oddaji prijavnega obrazca morajo kandidati v zaprti ovojnici z oznako *Nagradni natečaj SLORI za univerzitetne naloge 2015* priložiti še:

a) fotokopijo osebnega dokumenta, iz katerega je mogoče razbrati podatke o osebnosti in stalno prebivališče; b) kopijo diplomske/magistrske/doktorske naloge; c) kratko predstavitev obravnavane tematike (v obsegu največ ene tipkane strani), z navedenimi razlogi za njeno izbiro in pomenom zaključnega dela

za slovensko skupnost v Italiji, z lastnoročnim podpisom in datumom.

Izbor nagrajenih zaključnih del bo opravljen predvidoma v šestdesetih dneh od konca natečaja. Seleksijski postopek predvideva preverjanje formalnih ustreznosti nalog in recenzijo ter oblikovanje strokovnega mnenja o nalogah, ki bodo oddane s prijavnimi pogojem. Izbor nagrajencev opravi znanstveni svet SLORI na podlagi recenzentskih mnenj in predlaga kandidate upravnemu odboru. Na sklep upravnega odbora ni pritožbe.

SLORI lahko najboljša prejeta dela tudi objavi. Del ne vračamo. Prejeta dela bo SLORI vključil v svojo zbirko univerzitetnih del. Po predhodnem dovoljenju kandidatov bodo dela na razpolago za vpogled širši javnosti.

Razglasitev nagradencev bo potekala v septembru 2015

Kandidati bodo o tem pravočasno obveščeni. Prijavne obrazce s pogoji nagradnega natečaja je mogoče prevzeti na sedežu Slovenskega raziskovalnega inštituta - SLORI, Trst, ul. Beccaria 6. Telefonska številka za dodatne informacije je 040 636 663, e-pošta pa info@slori.org. Besedilo natečaja je objavljeno tudi na spletni strani www.slori.org.

Rok za oddajo prijavnih dokumentacij je **ponedeljek, 15. 6. 2015, na sedežu inštituta ali po pošti (s priporočenim pisnom, oddanim do vključno 15. 6. 2015).**

Amaterski mladinski oder SNG Nova Gorica

...“ta svet je lep, če nekoga rad imaš”

Tako zvonko in svetlo, kot je bil svetel sam, pojejo o lepih čustvih med ljudmi stih pesnika Toneta Pavčka. Prav o ljubezni, ki jo vsi ljudje potrebujemo in nenehno hlata po njej, kot žejni išče vode, so na svojevtrsten, tudi duhovit, z ironičnim pridihom začuden način spregovorili mladi igralci, ki se zbirajo v Amaterskem mladinskem odru (AMO) pod okriljem Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica. Zadnji dve sezoni njihove umetniške vzgibe usmerja mentorica, dramaturginja Tereza Gregorič. Celih 38 let jih je pred njo neutrudno vodil režiser Emil Aberšek. Vsako pomlad je pod njegovim vodstvom vzbrstela nova uprizoritev. To tradicijo mladi ohranjajo tudi danes. Tako so na malem odru v četrtek, 19. marca 2015, in na ponovitvi, v petek, 20. marca, premierno uprizorili predstavo *Ljubezen ali pač*, ki “ponuja vpogled”, kot so sami napisali, “v ‘old school’ teater”. Pod mentorskim in režijskim vodstvom Tereze Gregorič, asistentke Andrijane Boškoske Batić in lektorja Srečka Fišerja so z

Prizor iz enodejanske Jubilej Čehova

kot so jih bili navajeni nekdanji mladi zaljubljenici. Ljubezen je pri teh vzklila ali se skalila tudi zaradi skomin po “širjenju” družinskega premoženja. Mladi igralci Anuša Kodelja, Jani Kodre, Keti Skok in Teodora Komlenič so v stilnih kostumih Iris Kovačič in na scenskem prizorišču, ki je prikazovalo nekdanji urad, kot si ga zamislil scenograf Aleksander Blažica, odigrali enodejanko velikega A. P. Čehova *Jubilej*. Pri

tem se je v vlogi “zelo zaposlenega” visokega uradnika-politika, ki nima preveč časa za svojo klepetavo ženo, ki se rada ukvarja z malimi vsakdanjimi stvarmi in ga z njimi moti pri delu, imenitno znašla Anuša Kodelja. Že večkrat je, tudi v predstavah med poklicnimi igralci, izkazala veliko zavzetost za gledališko umetnost in talent za igro. V ravno takšnem ozračju iz nekdanjih dni se je dogajala enodejanka istega avtorja, *Snubač*. Pri njej so sodelovali Mateja Nikolič, Anuša Kodelja in Sebastijan Furlani, ki je bil prvo zadržan snubec v precejšnji zadregi, potem pa zagrižen zagovornik svoje lastnine na meji s sosedi, pri katerih se je oglasil, da bi zasnubil domačo hčer. Sočno in energično je prizor zaljubljeno pričakovalca se para ustvaril s soigralko Matejo. Nastopajoča sta navdušila mlado in odraslo publiko, ki se je prijetno zabavala tudi ob “vmesnih” skečih. Ti so barvito in zgovorno odslakovali, kako se v današnjem času srečujejo oz. ne srečujejo mladi in si svoje misli sporočajo kar s telegrafskimi sporočili po “pametnih telefonih”. Te šaljive, a “kruto” resnične

medigre so igrali in besedila zanje prispevali Lora Stefanova, Eva Mavrič, Ana Marija Belingar, Katarina Černe, Ana Kolenc, Hana Markočič, Ana Školaris, Barbara Skočaj in Jani Kodre. Pohvalne in spodbudne besede za nadaljnje delo na odrskih deskah naj gredo vsem nastopajočim, tudi za vedrino in navdušenje, ki so ju znali posredovati zbranemu občinstvu.

IK

Kanalska dolina

AAS 3, izginila je spletna stran v slovenščini

Ustanova za zdravstveno oskrbo številka 3 (Azienda per l'assistenza sanitaria Alto Friuli-Collinare-Medio Friuli), pod katero spadata Kanalska dolina in Rezija, je pred kratkim objavila nov razdelek spletne strani v nemškem jeziku. Ta dopolnjuje spletno stran v italijanščini, ki so jo na spletu uspešno objavili že junija 2014 in ki jo sedaj, po nedavni zdravstveni reformi, ki je k prejšnji zdravstveni ustanovi številka 3 (Azienda per i servizi sanitari Alto Friu-

li) priključila druge predele dežele Furlanije Julijske krajine, vsebinsko dopolnjuje. Razdelek v nemščini je pravzaprav po svoji strukturi zelo podoben tistemu v slovenskem jeziku, ki pa zdaj ni več dostopen. Sedaj je poleg spletne strani v italijanščini in spletni strani v nemščini dostopna samo še spletna stran v furlanščini. Verjetno je to odvisno od tega, da zdaj pri zdravstveni ustanovi delujeta le furlansko in nemško jezikovne okene.

Ustanova za zdravstveno oskrbo številka tri (ASS 3) se je že pred reformo po Uradu za socialni marketing pozanimala za promocijo svojih uslug v vseh manjšinskih jezikih, ki jih uporabniki govorijo na območju, za katerega je sama pristojna, in sicer v furlanščini, slovenščini in nemščini. V tej ustanovi so se namreč že zdavnaj zavedali, da se z manjšinskimi jeziki lažje približajo uporabnikom za uspešnejše komuniciranje na zdravstvenem področju.

MARIJINE BOŽJE POTI PRI NAS (94)

Mariza Perat

Cerkev Marije Vnebovzete na Repentabru

Pa vrnimo se spet na Repentabor!

Gospod Sila je bil vzoren duhovnik, po značaju ljubezniv in prijazen. Bil je vnet zbiratelj domačega zgodovinskega gradiva. O Repentabru je napisal pomembno kroniko, ki nudi mnogo dragocenih podatkov o zgodovini tega kraja in tudi svetišča samega. Zelo znano je njegovo delo *Trst in okolica* iz leta 1883.

Gospod Matija je slovel kot izvrsten pridigar. Govoril je živahno in preprosto, da so ga ljudje nadvse radi poslušali. Leta 1893 so ga kot govornika povabili v Ljubljano na Katoliški shod. Govoril je o slabem tisku.

V svetišče na Repentabor so romarji vedno zelo radi prihajali. Največ jih je bilo v drugi

polovici 19. stol. Tako je 7. junija 1891 peš priromalo iz Trsta kakih 10.000 vernikov, in to kljub potresi, ki so ga zaznali ponoči.

V tem času so romarji z Repentabra obiskali Sveto Goro. Nazaj grede so se ustavili v cerkvi sv. Ignacija na Travniku v Gorici. Tu je namreč maševal njihov rojak Luka, verjetno Ravbar po priimku, rojen leta 1788, doma iz Vogelj. V Gorici je gospod Luka bil profesor modroslovja in stolni kanonik. Pokopan je na Sveti Gori.

Velike slovesnosti so v repentabrskem svetišču potekale leta 1894, ko so obhajali stoletnico njegove ponovne posvetitve.

V Marijino svetišče na Repentabru so zelo rade romale tudi članice Marijine družbe iz Trsta, pa tudi iz okolice. Na Repentabru je bila namreč Marijina družba ustanovljena leta 1908, ob 50-letnici Marijinih prikazovanj v Lurdu. Bogoljub iz leta 1909 o tem takole poroča:

“Hvala Bogu! Spet je zrastle cvetka Marijine družbe na kraških tleh tržaške škofije. 8. decembra 1907. leta je bila v Sežani ustanovljena Marijina dekliška družba, lani isti dan pa na Repentabru. Prihitela je družba iz Sežane s svojo zastavo in z voditeljem g. Zlobcem. Pod Repentabrom, “na Poklonu”, pa je pričakoval č. g. župnik Repentaborski z novimi članicami in križem ter z obilno množico ljudi sežanske družbo. Ko je ista dospela, jo je prisrčno pozdravil č. g. župnik; odgovoril mu je č. g. Zlobec; nato se je

uvrstila velikanska procesija na hrib k cerkvi, med petjem in molitvijo. Cerkev je bila natlačena polna. Najprej je bil govor, nato sprejem, litanije Matere božje in sv. blagoslov. Govoril in sprejemal je g. Križman, ustanovnik sežanske družbe, ki je obenem isti dan obhajala obletnico svojega obstanka. Po končanem opravilu niso ne ene ne druge dekleta se mogle ločiti iz cerkve, od Matere božje. Sprejetih je bilo 28 deklet iz Repentabra ter 3 iz Sežane. Pod Marijino zastavo pred cerkvijo sta se obe družbi “posestrili”,

Poklon pod Tabrom

to je, objubili skupno veselje in skupno trpljenje. Slovesnost je vplivala jako na ljudi, tako da je zdaj oglašenih 26 novih deklet. Leta 1913 je bil ob 1600-letnici Konstantinovega odloka o svobodenju krščanske

vere 15. junija na Repentabru velik shod Marijinih družb s Tržaškega, Krasa in iz slovenske Istre. Slovesno mašo je ob tisti priložnosti vodil g. Matija Sila, govornik pa je bil g. Ivan Slavec. Oba sta poprej bila župnika na Repentabru. Govornik pri popoldanski pobožnosti je bil g. Jakob Ukmar. Navzoče je nagovoril tudi povabljeni urednik revije Bogoljub, g. Janez Kalan. Prisotnih je bilo preko 3000 družbenic.

Prišla pa je prva svetovna vojna in prekinjeno je bilo vsako versko in kulturno delovanje. Ljudje so morali zapustiti svoje domove in oditi v begunstvo.

Po vojni so vsepovsod skušali obnoviti kulturno, gospodarsko in versko življenje. Tudi družbenice iz Trsta so leta 1918 spet poromale na Repentabor.

Kmalu pa je nastopil fašizem in takrat je bilo tudi delovanje slovenskih Marijinih družb zelo oteženo. Kljub temu so se tržaške družbenice leta 1922 spet zbrale na Repentabru in nato znova leta 1926. Bilo jih je 165, govoril jim je dr. Mirko Brumat iz Gorice. K popoldanski pobožnosti je prišel tudi škof Alojzij Fogar. Tudi pozneje so tržaške družbenice še večkrat poromale na Repentabor. Sploh so sem zelo rade prihajale, kajti “ta kraj vedno prinaša otroško veselost v srca udeleženk”, kot piše v tržaški družbini kroniki, o kateri poroča dr. Jože Prešeren.

/ dalje

Spominjanje na 70-letnico konca druge svetovne vojne

Na vrhovnem sodišču ugovarjajo odločitvam o zadevi Patria

Zadeva Patria, ki že enajst let s krajšimi presledki vzbura slovensko politiko in javnost, sicer obremenjeno tudi z drugimi skrbmi, najbolj s tistimi za preživetje in med mladimi za zaposlitev, je ponovno postala osrednji dogodek v državi. Javna občila so ji namenila posebne oddaje, o zadevi objavila pogovore in komentarje in na druge načine zaznamovala odločitev ustavnega sodišča, ki je obsodbe v zadevi Patria razveljavilo ter jih vrnilo v ponovno sojenje na Okrajno sodišče.

Zelo pomembno je, da je vse odločitve vseh osmih ustavnih sodnikov sprejelo soglasno, medtem ko se je en sodnik tega sodišča v celotni zadevi že prej izločil. Zaradi tega vsi priznavajo, da so ustavni sodniki ta občutljivi in zahtevni posel opravili pravično, korektno in skladno z ustavo. Ugotovili so, da so sodniki okrajnega, višjega in vrhovnega sodišča Janeza Janšo, Ivana Črnkoviča in Toneta Krkoviča obsodili, kljub temu da jim sprejem oziroma dajanje obljube o nagradi ni bilo dokazano. Okrajna sodnica Barbara Klajnšek, ki je Janšo, Črnkoviča in Krkoviča obsodila na zaporne kazni, je to takole obrazložila: "Korupcija poteka pod površjem in na skrivaj, udeleženci pa se zaradi obojestranskih ugodnosti večinoma zavezujejo k molčečnosti. Natančen kraj ni naveden, vendar to ne vpliva na končno ugotovitev in ni odločilen element za obstoj obravnavanih kaznivih dejanj. Glede načina pa iz opisa dejanj izhaja, da gre za enega izmed načinov komunikacije, bodisi na sestankih oziroma srečanjih, bodisi preko elektronskih in SMS sporočil oziroma telefonskih pogovorov".

Ustavno sodišče je okrajni sodnici Barbari Klajnšek, ki je z navedeno obrazložitvijo utemeljila sodbo in izrečeno zaporno kazen trem obtožencem, prepovedalo sodelovanje v obnovljenem sojenju. Njeno sodbo sta, kako pomenljivo, brez pridržkov potrdila senata višjega in vrhovnega sodišča. Javna občila so bila polna pohval o pogumu in pravem znanju sodnice, ki da si je "upala" obsoditi Janeza Janšo, neka sodnica, sicer žena znanega voditelja nacionalne TV, ji je za ta "pogum" javno čestitala, predpostavljajo pa so sodnico Barbaro Klajnšek morda kot nagrado za njeno vlogo poslali na strokovno izpopolnjevanje v tujino.

Ustavni sodniki so tudi odločili, da predsednik vrhovnega sodišča Branko Masleša ne bi smel sodelovati v senatu, ki je odločil v zadevi Patria. S tem so pritrdili očitkom Janeza Janše, kot sporen pa so navedli Maslešev govor na dnevih slovenskega sodstva, ko je kritično obravnaval Janeza Janšo. Ta govor so ocenili "kot okoliščino, ki lahko vzbuja dvom o videzu nepristranskega odločanja. Zato bi morali vrhovni sodniki na občni seji glasovati drugače in predsednika vrhovnega sodišča Branka Maslešo izločiti iz odločanja o Janezu Janši".

Mnenja o nadaljnjem postopku do konca sage, zadeve, afere ali političnega procesa, prvega v zgodovini slovenske države, so različna in najbolj odvisna od ideoloških in političnih opredelitev ter mnenj sodelujočih posameznikov. Janez Janša, Ivan Črnkovič, Tone Krkovič, njihovi odvetniki, SDS, Nova Slovenija, krščanski demokrati in deli druge poli-

tike, pa dobršen del splošne javnosti menijo, da bi morale biti v ponovljenem postopku obtožbe zavrnjene, ker gre v zadevi Patria za politični proces. Na drugi strani pa so tisti, vključno s predsednikom vlade Mirom Cerarjem, ki so prepričani, da mora zadeva vendarle dobiti vsebinski konec, torej v obliki oprostilne ali obsodilne sodbe.

Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci je zapisala, da razveljavitev sodbe pomeni veliko potrditev za tiste, ki so ves čas trdili, da so sodni postopki, ki niso utemeljeni na konkretnih materialnih dokazih, sporni, tako z vidika prava kot tudi s stališča spoštovanja temeljnih človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Kljub temu da večina sodnikov in tožilcev ustrezno opravlja delo, v postopku Patrie ni mogoče spregledati politične zlorabe prava in pravosodja. Razveljavitev sodbe nadalje vzbuja dvom o legitimnosti zadnjih treh državnozbornih volitev, ki so minile ob vplivnem zavajanju javnega mnenja in ob Janezu Janši v zaporu. Komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci še opozarja, da za negativni vpliv primera Patria na stanje

demokracije v Sloveniji nosi odgovornost tudi del slovenskih medijev. Izjeme so bile zelo redke.

Vendar nastaja bojazen, da bo sodstvo v sedanji sestavi zadevo Patria razpletlo in rešilo skladno z napotki, pravzaprav odločitvami in sklepi ustavnega sodišča. Predsednik vrhovnega sodišča Branko Masleša in predsednica okrajnega sodišča Vesna Pavlič-Pivk sta namreč v zelo gledani oddaji z naslovom *Odmevi* na nacionalni TV Slovenija zavrnili vse ugotovitve in napotke ustavnega sodišča. Po njunem zatrjevanju ustavno sodišče pri dokazovanju korupcije po novem zahteva uveljavitev tako visokih

Janez Janša

zahtev / standardov /, ki jih sodišča ne bodo mogla izvajati. Razumeti ju je torej bilo, da bo najbolje ohraniti prakso, da sodišča lahko sodijo na podlagi domnev, nekakšnih indicev, kar pa je Ustavno sodišče v primeru Patrie prepovedalo. Tudi pri dokazovanju korupcije, za kar gre v primeru Janeza Janše in obeh soobtoženi, je namreč sodbo v zadevi Patria tudi razveljavilo in jo vrnilo v ponovno obravnavo na prvi stopnji, vendar pa z novim sodnikom. Masleša je posredovanje ustavnega sodišča v celotni zadevi poskušal zmanjšati tudi s trditvijo, da njegovi sklepi ne vsebujejo nekih razveljavitev in prepovedi, temveč

predstavljajo zgolj različen strokovni pogled na zadevo Patria. Predsednica okrajnega sodišča Vesna Pavlič-Pivk pa je gledalcem slovenske televizije povedala, "da razveljavitev sodbe v zadevi Patria ni noben poraz za sodstvo in da javnost napačno bere odločbo ustavnega sodišča". Vse polemike naj bi bile sicer del rušilnega blatenja, ki da poteka zoper sodstvo, je dodal Branko Masleša. Nekajkrat je povedal, da zaradi odločbe ustavnega sodišča on, kot tudi noben drug sodnik ali tožilec, ne bo odstopil. Po njegovem bi z odstopom "sodstvo klonilo". Branko Masleša je posebno ogorčen na nekdanjega ustavnega sodnika Matevža Krivica, ki v ztrajno zahteva njegov odstop.

Sodni proces Patria je doslej državo stal okoli 26 milijonov evrov, brez stroškov, odvetnikov in drugih strank. Na obravnavah je sodelovalo 17 sodnikov, trije tožilci in pet odvetnikov. Po razveljavitveni sodbi so Janez Janša, Ivan Črnkovič in Tone Krkovič upravičeni do odškodnine za čas, ki so ga neupravičeno, torej po krivici, preživeli v zaporu.

V Sloveniji pa poteka nekakšen čas počitka in najrazličnejših praznovanj. V ospredju so zaznamovanja 70. obletnice konca druge svetovne vojne oziroma, kot v Sloveniji uradno navajajo, tudi osvoboditve. Pri tem vsaj v začetku govorci na raznih zborovanjih ne navajajo, da so se sočasno s koncem vojne oziroma z osvoboditvijo začeli tudi pokoli mnogih tisočev Slovencev in drugih ljudi, ki so se v tistih dneh nahajali na naših tleh. Glede sedanosti pa je vsaj neprimerna, za 300.000 revnih državljanov tudi žaljiva, izjava finančnega ministra Dušana Mramorja, da je Slovenija ponovno začela doživljati gospodarski vzpon, nov čudež, podoben tistemu, znanemu iz obdobja predsednika Slovenije dr. Janeza Drnovška.

Marijan Drobež

S 1. strani

Neskončna zgodba

Politika novih obrazov

Ugotovitve Ustavnega sodišča so tudi politično relevantne, ker je proces Patria pogojeval zadnjih sedem let slovenske strankarske politike, tako kot ga je poročilo KPK (začetek 2013), ki je bilo prav tako pred kratkim razveljavljeno: v tem obdobju so slovenski volivci odšli na volišča trikrat, vsakič so bile Janševe težave na sodiščih ena od pomembnejših predvolilnih tem. Na to temo so bili decembra 2012 in v začetku 2013 tudi množični protesti, ki so bili deklarativno naperjeni proti korupciji v politiki. Višek so dosegli 8. februarja 2013, na dan slovenske kulture, in odločilno pripomogli k padcu takratne Janševe vlade. Mimogrede, po padcu Janševe vlade pa se protesti niso nadaljevali z odločno zahtevo za odstop župana Zorana Jankoviča, ki ga je poročilo KPK o premoženjskem stanju bremenilo še bolj kot vodjo slovenske desnice. Če so Janši takrat očitali za 200 tisoč evrov nepojasnjenih sredstev, se je pri Jankoviču ta številka podeseterila (približno 2,5 milijona evrov). Afera Patria pa je bila (skupaj s poročilom KPK) pomembna še zato, ker je začrtala na političnem parketu nove standarde, ki pa so se iz volitev v volitve izkazovali za lažne. Po aferi Patria in poročilu KPK se je v slovenski javnosti začela pojavljati zahteva po prečiščenju politike in po "novih obrazih", ki naj bi bili neomadeževani. Medtem ko je desni pol slovenske politike imel v Janši še vedno edinega vodjo, se je v vakuum, ki ga je na levi ustvaril propad nekdanje močne LDS, vsakič polnil z novimi strankami: najprej je bil to Golobičev Zares, nato Jankovičeva Pozitivna Slovenija, nazadnje še Cerarjev SMC. Vse omenjene stranke so se predstavljale kot nosilke nove in visoko moralne politike, a nobena doslej ni preživela "prvega mandata" svojega obstoja: Zares in PS sta samo še del zgodovine, tam pa sta pristali prav zaradi škandalov in afer, ki so bili v nasprotju z njuno "novo moralno politiko". SMC se po manj

Ivan Črnkovič, Tone Krkovič in Janez Janša

kot letu od prevzema oblasti ukvarja z zelo hudimi notranjimi trenji, ki so prav tako posledica izjemno močnih nedoslednosti na polju etike in morale. In še zadnja ugotovitev: v vseh treh primerih je šlo za "instant" stranke, ki so nastale tik pred volitvami in so v le nekaj tednih po nastanku postale močne (stranka Zares) ali celo prevladujoče komponente slovenske politike (stranki PS in SMC). Za tak kakovosten preskok je potrebno imeti dobro tlakovano pot na terenu: težko si je predstavljati, da bi novoustanovljenim strankam to uspelo brez zunanje pomoči in podpore subjektov, ki imajo na terenu strukturirano organiziranost. Pa

naj bodo to nekateri gospodarski krogi, upokojska združenja, zveze borcev ali druge podobne organizacije (pomembnejši ljudje teh interesnih združenj so bili na primer med tistimi, ki so v mestni hiši leta 2011 "prosili" Jankoviča, naj sprejme premiersko kandidaturu). Nosilci take strukturiranosti na terenu, ki se po potrebi mobilizira, so bili s publicističnim imenom predstavljeni kot zloglasni "strici iz ozadja". Spomnimo pa naj, da tega imena ni skoval Janez Janša ali slovenska desnica, populariziral ga je zdajšnji predsednik Borut Pahor v času politične levitve iz strankarskega človeka v predsednika republike, avtorske pravice zanj pa je pripisal Dejanu Židanu, zdajšnjemu predsedniku SD in zagovorniku tiste gospodarske politike "nacionalnega interesa", ki jo zagovarjajo prav t. i. strici iz ozadja. Tudi to je pomembna podrobnost.

S 1. strani

Slovenska manjšina ...

Drugi dejavnik je "geografska narava" Mattarellovega obiska. Italijanski predsednik je takoj po Ljubljani obiskal še Zagreb ter tako zaokrožil obisk tistih dveh držav, članic EU na vzhodni meji, s katerimi je Italija začela izvajati geostrateške povezave, začevši z jadransko-jonsko pobudo: o tej temi na srečanju sicer ni tekla beseda, je pa bila ena od primarnih v številnih bilateralnih srečanjih na državni ravni v zadnjih letih. Srečanje je bilo bolj vljudnostnega značaja, nekaj konkretnih pobud (kolikor si konkretnega lahko privoščita institucionalna predsednika republike) pa je bilo izrečenih na temo, ki nas najbolj zanima, na temo manjšin. Pobude je, tako se je vsaj zdelo na tiskovni konferenci, dajal slovenski predsednik Borut Pahor. Na to temo je Pahor izpostavil nekaj vprašanj. Najprej je predsednik Mattarelli predlagal, da bi sama neposredno "bdela" nad nekaterimi kritičnimi točkami izvajanja zaščite manjšin. Sam se je obvezal, da bo to storil v nekaj konkretnih primerih na območju občin Koper, Izola in Piran. Glede slovenske narodne skupnosti v Italiji pa je predsednik Mattarelli prosil, naj v kratkem osebno sprejme delegacijo njenih zastopnikov. Italijanski predsednik je Pahorjevo pobudo osvojil, tako da

bo v naslednjih tednih o slovenski manjšini z manjšinskimi predstavniki tekla beseda tudi na Kvirinalu. Druga pomembna zadeva je dejstvo, da je Pahor sam omenil dve žgoči temi, s katerimi je soočena slovenska narodna skupnost in ki sta predmet ostre debate tudi znotraj lastnih vrst: govorimo o določilih za slovensko manjšino znotraj novega volilnega zakona Italicum in o reformi krajevnih uprav v FJK. Udeležanje zakonov tako, da se ne zmanjša raven zaščite slovenske manjšine, kot jo predvidevajo zaščitne norme, odločbe in mednarodni predpisi, naj bi bilo vodilo pri nadaljnjih korakih sprejemanja teh dveh zakonov. Samo dejstvo, da je predsednik Pahor o tem teh spregovoril uradno in v pogovorih z italijanskim predsednikom, jima daje drugačno specifično težo. O morebitnih učinkih pa bomo lahko presojali v prihodnjih tednih in mesecih. V ta sklop bi lahko dali še Pahorjevo pobudo, naj se tudi v Italiji objavi in razširi (predvsem med mladimi) poročilo mešane zgodovinske komisije o slovensko-italijanskih odnosih med l. 1880 in 1954.

Ob srečanju dveh predsednikov

Italijanski predsednik Mattarella se je v sklopu svojega obiska v Ljubljani srečal tudi s slovenskim premierom Mirom Cerarjem. Posebej se je v rezidenci italijanske ambasadorke v Ljubljani sešel s predstavnikoma italijanske manjšine v Sloveniji: srečanju je prisostvovala tudi predsednica FJK Debora Serracchiani. Ob temah, ki se tikajo manjšine, je predsednik Mattarella na svojem obisku v Ljubljani spregovoril še o naslednjih temah: **prebežniki v Sredozemskem morju** – Mattarella se je zavzel za porazdelitev bremen pri problematiki reševanja prebežnikov. Pahor in Cerar sta se s tem strinjala. Cerar je (dan kasneje) izrazi pripravljenost sprejeti največ 20 prebežnikov in Italiji poslati v pomoč vojaško ladjo Triglav. **zahodni Balkan** – skupni interes Slovenije in Italije je vključitev tega območja v evropske integracijske procese **gospodarsko sodelovanje** – ob blagovni menjavi v višini 6,5 milijard evrov je Italija za Slovenijo drugi trgovski partner. Interes obeh držav je še bolj okrepiti gospodarske stike.

Razmišljanje o odraslanju Jutrišnji odrasli

Ves prejšnji teden je bila pri nas v uredništvu na praksi mlada študentka četrtega letnika humanističnega liceja Simon Gregorčič iz Gorice, prijazna plavalaska, prodornih modrih oči, Svetlana Della Vedova. Pri nas je odkrivala lepe in senčne strani časnikarskega poklica in nastajanje našega tednika ter torkov vrvež, ko hitimo s pisanjem in popravljanjem še zadnjih članov, da bi časnik poslal pravočasno v tisk.

Tudi sama se je uspešno preizkusila v pisanju, kot boste lahko sami preverili iz branjem teh dveh člankov.

Ime mi je Svetlana Della Vedova, za prijatelje in sorodnike pa sem le Sve. Rodila sem se v Rusiji, v Sankt Peterburgu, tam sem živel v zavodu štiri leta, nato sem se preselila v Italijo in tu sem že dobrih dvanajst let. Lahko rečem, da sem prva leta kot otrok tu v Italiji veliko uživala. Nisem imela posebnih skrbi, za karkoli so skrbeli starši, nisem vedela ničesar o tem, kaj se dogaja po svetu.

Ne da bi se zavedala, pa sem rasla, se razvijala in spreminjala. Vsak dan, teden, mesec in vsako leto sem morala sprejemati več odgovornosti. Spominjam se še dobro tistega dne, ko sem začela obiskovati osnovno šolo, torej prva večja odgovornost in začetek dolge poti. Ko sem bila otrok, sem večkrat razmišljala o tem, kako bo potekalo življenje, ko bom postala odrasla oseba.

Včasih pa sem se spraševala in se še sprašujem, kaj sploh pomeni bi-

ti odrasla oseba in kdaj se zavemo, da smo to postali. Danes mladi nimajo veliko odgovornosti, razlikujejo se od nekdanje doraščajoče mladine. Nekoč so se že pri petnajstih oziroma šestnajstih letih morali ukvarjati z delom, raz-

mišljati o prihodnosti, jemali so si prave odgovornosti, da bi lahko pomagali bližnjemu in družini. Danes se je mišljenje mladih "rahlo" spremenilo. Najraje skrbijo le zase in še tega ne počenjajo dobro. Celo preprostega obroka hrane si ne znajo pripraviti. Glavna skrb adolescentov je le vsepobno uživanje. Ne razmišljajo o prihodnosti, ker si predstavljajo, da bodo starši neskončno skrbeli zanje.

V Nemčiji na primer, ko mladi dopolnijo osemnajsto leto, morajo oditi z doma in sami poskrbeti za streho, denar in hrano. V Italiji pa si tega niti ne sanjajo. Ogromno se

fantov in deklet, ki živijo s starši celo do tridesetega oziroma štiridesetega leta. Pomembno je tudi izpostaviti, da taki posamezniki se ne potrudijo, da bi ta položaj spremenili. Raje živijo s starši in so od njih popolnoma odvisni. Po mojem mnenju je to prav osupljivo. Za to so seveda krivi mladi sami, a predvsem starši in druge bližnje osebe, ki jih ne podpirajo na težki poti do samostojnosti. Seveda pri tem ne smemo zanemarjati vloge šole in drugih ustanov oziroma družbe same. Poleg matematike, literature, zgodovine ipd. bi se morali v šolah naučiti kaj praktičnega, kar bi nam lahko pomagalo in služilo v življenju.

Če vprašamo kakega sedemnajstletnika, kako se plačujejo davki, po kaj gremo v občinski urad, kako se sploh išče in najde zaposlitev, nas bo ta pogledal, kot da prihajamo s kakega drugega planeta. Redki se zanimajo za svet, ki jih obdaja.

Problem je tudi v tem, da mladoletniki nimajo dovolj motivacije. Dogaja se, da jih starši, šola, okolje ne spodbujajo k razvijanju talentov, želja, sanj; v glavnem zahtevajo le dobre ocene, primerno obnašanje, konformizem. Mladi so prepričani, da se bo z leti vse uredilo: se bodo zaposlili ali vpisali na kako fakulteto. Težave pa najdejo tudi v tem, in sicer kakšno delo ali univerzo izbrati. Brezbrižni so do prihodnosti, ne razmišljajo o tem, kaj jim sploh ugaja. To pa ima lahko uničujoče posledice na osebnost posameznika, na prihodnjega odraslega.

Mislím, da je bilo nekoč veliko lažje za mlade, imeli so jasnejše cilje glede izbire šole, fakultete ali poklica in zaposlitve. Danes ni več tako. Le redki so tisti, ki jasno vedo, s čim bi se radi v življenju ukvarjali, kaj bi radi postali, in premagajo katerokoli oviro, da bi zastavljeni cilj dosegli.

Svetlana Della Vedova

Humans of New York Kaj pa vrednote?

"My family doesn't like my appearance. They ask me why I can't look normal." "What do you wish they would say?" "You can dress however you want, because of the person you are"

"I think people perceive me as being much bolder than I actually am. I have a lot of trouble with confidence. I've dyed my hair since kindergarten. My mother colored my hair as an experiment before trying it on herself, and I liked it so much that I kept doing it, even though she told me not to. Eventually the colors grew wackier and wackier. Then I started wearing off-the-shoulder shirts, and miniskirts, and lots of prints. I was always the different kid. In middle school I had so much trouble making friends that I tried to dress normally for a while. But that didn't work either."

Humans of New York je spletna stran, ki se vedno bolj uveljavlja in je dokaj zanimiva, ker nam ne ponuja člankov, vezanih na aktualnost, kulturo, politiko in podobno, ampak prave zgodbe prebivalcev New Yorka, ki nas v svoji preprostosti in kompleksiranosti globoko ganejo. Najdemo lahko zgodbe, ki zadevajo katerokoli tematiko: od nesrečne ljubezni do težav na delovnem mestu. V zadnjih letih se je nabralo na tisoče privlačnih

zgodb. Med brskanjem sem naletela na izredno zanimivo zgodbo nekega dekleta, ki opisuje svojo situacijo: pove, kako jo družba in celo starši zavračajo zaradi zunanega videza. Razloži nam, da ji je vedno ugajalo barvanje las in je to počela že, ko je bila otrok. Kasneje se je odločila tudi za posebno oblačila, ki niso v sozvočju s težnjo v družbi. Zaradi vseh predsodkov, ki jih imajo ljudje do nje, ima deklet veliko težav pri vzpostavljanju odnosov z drugimi posamezniki. Skušala je celo spremeniti svoj stil in potrudila se je "biti normalna", a ji to ni veliko pomagalo. Menim, da današnja družba preveč upošteva zunanji videz in zanemara posameznikovo notranjost ter čustva. Vedno bolj smo vsi odvisni od tega, kar je v modi in je razširjeno po vsem svetu, ter s težavo sprejemamo nekaj alternativnega. Lahko mirno trdim, da se je lestvica vrednot v zadnjih letih bistveno spremenila. V preteklosti so bile najpomembnejše vrednote družina, ljubezen, spoštovanje do bližnjega, vera ipd. Danes pa vedno več posameznikov raje usmerja pozornost le na zunanjo podobo neke osebe in na materialne dobrine. To sem doživela na lastni koži,

ko sem bila še otrok. Imela sem vedno kratko postrizene lase in najraje sem nosila kavbojke: druge deklice se niso hotele igrati z menoj, češ da sem fantek, norčevale so se, da nisem ženskega spola. Zaradi tega - kot deklet, ki pripoveduje zgoraj omenjeno zgodbo - sem tudi jaz imela nekaj težav pri vzpostavljanju odnosov z vrstniki. Lahko pa tudi povem, da taka doživljanja pomagajo pri osebni rasti, pri krepitvi samozavesti, seveda le, če ti kdo pri tem pomaga, na primer starši, vzgojitelji ali prijatelji. Mislím, da bi morali vsako osebo sprejemati celostno, na primer upoštevati olikanost, spoštljivost, stopnjo izobraženosti, prijaznost, odprtost; zunanji videz pa bi moral malenkostno vplivati na ustvarjanje mnenja o določeni osebi, nikoli ne bi smel biti glavni razlog za zavrnitev ali obratno.

Svetlana Della Vedova

SSG Abonmajska sezona v Gorici: Hlapci "Bodimo skupaj!"

Svojevrstna postavitev Cankarjeve drame Hlapci v nenavadni dramaturški priredbi Milana Markovića Matisa in samosvoji režijski interpretaciji Sebastijana Horvata je bila v ponedeljek, 20. aprila 2015, na ogled tudi goriški abonement Slovenskega stalnega gledališča. Naslednji dan pa so si jo v jutranjih urah ogledali tudi goriški višješolci, in sicer z mešanimi občutki: bolj razumljivi so jim bili prizori, v katerih dramaturška priredba ni toliko posegla v Cankarjev tekst, manj so jim bili jasni tisti, ki jih je po

svoje raztolmačil dramaturg Marković. Verjetno so imeli iste občutke tudi gledalci na večerni predstavi. Tako da je še kako umestno vprašanje, zakaj je treba prirajati s tako ostro sporočilnostjo nabitosti Cankarjevo besedilo, ki ostaja bridko aktualno še danes, čeprav ga je kritično pero našega velikega literata z Vrhnike napisalo že l. 1910.

Ker je oder KCLB manjši in nižji kot tisti v tržaškem Kulturnem domu, ni prišla tu v poštev režiserjeva zamisel, da bi gledalci spremljali dogajanje na odru, zato jim ni bilo tre-

ba romati nanj in se vzpenjati na tribune ter se pri tem tudi "raztresti". Zaradi tega niso bili prav nič manj vpleteni v dogajanje, ampak jim vsaj ni ušla nobena replika in je bil "z vseh zornih kotov" vsem dobro viden potek uprizoritve, ki kljub nekaterim nujnim scenjskim različicam ni izgubila svojskega videza in izraza. Nedvomno so v manj obsežni dvorani KCLB ob koncu tudi vzklili Jermana - Radka Polička Raca, da nismo hlapci in da moramo biti skupaj, zazveneli še bolj učinkovito in silno. Iz predstave pa v gledalčevi zavesti trdo odmeva tudi misel, da si bo "narod pisal sodbo sam"; žal je tudi ta trditev zelo trpka in izredno resnična.

IK

Erika Brajnik

NATUROPATSKI NASVETI (64)

PET ČUTIL - VONJ

Vsak človek ima svoj vonj, eni imajo bolj izrazitega, drugi malo manj močnega, vendar vsak ima svojega. Vonj človeka nam veliko pove, priča pa predvsem o zakisanosti telesa. Bolj kot je vonj močan, bolj je telo osebe, ki je ob nas, zakisano. Enim smrdijo noge, drugim znoj smrdi predvsem izpod pazduhe, z lasišča, v mednožju, iz popka...

Vse te poti predstavljajo filtre, skozi katere telo izpušča toksine iz telesa. Eni ljudje imajo tako močan vonj, da zasmradijo celo sobo, kar je zelo neprijetno. Le-to nakazuje na

globoko prepojenost vseh telesnih tkiv s toksini, te pa je zelo težko odpraviti iz telesa, vendar je to vsekakor mogoče. Taka globoka prepojenost s toksini po navadi nakazuje na hudo degenerativno obolenje. Kako se lahko znebimo neprijetnega vonja in kako telo nadzorovati, da ne bo smrdelo, da se ne bo potilo, ko nam socialno okolje tega ne dopušča?

Telo moramo prisiliti v potenje s kopeljo iz njivske preslice. Njivska preslica je zdravilna prarastlina, ki pomaga telesu, da iz telesa izloči kar čim večje število toksinov, saj tonificira ledvice, ki so primarni filter v

našem telesu, saj skoznje telo odvaja toksine.

S preslično kopeljo bomo naredili dvoje: omehčali bomo tkiva s toplo vodo in tako premaknili toksine iz tkiv proti organu, ki je filter (ledvice), tonificirane ledvice jih bodo namreč z lahkoto predelale in spravile iz telesa.

Če je telo čisto, nima vonjav oziroma, če je telesni pH pravičen, urin, blato in ostale telesne tekočine nimajo vonjav.

Bolj kot so vonjave izrazite, bolj moramo biti pozorni, saj nam naše telo sporoča, da se v njem nekaj dogaja, kar se ne bi smelo, da

toksini ostajajo v telesu in ne morejo ven.

Nekatere ženske to lahko občutijo pri uporabi parfuma; vonj določenega parfuma je namreč na vsaki ženski drugačen, saj je odvisen od pH posamezne ženske. Bolj sveže se bodo vsi parfumi vonjali na bazični ženski, bolj odrezavo in aromatično pa na zakisanem telesu. Lahko se vam je tudi že zgodilo, da ste določeno

število let uporabljali isti parfum, vendar se vam zdi, da v določenem trenutku diši popolnoma drugače. Seveda je to popolnoma mogoče, saj se pH telesa nenehno spreminja, nujno potrebno pa je, da ga vzdržujemo na bazični polovici.

pH telesa lahko nadzorujemo tako, da merimo pH urina z lističi za merjenje urinskega pH, najbolje popoldan čim več časa po obroku. Če telo ni zakisano, je pH 7 ali več. Recept, kako se znebiti neprijetnega in nekontroliranega potenja, sedaj poznate: kopol iz njivske preslice!

Iščimo zdravje!

www.saeka.si

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIT2C, naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo

zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo

za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 28. aprila, ob 14. uri.

Zlahtna briška kapljica (3)

Ah, ta sladka čaša

Na začetku lanskega poletja, pred kresno nočjo se je zgodilo, sva se z možem preselila v deželo vina. Med griče, porasle s trtami in nežnimi obrisi neba in travnikov. In medtem ko sva spoznala kraje, ki so nama postali dom, sva počasi okušala rdečo pijačo, ki izvira iz avtohtone trte in je sedaj med najbolj cenjenimi italijanskimi vini. Schiopettino. Ta je seveda očaral tudi vse tiste, ki so k nam prihajali zaradi gradbenih del. Avstrijski podjetnik, ki nam je postavil lončeno peč, se ni upiral, ko sva ga povabila v prijazno gostilno pri Mariotu, v Praprotnem, Prepotto, kot mu pravijo Italijani, ali Prepot, kot se glasi ime v furlanščini. Bil je tako navdušen, da je v prtljajnik svojega enoprostorca naložil celo "kišto" steklenic in jih odpeljal tja na svoje koroško jezero, da bo gostil prijatelje.

Po naravi sem človek, ki nima miru, in tudi v novem domu ga seveda nimam. Tako sva z možem prebredla kar lep del Nediških dolin in Tersko dolino, prepeščila sva okolico Ahtena, Nem in Fojde ter se tam, v kraju, kjer je še čutili slovensko preteklost in ki se baha z enim najlepšim razgledom na Furlansko nižino, spoznala tudi sladki ramandolo.

Po nekaj mesecih, kar sva spoznala darove te lepe, radodarne zemlje, naju je prijatelj povabil, naj pristopiva k obdelovanju zapuščenega vinograda v Tjehah, San Pietro di Chiazzacco, v vasi, ki je peš le pet minut oddalje-

na od našega doma. Na začetku sva oklevala z odgovorom, da zaradi mame živiva namreč razdvojena med Trstom in Benečijo, na pol poti med preteklostjo in sedanostjo. In časa imava malo tako kot vsi dandanes. Potem se je pač zgodilo samo od sebe in nekega poznega zimskega jutra, ko je bila v zraku že slutnja pomladi, sva se znašla z delovnimi rokavicami in s škarjami na poti proti vinogradu. Gor sva prišla, ko ni bilo še nikogar, in sva zato občutila tisto, kar verjetno občuti kmet, ko stopa v svoj vinograd, da bi na novo začel delo, in je vse naokoli razgled, ki ga še zastirajo meglice, v gorah pa sneg, ki se ni niti še začel topiti. Mir v srcu in mir v naravi. Opojnost tišine, opojnost začetka, opojnost večnosti. Večnosti rojevanja, prebujanja... in lepote.

Sicer je, po vsej verjetnosti, kmetov, ki bi tako na začetku pomladi stopali v svoj vinograd, da bi pričeli delo, vsako leto manj. Priporočamo nam, da je vse več bogatih lastnikov, ki najemajo sezonske delavce in gredo morda samo še na trgatve ali niti to. In delo v vinogradu ni nikomur več užitek, zato so košnje nadomestili s strupi za zatiranje trav. In namesto tistega bohotnega zelenega brstenja, nekateri vinogradniki celo trdijo, da to zeleno brstenje daje vinu polno aromo, no, namesto tega življenja in tega rasti se med trtami rišejo rumene črte pesticidov, ki puščajo pokrajino in dajejo vinu tisto dolgočasno aromo brez cvetice in brez preteklosti. Nas, ki

tam živimo, pa zastrupljajo. Toda kaj, delati je treba čim manj in zaslužiti čim več. Z možem pomisli, da se dela v vinogradu morda veselijo samo tisti, ki kot midva vinograda v resnici nimajo. In butiljk nikoli ne bodo prodajali za dvajset evrov ali več.

Tistega jutra sva dolgo zrla v gore in Furlanijo pod nami, dokler ni prišel prijatelj in naju naučil, kako naj obrezujeva. Trto za trto v dolgi vrsti, ki ji je bilo videti konec šele med snegom in obzorjem. Dela sva se lotila s spoštovanjem, kot bi bilo nekaj svetega. Ti mladi poganjki bodo obrodili in potem, pozno v jesen, skoraj ko bo že zima, bomo imeli vino. Morda ga bova dobila nekaj steklenic. In se bova ob čaši spominjala snega, obzorja, mraza v rokah, vonjav in ptic, ki se sedaj oglašajo, ter sonca, ki vzhaja na obzorju. Delala sva z nežnostjo in vdanostjo, kot bi se bala, da bi ranila trto, ki se še ni prebudila v pomlad. Šele ko sva prišla do polovice vrste, so nam povedali, da je tokaj, pravzaprav ne več tokaj, sedaj mu pravijo friulano. Prav zaradi tega vinograda, kjer sva nekako zaznala, kaj občutiš, ko se vino rojeva izpod tvojih rok, sva nekoliko pozneje rada sprejela predlog prijatelja, ki naju je povabil na gledališko predstavo, posvečeno vinu, pravzaprav ravno tistemu vinu, ki sva ga midva obrezovala. Tokaju oziroma, kot mu sedaj pravijo, "friulano". Sicer pa moram priznati, da nama je bilo na gradu Formentini v Brdih, kjer naj bi se predstava odigrala, veliko manj domače kot v vinogradu z blatnimi gojzartji na nogah in premrzlimi rokami v žepih.

Na predstavo je namreč čakalo kar nekaj resnih obrazov, ko nik-

ma odgovore skoraj 2000 učencev, učenek, dijakinj in dijakov slovenskih šol od Milj do Benečije, pa bo predvidoma izšel poleti.

Poln vsebinskih poudarkov je bil tudi poseg predsednika Peterlina, ki je ob pregledu v prvih dveh letih mandata opravljenega dela (ZŠSDI kot manjšinski subjekt, izobraževanje mladih kadrov, stiki z institucijami, avdicija v poslanski zbornici, športni avtobus, Prešernova proslava in še bi lahko naštevati) izrazil namerano, da bi ZŠSDI zaposlilo še kakega strokovno usposobljenega uslužbenca, da bi lahko članicam v prihodnje nudilo še popolnejši servis.

Vežna nit večera je bila že ponarodela himna *Skupaj zmoremo*, ki so jo tudi predvajali v dvorani. Slovesen trenutek občnega zbora je kot po navadi predstavljala podelitev priznanj za življenjsko zvestobo našemu športu: za življenjsko delo sta plaketo dobila Vlado Klemše in Marino Korošec, ob koncu bogate igralske kariere pa odbojkarica Staška Cvelbar in košarkar Christian Slavec.

V novem glavnem odboru Združenja slovenskih športnih društev v Italiji sedijo poleg predsednika še Loredana Prinčič, Paola Uršič, Jan Gregori, Igor Kocijančič, Petra Križmančič, Sonja Sirk, Edvin Carli in Denis Doljak.

HC

jer ne vidim nasmeha, je meni že težko, poleg tega sva bila z možem dokaj kmečko-pohodniško oblečena, če sem naju primerjala z večerno opravilo ostalih. A jaz vam rada priznam, da razen telovadnih copat, že desetletje ali več, ne kupujeva čevljev, ker sva vedno ali na vrtu ali v gorah, pa tudi večernih oblek nimava. Naj ostane med nami, jaz jih nikoli nisem imela. A v Brdih je vino predvsem to... razkošje, bogastvo, denar. Predstava, ki jo je odigral facebookovski prijatelj Federico Orso skupaj s svojim zvestim madžarskim sopotnikom Janosom Hasurjem in njegovo neločljivo violino, je bila lepa. Zelo lepa. Pesmi in recitacije

o vinu, od ljudskih viž do Homerja in Nerude, od Baudelaira do današnjih dni, zato da sta se nazadnje ustavila pri tokaju, ki se v furlanščini in italijanščini piše Tocai, v madžarščini pa Tokaji. Vino, ki je bilo vzrok dolgega spora med dvema deželama, spora, ki so ga v resnici narekovali birokrati in multinacionalke. Ljudje so namreč dolga stoletja v miru pridelovali vino, ki je bilo v daljni preteklosti predmet izmenjav, bogatih dot in medsebojnega političnega sodelovanja dveh tako podobnih dežel. V dobach, ko ni bilo tako močnih denarnih interesov, kot jih imamo danes, in je, kot je govoril madžarski kralj Štefan I.,

pomenilo sožitje narodov na istem ozemlju veliko bogastvo. Sedaj žal ni več tako, denar, ki vlada svetu, je hotel, da v Furlaniji vino dobi novo ime, ljudje, preprosti ljudje, pa še vedno pijejo tokaj, v Italiji, Sloveniji, od koder kaže, izvira ime, in na Madžarskem. Tudi midva z možem seveda, ki multinacionalka ne marava, obdelujeva vinograd... tokaja.

Po prijetni predstavi in divjih zvokih violine smo sedli za mizo, da so nam lastniki gradu in restavracije postregli. Žal je tu idealizem iz predstave že splahnel v pozabo. Nič domačega, malo vina in veliko vode ter hrana, ki jo pač poznajo danes tiste gostilne, ki jim ni za pristanost, ampak samo za zaslužek.

Z možem sva se molče poslovila. Ah, ta sladka rumena čaša in ta svet, ki je vse bolj grenak, in ne vemo, kam nas vse skupaj pelje. Samo strah nas je, predvsem tistih, tistih redkih, ki imajo v rokah denar... in z njim vse, tudi naše čaše in življenje. In vse manj je tistih svetlih trenutkov, ko lahko brezskrbno dvigneš čašo in si sam med nebom in travami, sredi murnov in zvezd.

/konec
Suzi Pertout

JURIJ PALJK

TAKO PAČ JE!

6

Vest o srhljivem potresu v Nepalju me je našla nepripravljenega, kot nas navadne ljudi najdejo vse naravne katastrofe nepripravljene. Vesti iz te krasne dežele na vrhu sveta, v kateri nisem nikdar bil, a imam dosti prijateljev, ki so tam osvajali osemtisočake, bili na gornjskih pohodih ali pa samo na izletu, so kapljale počasi, najprej se je govorilo o nekaj sto mrtvih ljudeh, kasneje o tisočih, dejansko še sedaj nihče ne ve, koliko žrtev je bilo. Vseprisotne fotografske kamere so posnele sam potresni sunek, alpinisti so skoraj neposredno objavili srhljive kratke posnetke plazov, ki so se usuli z vrha Everesta in pod seboj pokopali veliko gornikov, domačinov in turistov, potres je vdrl tudi v naše domove preko računalnikov in televizijskih zaslonov.

Ob grozovitih naravnih nesrečah, trpljenju, lakoti, pobjah, vojnah se sam vedno počutim nemočnega, tako blizu so in obenem tako daleč. Sam ne prenašam tistega brezbriznega "Tako pač je!", ki je postal prava lajna in ne samo rdeča nit naše samozadostne družbe, v kateri ni več trdnih sidrišč in ne varnih pristanov, ampak zares samo še neopredeljeni, neotipljivi, hladni in ohlapni odnosi "daj-dam" družbe, ki je na poti v blagostanje izgubila človeško toplino, bližino, solidarnost.

Tudi naš odnos do trpljenja se je spremenil, saj so nam prav vseprisotni mediji, predvsem elektronski, pa naj gre za televizijo ali internet, dobesedno omrtvili človeški čut, ki je vsakomur od nas še do pred kratkim veleva vsaj tiho zbranost in molčeče razumevanje trpljenja sočloveka, tišino, da, tudi nemočno, brezupno tišino, a tišino, ki je v sebi nosila klic po razmisleku sebe in družbe okrog nas.

Bojim se, da delujejo danes hitri elektronski mediji, med temi tudi in predvsem družbena omrežja na svetovnem spletu, bolj kot anestetik kot pa sredstva obveščanja, kar vodi k brezbriznemu "Tako pač je!", ki v sebi nosi porazno vdanost v stanje, kakršno pač je, pa čeprav smo rojeni za to, da živimo za drugega, da iz svojega življenja nekaj naredimo in si prizadevamo za boljše družbo, za lepše odnose.

Dovolj sem že star, da sem nekatere sanje že izgubil, da tudi vem, da na dolga potovanja ne bom nikdar več šel, a tega ne pišem z razočaranjem, ampak zato, ker sem pač zrasel v časih, ko je Clint Eastwood posnel svoje prve uspešne filme s svojim mestoma precej nasilnim, a vedno pravičnim detektivom, ki smo ga klicali na Slovenskem Umazani Harry, Američani so mu rekli Dirty Harry, medtem ko so ga italijanski ljubitelji filma klicali Ispettore Callaghan. In Umazani Harry se je vedno držal načela, ki ga pove na koncu enega svojih mitskih filmov, ko s svojim revolverjem Magnum 44 ubije zlikovca, a mu pri tem tudi pove: "Vsak človek mora poznati svoje meje!" In zato, ker te meje poznam, vem, da v Nepal najbrž nikdar več ne bom šel, pa čeprav sem si bolj kot v Nepal želel oditi v Ladakh, ki je tudi v osrčju Himalaje in Karakoruma in je po pripovedovanju

svetovne popotnice Ksenije, kateri verjamem, ker pozna to deželo kot svoj žep, nekaj let je namreč ta moja sestrična živela v tistih krajih, še edini kraj na svetu, kjer lahko še doživiš resnični Tibet. Nekje na tihem sem si želel tja, pa tudi do Nepala, tudi zato, da bi od blizu videl, zakaj je nekatere moje prijatelje Himalaja tako začarala, da so se ji za vedno zapisali. In danes vem, da ne bom šel najbrž nikdar tja, tudi zaradi tega, ker bom moral delati skoraj do 70. leta, predvsem pa zato, ker poznam svoje meje. In je zato čisto stvar moje intime, da mi je bilo izjemno žal za potres v Nepalju, da se mi smilijo ubogi ljudje, kot se mi smilijo tudi alpinisti, ti "osvajalci nekoristnega sveta", kot jih je slikovito poimenoval pred desetletji eden izmed njih. Koliko knjig sem prebral o Himalaji, kako veliko predavanj sem poslušal o himalajskih podvigih gornikov, ki se odpravijo na vrh sveta! Pred leti sva z našim kolegom, pisateljem in "himalajcem" v Kulturnem domu v Gorici, z Duškom Jelinčičem, s katerim prijateljujem iz študentskih let, priredila večer, ki je trajal več kot tri ure; Duška sem spraševal in spraševal, a ljudje so ostali do konca, tako lep večer je bil ob njegovih diapozitivih, predvsem pa ob njegovem iskrenem pripovedovanju, kako je osvojil svoja osemtisočaka, kot je tudi govoril o mejnih stanjih, ki jih je doživel na višini.

Navezan sem na Nepal, čeprav tam nikdar nisem bil. Pravzaprav sem bil, s knjigami sem bil, doživljal prve uspehe naših vrhunskih alpinistov na Manasluju, kasneje na vseh osemtisočakah, bil vedno tih in nem ob smrti ljudi, ki sem jih poznal iz pripovedovanj, knjig, predavanj, jim včasih stisnil roko. Ko je umrl Nejc Zaplotnik, še se živo spominjam, je prišel prijatelj Ivan Sirk k meni, da sva malo moško molčala skupaj, samo to. Nejc Zaplotnika in njegovo Pot smo brali kot za stavo. Tudi Ivana ni več, a moja nevezanost na ta "nekoristni svet" je ostala, Nepal nosim v sebi na posebnem mestu. Hvala knjigam, slovenskim alpinistom, njihovim pričevanjem in seveda neizrekljivi lepoti podob teh gora in tega daljnega sveta!

Potres me je zato prizadel, ker vem, da v vsakem potresu najbolj nastradajo najbolj ubogi, najbolj na rob potisnjeni ljudje, tisti, ki že itak nimajo. Ta potres me je dobesedno porinil v tišino, v tisti molk, ki je daleč od današnjega sveta medijev in socialnih omrežij, kjer vse kriči in vse nori, kot da ni več prostora za razmislek.

Ta potres me je zadel tako, kot me je zadel nedavni obisk mesta L'Aquila v srednji Italiji, kjer je bil pred šestimi letih potres, ki je porušil staro mestno jedro. Molče sem hodil po mestu duhov in še danes čutim v sebi neko čustvo, ki je vmes med besom nad šakali, ki so porabili denar, namenjen za obnovo mesta, a niso naredili ničesar, med sočutjem do revežev, ki so izgubili vse, in skrivnostjo trpljenja.

Trpljenje je namreč skrivnost, ob katerem ne moreš in ne smeš reči: "Tako pač je!"

Jamlje - 44. občni zbor ZŠSDI

Raziskava, smernice, ugledni gostje in nov odbor

Prejšnji petek je bil v dvorani društva Kremenjak v Jamljah 44. redni občni zbor Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, na katerem je bil za predsednika še za dve leti potrjen Ivan Peterlin. Letne skupščine športne krovne organizacije se je udeležilo lepo število gostov, od 57 včlanjenih društev pa je nov

daril pomen slovenskega športnega gibanja v Italiji predvsem z vidika krepitev narodne zavesti in angažiranja mladih. Občni zbor so tudi tokrat povežali s pomembno izobraževalno vsebino, in sicer prvič so predstavili javnosti izsledke najnovejše raziskave o našem športu, ki so jo izvedli v sodelovanju s Slovenskim raz-

Igor Kocijančič, Ivan Peterlin in Loredana Prinčič

skovalnim inštitutom. O dognanjih, ki izhajajo iz publikacije, bomo preko teh stolpcev podrobneje pisali kdaj drugič. Rezultati tega temeljitega raziskovalnega dela, ki so ga opravili Vera Balzano, Martin Maver in Igor Tomasetig, kažejo na današnje stanje glede narodnostne sestave slovenskih športnih društev v Italiji, števila moških in žensk, ki so dejavni v njih, in njihove starosti. Drugi del raziskave, ki se tiče širše naše skupnosti in zaobje-

o odbor volilo kar 47 delegatov, kar kaže na globoko navezanost članic na Združenje. Ob tej priložnosti je bil prvič na obisku v našem zamejstvu novi predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije Bogdan Gabrovec, ki si je pred občnim zborom ogledal slovenske športne objekte na Goriškem in Tržaškem, v izjavah za medije pa se je zavzel predvsem za trajno rešitev problematike dotrajanega Stadionu 1. maja. V svojem posegu v Jamljah je pou-

Spominska slovesnost v Buchenwaldu in Dori Sedemdeset let potem ...

Letos mineva 70 let od konca največje novodobne evropske tragedije, druge svetovne vojne. Slovenci smo za nacionalno samobitnost plačali še posebno visok krvni davek in med največjimi, prav desetisoči, ki so trpeli in umirali v naci-fašističnih taboriščih. ZN so razglasili 27. januar za spominski dan na mučenje in smrt milijon-

ke. Buchenwald slovi kot edino taborišče, kjer je mednarodni komite zapornikov sam osvobodil taborišče in prevzel oblast v njem, potem ko so nacistični stražarji začeli bežati pred prihajajočimi ameriškimi tanki. Preživeli taboriščnik Tomaž Vuk iz Mirna, ki je sodeloval v prevzemu oblasti v taborišču, pravi, da so šele po dveh dneh morali

Weimar in Nordhausen. Letos pa je bil tam tudi predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz. Govorili so preživeli zaporniki, zadonela je himna *O Buchenwald ...* in v petih jezikih so bili prebrani posamezni odlomki zaprisege, ki so jo preživeli taboriščniki sprejeli 19. aprila 1945. V njej so se zaobljubili, da se bodo do konca dni borili za svobodo vseh narodov in manjšin, demokracijo, pravičnost ter izkoreninjenje nacizma.

Ko sem državni sekretarki za kulturo države Turingije dr. Barbetta Winter omenil, da se nemški kolegi v IKBD včasih potujejo, da so tudi oni otroci številnih nemških anti-fašistov, ki so umrli v nacističnih taboriščih in se njihove

žrtve ne omenjajo v številnih nagovorih, mi je odgovorila: "Žal, a bilo bi neprimerno omenjati naše žrtve nacizma, četudi gredo v stotisoče in medvojni izgnanci v milijone ob primerjavi z milijoni žrtev drugih narodov Evrope, za kar smo mi Nemci krivi". Nemci svoje grehe priznavajo in se trudijo biti spoštljivi do žrtev drugih, za razliko od Italijanov, ki nespodobno pozabljajo na žrtve lastnega fašizma in izpostavljajo s prazniki predvsem svoje žrtve in pregnance iz Dalmacije in Istre. Spominskega polaganja vencev se redno udeležuje tudi veleposlanik Slovenije v Berlinu, letos in lani je bila z nami veleposlanica Marta Kos.

KZ Buchenwald, Tomaž Vuk s hčerka in vnukom

nov v uničevalnih taboriščih, saj je bil na ta dan leta 1945 osvobojen Auschwitz. Primorski Slovenci pa so bili odpeljani tudi v številna druga taborišča, med njimi je tudi Buchenwald-Dora, kamor so bili namenjeni številni železniški transporti, ki so leta 1944 začeli svojo pot v Trstu z zaporniki iz Coronea. Skupina Goričanov vsako leto odhaja na spominsko slovesnost ob obletnici osvoboditve KZ Buchenwalda in KZ Mittelbau Dora, ki sta bila osvobojena 11. aprila 1945. Buchenwald, ki je le streljaj oddaljen od najbolj znanega nemškega kulturnozgodovinskega mesta Weimar, sodi med tiste, ki jim je namenjena še posebna pozornost povojne nemške politi-

predati orožje Američanom. Vuk, pa tudi njegove hčerke, zeti in vnuki so vsako leto člani naše goriško slovenske delegacije, ki položi vence v spominskem parku Buchenwald ter Dora in Boelke Kaserne v Nordhausnu. Spominsko slovesnost v Buchenwaldu in Dori organizira Mednarodni komite Buchenwald-Dora (IKBD), slovenski predstavnik v njem je Boris Nemeč, sin Franca Nemeča iz Šempetra pri Gorici, ki je umrl zaradi fizične izčrpanosti le teden dni pred osvoboditvijo taborišča. Vsako leto so se spominu umrlih v taborišču Buchenwald-Dora in številnih podružnicah poklonili najvišji predstavniki države Turingije, kamor sodita mesteci

V KZ Mittelbau Dora pred spomenikom žrtvam, krematorij v ozadju

V zadnji desetih letih je bil Boris Pahor kar dvakrat osrednji govornik na spominski slovesnosti v KZ Mittelbau Dora. Tudi letos je bil taboriščnik iz Dore, naš evropski kulturno buditeljski ambasador Slovencev, deležen posebne pozornosti. KZ Mittelbau Dora je veljala med zaporniki kot taborišče brez vrnitve, ker so nacisti tam v tunelih pogorja Harz v bližini Nordhausna proizvajali rakete V-2

pod vodstvom majorja SS Wernerja von Brauna. Američani so mu osebno kartoteko prečistili, saj nacisti po zakonu niso imeli pravice naselitve v ZDA, Američani pa so si se kako želeli znanja von Brauna in njegovih inženirjev. Američani so maja in junija 1945 v številnih železniških transportih odpeljali vse rakete in njene dele iz Dore v ZDA. Julija 1945 pa so morali prepustiti to območje Nordhausna

Rusom, ker so se v Jalti dogovorili za okupacijske meje, še preden so vedeli, kje se v resnici proizvajajo rakete. Prav apokaliptično je, da je prav v Turingiji, v neposredni bližini Nordhausna, tudi Bad Frankenhausen. Tu je bilo leta 1989 za 40-letnico DDR odprtje monumentalnega mavzoleja, ki ga Nemci označujejo tudi za *Die Sixtina des Nordens*. Panoramska slika dolžine 123 m po obodu kroga in v višino 14 m prikazuje nemški kmečki upor leta 1525, kjer je 6000 kmetov pod vodstvom radikalnega pridigarja Thomasa Müntznerja umrlo v borbi za Pravičo in Svobodo. Slikar Werner Tübke s sodelavci je 10 let ustvarjal to monumentalno poslikavo nemške zgodovine s 3000 osebami. V krogu, ki nima konca, so prikazana štiri zgodovinska sporočila kot štirje letni časi; sporočilo, da se človeštvo ničesar ne nauči iz preteklosti ter da se tako strahote zime kot upanje pomladi venomer ponavljajo brez konca.

Boris Nemeč

Sikstinska kapela Severa

KULTURNI DOM GORICA Komigo

"Čarovniške" spretnosti ob glasbi in plesu

Po dveh predstavah v slovenščini, ki sta bili na sporedu 18. marca, *Sto svečk za Ježka*, v poklon legendarnemu igralcu, pisatelju in režiserju Franetu Milčinskemu Ježku (1914-1988), in 1. aprila, ko je Andrej Rozman Roza prikazal svojo predstavo kviz *Jezi ne jezi se*, o slovenščini od Brižinskih spomenikov do današnjih dni, je v četrtek, 9. aprila 2015, trijezični festival komičnega gledališča *Komigo*, ki ga pripravljata Goriški Kul-

turni dom in kulturna zadruga Maja iz Gorice v sodelovanju drugih slovenskih in italijanskih ustanov, ponudil v pogled predstavo v italijanskem jeziku. Bila je sicer kar primerna za narodno mešano občinstvo, saj je bila vsa osredotočena na iluzionistične in druge rokohitrse trike, ki jim seveda gledalci težko pridejo do dna. V goste je

pršel mednarodno priznani *Duo Luis*, trikratni zmagovalec na mednarodnem festivalu iluzionizma, s sodelavci, ki jih je kar številna skupina. Med njimi so tudi mladi "Assi magici" in deček Philip, ki se kljub svojim

rosnim letom že uveljavlja v tej posebni "umetniški" zvrsti. V goriškem Kulturnem domu so nastopili že četrtič in spet polnoma osvojili občinstvo s svojimi rokohitrskimi spretnostmi in iluzionističnimi veščinami, ki so za v teh stvareh nepoučenega gledalca nerazvoljivi. Spet so se ob scenografiji, ki je spominjala na gusarsko

ladjo, preobrazili v pirate s pisanimi kostumi, v katerih so prevladovale črna, rdeča in bela barva. Očarljivo odrsko podobo so ob koncu te nenavadne "predstave" ustvarile modre lučke, v katere se je kot ob dotiku čarobne paličice odela črna obleka privlačne nastopajoče plavalaske. Med triki s kartami in drugimi čarovnijami in kar nekaj iluzionističnimi točkami na visoki ravni (tudi lebdeči mizica in omenjena plavalaska) ni manjkala niti čudovita, velika živa papi-ga, ki se je prikazala kar iz škatle, ko se je ta razprla v ničkoliko cvetov. Med "čarovniškimi" točkami so gibčne plesalke izoblikovale plesne intermezzo, vmes pa je svoj solo na kitari imel tudi "dvojnik" slovitega

Jacka Sparrowa, ki je rad po grlu zlivaval velike količine ruma. Posebno dogodivščino je med gledalci doživel gospod Bojan Makuc, ki so ga nastopajoči povabili na oder: mirno si je pustil glavo ujeti v pretečo odprtino giljotine. Ko je padlo ostro rezilo, je, k sreči, odrezalo le korenček, postavljen pod njegovo glavo. Kako je to uspelo, ostaja

pač skrivnost. Ob koncu je top, ki je stal na odru, izstrelil pisane trakove ob burnem ploskanju občinstva, med katerim je bilo veliko italijansko govorečih ljudi. Prav ti so lahko vpisali mi-ni abonma (30 evrov) za štiri predstave Komigo, tri v italijanščini in eno v furlanščini, druga izmed teh je bila že na sporedu 22. aprila, *Tele scussons*, zabaven televizijski dnevnik, 8. maja pa bo *Rigoletto*, operni večer z učenci Mednarodne operne akademije iz Križa, in 19. maja, *Te lo do io l'ebreo*, pri kateri bosta v glavnih vlogah nastopila Davide Casali in slovenski igralec Franko Korošec. Na prvem večeru edinega tovrstnega trijezičnega festivala (18. marca) je pred predstavo predsednik Kulturnega doma Igor Komel izročil priznanje *Komigo* (umetniško delo v raku tehniki slovenskega likovnika Ivana Skubina iz Golega Brda) gledališkemu igralcu in priljubljenemu kantavtorju ter piscu komedijskih del v narečju, Iztku Mlakarju, članu SNG Nova Gorica, ker se je v lanski sezoni z velikim uspehom udeležil *Komigo* s svojo avtorsko predstavo *Sljehrnik*, ki je pod režijsko roko Vita Tauferja nastala kot koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper. V njej je kot vselej blesteče in zelo duhovito odigral protagonista. To je bila gotovo najboljša predstava v lanskoletnem programu *Komigo*.

pač skrivnost. Ob koncu je top, ki je stal na odru, izstrelil pisane trakove ob burnem ploskanju občinstva, med katerim je bilo veliko italijansko govorečih ljudi. Prav ti so lahko vpisali mi-ni abonma (30 evrov) za štiri predstave Komigo, tri v italijanščini in eno v furlanščini, druga izmed teh je bila že na sporedu 22. aprila, *Tele scussons*, zabaven televizijski dnevnik, 8. maja pa bo *Rigoletto*, operni večer z učenci Mednarodne operne akademije iz Križa, in 19. maja, *Te lo do io l'ebreo*, pri kateri bosta v glavnih vlogah nastopila Davide Casali in slovenski igralec Franko Korošec. Na prvem večeru edinega tovrstnega trijezičnega festivala (18. marca) je pred predstavo predsednik Kulturnega doma Igor Komel izročil priznanje *Komigo* (umetniško delo v raku tehniki slovenskega likovnika Ivana Skubina iz Golega Brda) gledališkemu igralcu in priljubljenemu kantavtorju ter piscu komedijskih del v narečju, Iztku Mlakarju, članu SNG Nova Gorica, ker se je v lanski sezoni z velikim uspehom udeležil *Komigo* s svojo avtorsko predstavo *Sljehrnik*, ki je pod režijsko roko Vita Tauferja nastala kot koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper. V njej je kot vselej blesteče in zelo duhovito odigral protagonista. To je bila gotovo najboljša predstava v lanskoletnem programu *Komigo*.

pač skrivnost. Ob koncu je top, ki je stal na odru, izstrelil pisane trakove ob burnem ploskanju občinstva, med katerim je bilo veliko italijansko govorečih ljudi. Prav ti so lahko vpisali mi-ni abonma (30 evrov) za štiri predstave Komigo, tri v italijanščini in eno v furlanščini, druga izmed teh je bila že na sporedu 22. aprila, *Tele scussons*, zabaven televizijski dnevnik, 8. maja pa bo *Rigoletto*, operni večer z učenci Mednarodne operne akademije iz Križa, in 19. maja, *Te lo do io l'ebreo*, pri kateri bosta v glavnih vlogah nastopila Davide Casali in slovenski igralec Franko Korošec. Na prvem večeru edinega tovrstnega trijezičnega festivala (18. marca) je pred predstavo predsednik Kulturnega doma Igor Komel izročil priznanje *Komigo* (umetniško delo v raku tehniki slovenskega likovnika Ivana Skubina iz Golega Brda) gledališkemu igralcu in priljubljenemu kantavtorju ter piscu komedijskih del v narečju, Iztku Mlakarju, članu SNG Nova Gorica, ker se je v lanski sezoni z velikim uspehom udeležil *Komigo* s svojo avtorsko predstavo *Sljehrnik*, ki je pod režijsko roko Vita Tauferja nastala kot koprodukcija SNG Nova Gorica in Gledališča Koper. V njej je kot vselej blesteče in zelo duhovito odigral protagonista. To je bila gotovo najboljša predstava v lanskoletnem programu *Komigo*.

Goriška pokrajina prireja zanimive izlete Po sledovih prve svetovne vojne

Goriška pokrajinska uprava je v sodelovanju s pokrajinskim prevoznim podjetjem APT in krajevnim društvom v Foljanu-Redipulji uvedla prejšnjo nedeljo, 26. aprila, niz vođenih ekskurzij po sledovih prve svetovne vojne. Krajsi izleti z avtobusom bodo potekali med 9. in 12.30, cena vsakega pa znaša pet evrov. Udeleženci naj se zberejo nasproti železniške postaje v Foljanu, tja se bodo tudi vrnili. Srečanja bodo vodili strokovnjaki oz. zgodovinarji. Prejšnjo nedeljo so obiskali zasebni muzej v Martinščini, muzej na odprtem na Vrhu Sv. Mihaela in topniške kaverne. V nedeljo, 10. maja, bo srečanje nekoliko drugačno: začelo se bo z uvod-

nim predavanjem v dvorani APT, odhod bo torej iz Gorice. Ekskurzija *Mostovi vojne* bo popeljala udeležence v Pieris, Zagraj, Gorico in Solkan. V nedeljo, 31. maja, bo na vrsti obisk spomenika v Redipulji z okolico, v torek, 9. junija, pa tematski park prve svetovne vojne v Trziču. Izleti po Martinščini in Debeli grizi so na programu 28. junija, 12. julija, 9. avgusta, 27. septembra, 29. novembra in 13. decembra. V nedeljo, 20. septembra, je na sporedu obisk zanimivih in malo poznanih kavern na hribu Fortin blizu vasi Villanova di Farra, nato obisk Vileša, Verse, Červinjana in pokopališča junakov v Ogleju. Dne 24. oktobra bo izlet v Kobarid, 1. novembra obisk avstrogrškega pokopališča v Redipulji, Bračana, Oslavja. Več informacij: Infopoint Carso 2014+ v nakupovalnem središču Tiare v Vilešu, tel. 0481.91697, carso2014+@provincia.gorizia.it; info@prolocofoglianoredipuglia.it; www.carso2014.it; www.prolocofoglianoredipuglia.it